

Serie nouă
SEPTEMBRIE 2018

9
(CCVI)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

D i n s u m a r :

- ✓ Interviu cu Andrei-Radu Dimitriu
- ✓ Festivalul *Vara Magică*
- ✓ InnerSound 2018
- ✓ Remember - Viorel Cosma
- ✓ Cerbul de aur 2018
- ✓ Portret - Marius Țeicu

În imagine:
Andrei-Radu DIMITRIU,
Director General al Filarmonicii „George Enescu”
(foto: adevarul.ro)

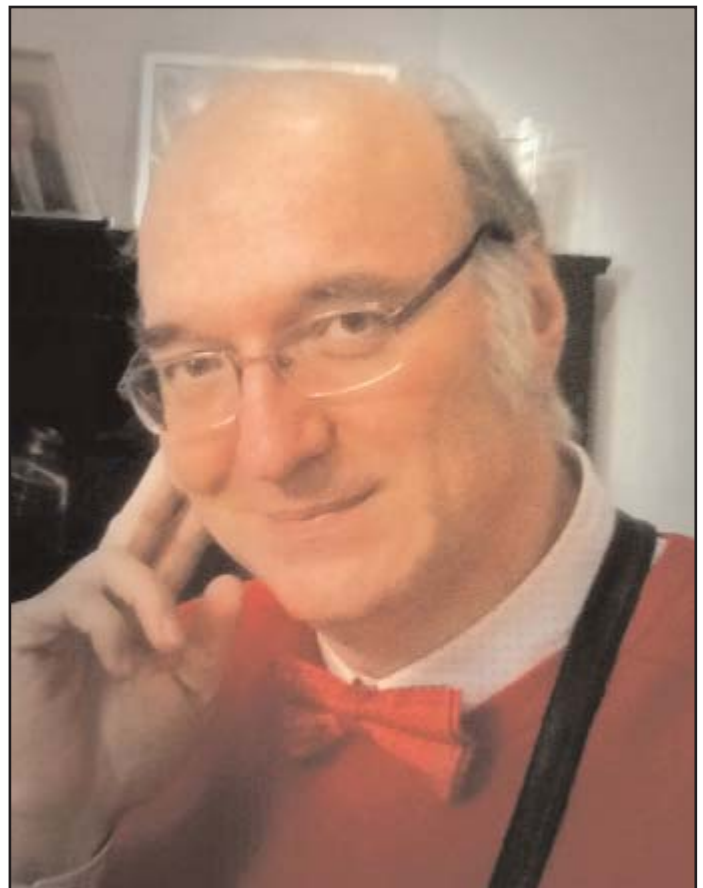
Tăcere cântată spre încântare, simbol cuvântat spre înțelegere, privire contemplând întru inițiere.

E formidabil câtă muncă presupune elaborarea unui text literar. Căci da, spre deosebire de muzică, unde calea înțelesului survine odată cu puțința ascultării tăcerii din sunet – prin chiar actul contemplării creatoare –, cuvântul integrat în expresia unui text literar trebuie să poată forja launtricul persoanei doritoare de înțeles, ca participantă interpretativă la un sens autentic (asumat). Apoi, e mai multă retorică într-un discurs muzical decât într-unul literar. De ce, pentru că în timpul muzical, în mod strategic, cursivul (condiția de intenție în expresivizare) trebuie să alterneze măiestrit cu discursivul (condiția de retenție a finalității sensului exprimat), dată fiind și implicarea contactului sufletesc cu fenomenalitatea sunetului. Un exprimat literar, mai cu seamă de factură filozofică, nu necesită sau, cel puțin, nu accentuează imediat pe emoție. El comportă o intermediere prin virtual, respectiv în abstract de timp. Muzica, vrei nu vrei, pare să-ți „consume” timpul real printr-un fel de inoculare care te abate din propria actualitate. În fond, se petrece o undulare temporală care, în raport cu momentul personal (clipa/staza/suspensia obiectuală de referință), apare în diferite aspecte de augmentare (încetinire) ori comprimare (grăbire). Tot acest *melos agogic* ne antrenează ființa pe/prin subtile căi de empatizare – atât fenomenal (perceptiv/senzorial), cât și lucrativ (conceptiv/rațional) – menite să ne acordeze unui proces de reflecție (devenire/spiritualizare).

Ideal, de condiționalitatea trecerii cu timp te poți elibera abia în/prin contemplare, odată cu accesul la ascultarea tăcerii din conținutul sunetului. Este o tăcere sinonimă cu vidul „fals” sau plin, o tăcere de sub-sunet, dar din care sunetul își extrage valența de imagine vie, certă ființial. De asta contemplarea, în fond, este un sinonim (ca posibil lumesc) al creației divine. Pare mai degrabă un fapt miraculos decât o fenomenală întâmplare, fapt insondabil cu mijloacele științei și/sau ale gândirii logice.

Metodologic, într-un text repetiția este un „truc” ținând de pedagogia exprimării muzicale (ritmic-intonationale), inutilă în genere celei verbale (excluzând, desigur, textele dedicate învățării). Muzicianul variază în repetiție ca formă de expresivizare artistică, pe când literatul caută să esențializeze prin cuvânt ca mod de conceptualizare/sintetizare simbolică. După cum simbolurile tind în statuare – coagulând intervalul universalului obiectiv (dintre limite) –, tot astfel expresiile artistice fluidizează printr-o multitudine de variabile – dezmarginind cuantic universalul subiectiv (dincolo de limite).

Pe linie cognitivă, dacă în esența sunetului muzical aflăm tăcerea fertilă (expresivă artistic), în fundamentul cuvântului trebuie să-i deslușim rostirea-cu-sens (lămuritoare intelectual). Am putea spune astfel că textul muzical este o formă de *tăcere expresivizată prin*

cânt sau cântată, în vreme ce textul literar este o idee simbolizată prin cuvânt sau cuvântată. Estetic, cântul este menit să genereze încântare, iar cuvântarea să lumineze înțelegere. Aduse laolaltă prin juxtapunere, tainic și totuși la îndemână, cuvântarea cu privire la cânt (cuvântarea cântului), ca rod-demers al privirii estetice, poate resorta un proces inițiativ de iluminare.

George BALINT

DIN SUMAR

Interviu cu Andrei-Radu Dimitriu.....	2-5
Festivalul “Vara Magică”.....	6-8
Premieră Oedipe - G. Enescu în Germania....	9
Ziua Enescu la Muzeul “G. Enescu”.....	10
InnerSound 2018.....	12-19
Transylvanian Inter. Piano Competition.	19-20
Succese românești peste hotare.....	22-25
Comemorare - Viorel Cosma.....	26-28
Romanian Rhapsody - turneu național.....	30
Punctul pe j... azz.....	32-33
Cerbul de aur 2018.....	34-42
Mamaia copiilor.....	44-45
Maestri - Marius Țeicu.....	46-48

Un muzician prin ideatică, un intelectual prin vocație – interviu cu Andrei-Radu Dimitriu, Director general al Filarmonicii „George Enescu”

“Cred că ar trebui să existe o instanță de ținută morală, incontestabilă ca seriozitate și competență intelectuală, obiectivă și acceptată unanim...”
Andrei Radu Dimitriu

L-am cunoscut personal abia în vara acestui an. Un personaj aparte cu trăsături fine și gesturi elegante, un spirit deschis și pătrunzător, un interlocutor mai mult decât agreabil. Dialogul care s-a conturat atunci între noi, în cabinetul, încărcat de atâta istorie, al Directorului General Andrei-Radu Dimitriu, mi-a stimulat ideea de a realiza un interviu pentru revista *Actualitatea Muzicală*, ca bun prilej pentru rostirea a câte ceva din ideatica acestei personalități aflate de peste opt ani la conducerea celei mai prestigioase instituții muzicale din România: Filarmonica „George Enescu”.

George Balint: *Domnule Director general, inițiez interviul pe care ați avut amabilitatea să-l acordați pentru revista AM, prin apelativul referit funcției cu care ați fost investit și reinvestit, ca să zic așa, de mai bine de opt stagii. Așadar, ca prim-director al unei instituții menite să dea un ton modelator pentru cultura și viața muzicală de nivel înalt și anvergură europeană, referindu-mă, desigur, la Filarmonica „George Enescu”, cum considerați această poziție, deopotrivă, pentru instituție și pentru dumneavoastră?*

Andrei-Radu Dimitriu: Am reflectat de multe ori la șansa pe care mi-a oferit-o destinul. Undeva, Sf. Toma de Aquino spunea ceva de genul acesta „mediul în care trăiește omul îi hotărăște destinul”. Mediul în care m-am format – de care sunt foarte mândru – este un mediu prin excelență intelectual și urban de câteva generații. Sunt din Roman, orașul lui Celibidache și Jora. Tatăl meu a fost avocat, primar țărănist și, natural, deținut politic, iar mama – legătura decisivă cu muzica – a fost profesoară de vioară și avea o bună voce de soprană de coloratură. Poate aceste detalii să explice ceva din biografia mea. Revin la întrebare...

E o mare onoare și un nesperat privilegiu pentru mine să conduc o instituție de calibru artistic, de prestigiu și istoria Filarmonicii bucureștene. O instituție cu o istorie venerabilă – 150 de ani de la fondare, a 3-a ca vechime în

Europa, după Viena și Budapesta – impune responsabilitate lucidă, rigoare negociabilă a valorii actului artistic acceptat, o strategie inteligent gândită și resurse corespunzătoare acestei ambiții. Resurse umane și financiare. Problema acestor resurse trebuie gestionată înțelept de decidenții politici și are un rol decisiv. Și aș mai sublinia o considerație... **Cultura, cuprinzând și muzica – cel mai universal limbaj – rămâne ambasadorul pe deplin credibil și de cel mai înalt prestigiu pentru orice țară și pentru orice comunitate.** Filarmonica își joacă cu strălucire acest rol. Ar trebui doar utilizată mai des și susținută semnificativ.

O subliniere necesară. Muzica cultă poate fi un ambasador care să cucerească doar în lumea elitei intelectuale, singura care zidește peren și valoros și care ar trebui să conteze mai mult în societățile civilizate. Și încă o subliniere: să ne ferim de cultura de nivel parohial... face doar rating... nu ajută la europenizare, proces esențial pentru progresul social din România. Am o rețineră serioasă față de „tabloidizarea” proiectelor muzicale

foto: revistatango.ro

profunde. Îmi imaginez comentariile posibile... dar pudibonderia nu e constructivă...

G.B.: *Îmi permit să citez din ceea ce am putea considera un credo pe care l-ați exprimat scriptic în vitrina virtuală de prezentare a Filarmonicii: “Constat până unde au ajuns orchestrele europene consacrate, care sunt rigorile care fac marea performanță și cât de mult și de serios trebuie să se muncească pentru a fi admis în clubul select al orchestrelor simfonice din prima „ligă” continentală. Trebuie muncit mult, cu seriozitate, cu dăruire, cu rigoare. Asta trebuie să învățăm. Totuși, marea performanță mai cere și har, talent natio.” E un reper de ideatică a începutului, a continuității, a unei cadențe primenitoare?...*

A.R.D.: Sunt principii imperative, permanente, pentru marea performanță. Uneori un talent mai pronunțat poate părea că suplinește antrenamentul metodic, serios, responsabil. E o eroare care se răzbună... te trimite sigur în anonim. Stau de vorbă cu dirijori și soliști străluciți. Aproape toți recomandă același lucru: muncă temeinică, seriozitate necondiționată și corecții severe pentru superficialitate. Dumneavoastră, artiștii – ca și oamenii de

știință –, aveți marea șansă a unei posterități care vă va asuma. Doar că prima condiție pentru ca acest lucru să se întâmple e ca gestionarea acestei posterități să o faceți consecvent și înțelept încă de la debutul în viața publică. Nu toată lumea înțelege acest lucru...

Și încă o precizare care deprimă, probabil... doar marea performanță omologat internațional garantează și o posteritate glorioasă. Amatorismul, impostura, genul „cămin cultural rural” n-au nici o șansă... Sigur, și producția culturală modestă, provincială, își are rolul ei și trebuie să existe. Noi vorbim, însă, de ceea ce va reține

Ateneul Român

istoria și care contează pentru continuarea unei identități culturale semnificative în nota axiologiei civilizației europene.

G.B.: *Se prea poate ca, pentru mulți, mai cu seamă din breasla muzicienilor, să „beneficiați” de prezumția de nemuzician, prin urmare, nerecomandabil pentru poziția de vârf a managementului unei instituții de profil muzical. Cu toate astea, o serie de rezultate memorabile, atât de stagione, cât și prin participarea la Festivalul Internațional „George Enescu”, au bornat o activitate care, peste două stagioni, va măsura un deceniu. De altfel, anterior, ați acumulat deja o semnificativă experiență în calitatea de Președinte Director General al Radioului public, iar mai înainte, ca Președinte Director General al Agenției Române de dezvoltare.*

A.R.D.: Conjuncturile – poate nu doar conjuncturile – mi-au permis să acumulez un lung și foarte divers inventar de poziții de conducător în domenii diferite, vreme de 30 de ani. Spun acest detaliu pentru a se înțelege că judecățile pe care le emit au suportul unei lungi experiențe manageriale. Categorie, pot fi alte judecăți, mai pragmatice, mai adaptate unor situații. Revin la ceea ce sugerează întrebarea dumneavoastră.

Consider că un conducător de instituție culturală importantă trebuie să fie – spun eu – un „consumator calificat de cultură”, de „cultură de performanță”, și mă gândesc la Noica. Un intelectual cu exercițiu, obligatoriu universitar omologat, cu lecturi solide, cu o cultură solidă asimilată, familiarizat în mediul academic. Desigur, și cu un instinct managerial dovedit. Performanțele excepționale culturale sau științifice nu sunt, de cele mai multe ori, și garanția unei bune și corecte administrații. Creatorul e tentat din varii motive să aibă în vedere „conurența” și va

centura subiectiv decizia. Și eu am știință de situații concrete... **Conducătorul de instituție culturală, științifică, educativă, trebuie să fie bântuit până la obsesie de dorința, i-aș zice, patologică, de a ctitori în marea cultură.**

G.B.: *Fără doar și poate, și în România actuală există elite culturale. Dar, din păcate, suntem nevoiți să constatăm adesea că, din perspectiva domeniilor pe care le reprezintă, acestea se ignoră reciproc. Ba mai mult, chiar personalități dintr-o aceeași ramură profesională par să tindă într-un fel de indiferență față de opera contemporanului autohton. O elită care, deși bogată în personalități, în ansamblu, e subminată de tot felul de nuanțe de dihotomie. În opinia dvs., ce credeți că lipsește, care ar putea fi elementul coagulant, oare a fost mereu așa sau ne situăm într-un aspect de caz fără precedent?*

A.R.D.: În primul rând aș introduce în discuție o noțiune extinsă: Elita intelectuală, cuprinzând elita culturală și elita științifică. În bună măsură, „diagnosticul” e același.

Rolul elitei intelectuale în procesul complex de dezvoltare al unei societăți este esențial, axiomatic. Îmi place să citez un sociolog român, activ în prima jumătate a secolului trecut: Eugeniu Speranția, universitar din Cluj: „Doar elita intelectuală zidește, ceilalți pot, cel mult, consuma ceea ce produce aceasta”. Formularea nu e fidelă enunțului autorului, dar aceasta este esența. Tema solidarității naționale și a exercițiului de admirație reciprocă nu a devenit o realitate în lumea românească. Elita n-a făcut excepție...

Dimpotrivă, de multe ori, ea a dat tonul. Judecați umorale, egoisme violente, rudimentare – vezi „protocranistul interes” pentru capra vecinului – invidii demolatoare, delațiuni ordinare... Aproape toate fac parte din gena noastră, aș zice. Sigur, pervertirea a fost amplificată de regulile regimului comunist, care a dinamitat mentalitatea și a distrus valorile morale ale unei societăți în curs de bună așezare în istoria civilizației europene.

Cred că ar trebui să existe o instanță de ținută morală, incontestabilă ca seriozitate și competență intelectuală, obiectivă și acceptată unanim... și lideri, personalități de calibrul real, de infailibilă rectitudine, copleșitoare competență intelectuală, omologată continental, care să „dea măsură”, personalități de vocație, cum îi definea Constantoin Rădulescu-Motru. Societatea românească derapează vizibil și extrem de riscant pentru un viitor democrat și european. E timpul – de fapt, de mult era timpul – ca elita intelectuală să se implice ferm și să impună interesul național autentic în viața publică: politici adecvate în educație, în domeniile cultural-științific, de securitate, politic, în economie. Solidaritatea intelectuală, buna camaraderie pe marile teme ale lumii contemporane, sunt vitale... Și mai multă înțelepciune, responsabilitate asumată, perseverență și refuzul compromisurilor...

G.B.: *Chiar dacă prin formatul profesional sunteți inginer, iar prin vocație, un rafinat intelectual, am putea considera că, deja iubind muzica și apropiindu-vă atât de mult (și de demult) de ea – ca meloman, dar și din perspectivă organizatorică –, prin ideatică, sunteți un om al muzicii și pentru muzică. Cum comentați?*

A.R.D.: O întrebare dificilă... Categorie, nu pot fi un om al muzicii, „din muzică” ca profesionist, pentru simplul

motiv că nu sunt calificat corespunzător. Știu că mulți amatori, de multe ori precari, se revendică din lumea muzicii care consacră... Se poate discuta... dar eu sunt rațional și onest să nu-mi atribui calități inexistente. Iubesc muzica, am trăit în anturajul muzicii – acasă la Roman, în anii copilăriei, se asculta permanent Radio Monte Carlo pentru concerte și, evident „Europa liberă”, „Vocea Americii”. Mai târziu, am inclus muzica între pasiunile mele profunde. Muzică – nu doar simfonică – ascult ca o terapie, zilnic, ore în șir. Sigur, nu orice muzică... Cred că a contat hotărâtor, cum am mai spus, mediul familial, educația, cultul pentru armonie, frumos, valoarea intelectuală reală, pentru onoare, pentru tot ceea ce formează deplinătatea umană și umanistă a caracterului.

Am avut doar șansa să administrez instituții muzicale de referință și m-am străduit să mențin standardele europene culturale și să consolidez prestigiul și performanțele artistice. **Preferința mea rămâne pentru clasicismul în multiple formule, cel omologat de Europa civilizată și prețuit de intelectualul rafinat. Obsesia dominantă: refuzul ferm, ușor agresiv față de produsul subcultural, kitch, futil și față de prostul gust care ofensează.**

G.B.: *Împărtășiți-ne, vă rog, câteva din proiectele la care fineți în mod deosebit, atât sub aspectul activității artistice specifice Filarmonicii (concerte, recitaluri) cât și a celei culturale, proprii – prin bogăția și complexitatea semnificației – Atheneului Român, precum seria conferințelor în format dialogal unde sunt invitate să participe personalități de renume internațional.*

A.R.D.: Sunt câteva priorități pe care le-am formulat la venirea mea la conducerea Filarmonicii:

Recuperarea conferințelor interbelice într-un format nou, *conferința-dialog*, mai dinamic, ținând seama de noua audiență. Și acest lucru, consider că l-am realizat: 31 de conferințe, 4 laureați Nobel, mai mulți premiați

LUCRĂRI PREZENTATE ÎN CADRUL BIROURILOR SECȚIILOR DE CREAȚIE ȘI ACHIZIȚIONATE DE CĂTRE UCMR (ianuarie - iunie 2018)

SECȚIA DE MUZICĂ INSTRUMENTALĂ ȘI MULTIMEDIA

Apostol Elena – *Hummingbirds for 2 trumpet in C*; **Anghel Irinel** – *Phantom Power* – muzică electronică; **Băcan Aurelian** – *Autoportret*, cvintet de suflători; **Beleaev Vladimir** – *Cinci piese pentru Archaeus*, în memoriam Liviu Dănceanu; **Burlea Vlad** – *Spirit of unseen*, pentru bas clarinet și orchestră de coarde; **Cibișescu Iulia** – Sonata pentru violă și pian; **Ciobanu Ghenadie** – ... *cette fois a Paris* – Fantasia quasi una sonata; **Ciobanu Maia** – *Alter(music)Natives*; **Crețu Cătălin** – *Persona*, instrumental theatre for viola, horn and trombone; **Dobrinescu Ioan** – *Sonatur*, piesă pentru vioară solo; **Ganea Laurențiu** – *Archaeus MMXVII*; **Ioachimescu Călin** – *Organum decimum*, pentru 10 flaute; **Măniceanu Mihai** – *Mareea*, pentru flaut și ansamblu de flaute; **Mânzat Laura** – *Fancy a quarto*, pentru clarinet, pian, vioară și violoncel; **Murariu Ștefan Alexandru** – *Espaces III*, pentru violoncel și pian; **Nemescu Octavian** – *DUANEGDIA oder DIANEGDUA*, pentru ora 10 seara, etaj I; **Petra Carmen Basacopol** – Suita pentru pian nr.2; **Stănescu Gheorghe** – *Rondo*, pentru cvartet de suflători; **Ștefănescu Cătălin** – *Prier*, pentru flaut și pian; **Vlad Roman** – *Sărutul*, piesă pentru violă și violoncel; **Vlad Ulpiu** – *Sonorități și nu mă uita IX*, trio for flute, percussion and piano; **Vodă Bogdan** – Cvartet de coarde nr. 3; **Vosgianian Mihaela** – *Jupiteran Cycle*, muzică electronică; **Zbarcea Lucian** – Concert pentru 4 corni și orchestră.

Subsecția vocal – instrumentală (mixtă)

Baciu Vlad-Răzvan – *Tatăl nostru*, pentru cor și orchestră de coarde cu timpani, text religios; **Balint George** – *Cumplitul nefamiliar*, pentru bariton, grup de recitatori, trombon și orchestră, text: Sofocle; **Bence-Muk Cristian** – *Momente memorabile din viața lui B*, glumă muzicală pentru bariton solo și ansamblu instrumental, text: folclor urban; **Mălăncioiu Gabriel** – *Semnale peripatetice*, pentru soprană, vioară, violoncel și pian.

Subsecția de fanfara

Biriș Alexandru – *După-amiază de vară*, fantezie pentru suflători; **Buga Aurel** – *Poliphonie II*, cvintet pentru suflători; **Luncan Octavian** – *Biruitorii*, suită pentru fanfară; **Mihai Florian** – *Valsul parfumului tău* pentru orchestră de suflători; **Ola Adrian** – *Glumă muzicală*, fantezie pentru orchestră de suflători; **Țugui Gheorghe** – *Fantezie rustică* pentru fanfară.

SECȚIA DE MUZICĂ VOCALĂ

Alexandrescu Horațiu – *Două coruri cu percuție: Cerb s-a lăudatu'* – cor bărbătesc cu percuție, versuri folclorice; *Voi n-ați fost cu noi în celule* – cor mixt cu percuție, versuri liturgice, folclorice și fragmente din poemul cu același titlu de Radu Gyr;

Goncourt, laureat premiul Bolzan, universitari din celebre instituții din Europa și S.U.A., cardinal, președinți de țară, dizidenți de mare notorietate, scriitori etc. Și Conferințele de Crăciun, după modelul britanic, la a șasea ediție anul acesta. Și în 2019 vom avea trei conferințe.

Alt proiect foarte drag rămâne **reconstituirea Pinacotecii Ateneului**. Demersuri cu debut în 2012. Pare a fi o șansă anul viitor, dar tăierea panglicii în anul Centenarului ar avea un plus de semnificație.

Evident, **avem ca primă prioritate ansamblurile muzicale ale Filarmonicii**. Efortul pentru marea

performanță artistică. Am să menționez câteva nume care vor urca pe scena Atheneului în acest început de stagiune: Christian Zacharias, Christian Badea, Radu Lupu, Misha Maisky, Valery Sokolov, Katia Bunistshvili, Daniel Ciobanu, David Grimal, Horia Andreescu, Elisabeth Sombart și încă alte nume de rezonanță. Cred că e convingător pentru cât de apreciate sunt Orchestra și Corul Filarmonicii „George Enescu”.

Va fi **un concert dedicat Centenarului și un altul dedicat aniversării celor 150 de ani ai Filarmonicii și 130 de ani de la inaugurarea Atheneului Român**.

În primăvară, vom lansa **un Trio cu 3 români laureați ai Festivalului George Enescu**. La sfârșitul lui februarie **continuăm Festivalul de conferințe în parteneriat cu Fundația Humanitas**. Avem în program lansări de carte și vernisaje de expoziții de arte plastice, dezbateri cu teme cultural-istorice (revista „Memoria”, premiile de eseistică Corneliu Coposu, ș.a.).

În mod sigur, îmi mai scapă evenimente patronate de instituția noastră, dar curiozitățile au rezolvare pe pagina noastră de internet.

George BALINT

Ateneul Român - sala de concert

Arvinte Constantin – Două cântece patriotice: *Eroii de la Mărășești*; *Fală străbună* – cor mixt a cappella, versuri: Cpt. George Bengescu, Nicolae Nasta; **Buciu Dan** – *Citha*, lied pentru mezzosoprană și pian, versuri: Dan Buciu; **Dobrinescu Ioan** – *Colo-n josu', mai în josu'* – colind pentru cor mixt a cappella, versuri populare; **Fiț Iosif** – *Tatăl nostru* – pentru cor mixt a cappella, versuri: Noul Testament; **Goia Dan Mihai** – *Milioane de oameni, milioane de inimi* – poem coral dedicat Centenarului României Mari, versuri: Violeta Zamfirescu, A.E. Baconsky, Alexandru Andrițoiu, Viorel Lupu; **Lupu Olga** – *Am zărit lumina* – lied pentru mezzosoprană și pian, versuri: Marin Sorescu; **Pelearcă Ion** – *Sunași Unirea cea Mare* – pentru cor mixt a cappella, versuri: Nicolae Dumbravă, Geo Ciolcan; **Pepelea Roxana** – Două lieduri pentru mezzosoprană și pian: *Concert vesperal*; *Chant rompu*, versuri: Vasile Burlui; **Petrescu Alexandru Christian** – *Peste vârful* – poem pentru soprană, bariton, cor și „fluierași”, versuri: Mihai Eminescu; **Stoianov Petru** – *Lacul* – lied pentru voce și pian, versuri: Mihai Eminescu; **Teodorescu-Ciocănea Livia** – *L'Insolement* – poem pentru două soprane și pian la 4 mâini, versuri: Alphonse de Lamartine; **Țăranu Cornel** – Două poeme pentru voce și pian: *Autoportret cu geam*; *Nod I'*, versuri: Nichita Stănescu; **Vodă-Dembinski Diana** – *Căutarea tonului* – lied pentru mezzosoprană, pian și clarinet, versuri: Nichita Stănescu.

Subsecția didactică

Arvinte Constantin – *Plaiuri transilvoane* pentru doi corni în F; **Burlea Vlad** – *Rituri și dansuri telurice* pentru orchestră de cameră; **Buciu Dan** – *Marea dandana*, cor pe două voci cu pian, text: Dan Buciu; **Cudalbu Grigore** – *Mică suită de colinde* pentru instrumente Orff; **Dembinski-Vodă Diana** – *Pedeapsa*, cor pe două voci cu pian, text: Elena Farago; **Neagu Anca-Nicoleta** – *Șoricelul pedepsit*, cor pe trei voci a cappella, text: Tudor Arghezi;

SECȚIA DE MUZICA JAZZ/POP

Cozma Romeo – *Ecouri* – etno-jazz instrumental pentru cvartet de clarinete; **Drăgan Mircea** – *E doar un ... blues* – pop instrumental; **Kerestely Andrei** – *Din amintiri* – ușor, versuri: Liliana Ștefan; **Kerestely Jolt** – *Noi și muzica* – ușor, versuri: Marian Stere; **Moculescu Horia** – *Urs de pluș. Cântece de leagăn pentru oameni mari* – ușor-liric, baladă, versuri: George Țărnea; **Pavelescu Dan** – *Tango* – instrumental, cvartet de coarde; **Popescu Virgil** – *S-a-nțămplat cândva* – ușor, versuri: George Popovici; **Răsvan Cătălin** – *O zi obișnuită* – soul lent instrumental; **Simion Nicolae** – *Mr. Monk is back in town* – jazz cameral instrumental; **Soleanu Cristian** – *River flow* – jazz instrumental; **Țircolea Cătălin** – *Daksha* – jazz instrumental; **Zaharescu Tudor** – *Un semn de-aș mai primi, iubire* – pop muzică ușoară, versuri: Ana Mardare.

SECȚIA DE MUZICOLOGIE

Balint George – *Privirea estetică. Încercare în contemplarea muzicii*; **Coman Lavinia** – *Școala de artă în epoca de aur. Memoriile unei directoare de liceu*; **Constantinescu Grigore** – *Nocturn și diurn în muzică*, vol. VI; **Popescu Mariana** – *Retrospective în muzica religioasă din spațiul dobrogean*; **Stoianov Carmen** – *Cărțile psalmilor. Reflexii în sonor*, vol. I; **Vasile Vasile** – *Studii de bizantinologie și muzică*

Lanto Communication Festivalul "Vara Magică"

Festivalul Internațional "Vară Magică", care a avut loc la Ateneul Român în perioada 11 iulie - 29 august 2018, a fost dedicat **Centenarului Marii Uniri**, dar și totodată un omagiu adus României cu interpreți de faimă mondială și unele dintre cele mai bine cotate orchestre de tineret ale Europei.

Ediția a 12-a a debutat în 11 iulie, cu o premieră europeană: **Concertul "Violoncelissimo"**, cei mai buni o sută de violonceliști români - dirijor maestrul Cristian Mandeal, veniți din Timișoara, Cluj, Iași, București și Chișinău. A urmat un **Concert de muzică barocă**, cu instrumente istorice, **Oratoriul "Patimile după Matei"** de Johann Sebastian Bach. Pentru a da un semnal al colaborării între etnii, români,

maghiari și sași au cântat în cor și orchestră, componența europeană fiind întregită de muzicieni din Olanda, Germania și Ungaria.

În al treilea concert au evoluat pe scenă "cele mai mari familii de muzicieni români ai ultimului deceniu": Celebrul pianist **Valentin Gheorghiu**, alături de soția sa, Roxana și de fiica lor, Valentina. O a doua familie era formată din violoncelistul **Marin Cazacu**, fiul său, Ștefan și fiica sa, Iulia Adriana Cazacu și familia violonistului **Gabriel Croitoru**, alături de fiica sa, Simina.

Sub bagheta dirijorului Cristian Măcelaru foști membri ai **Orchestrai Române de Tineret** au continuat să facă cinste țării interpretând **Concertul pentru violoncel și orchestră în si minor** de Antonin Dvořák, **Suita Cavalerul Rozelor** de Richard Strauss și celebrul **Bolero** de Maurice Ravel.

Intitulat "**Noapte de Sânziene**", recitalul susținut de violonistul Alexandru Tomescu, a fost un duo acompaniat de pianista Sânziana Mircea. Frumoasa sa poveste muzicală era marcată de sunetele divine ale viorii Stradivarius Elder-Voicu, iar experiența dobândită l-a ajutat pe Alexandru Tomescu, odată cu revenirea în țară, să schimbe percepția conașionalilor săi asupra muzicii clasice.

"Vara Magică" a fost marcată în continuare de **Orchestra Națională de Tineret a Germaniei**, pentru a doua oară aflată pe scena Festivalului Internațional Bucureștean; cu un palmares demn de invidiat, orchestra a fost condusă, de-a lungul timpului, de dirijori renumiți. Ansamblul german s-a întâlnit cu **Orchestra Națională de Tineret a Spaniei**. În acest an, orchestra participă pentru a doua oară la Festivalul Internațional "Vară Magică", de această dată alături de solistul Asier Polo.

Pe scena Ateneului Român, a urcat apoi **London Schools Symphony Orchestra**, la primul lor contact cu publicul din România. A fost un dialog festivalier cu următorul concert pe scena Ateneului oferit de **Orchestra Română de Tineret**, dirijată de Cristian Mandeal. Inițiat în urmă cu un deceniu, prin strădania profesorului Marin Cazacu, a dirijorului Cristian Mandeal și a promotorului Dorin Ioniță, **Conducătorul Societății culturale Lanto Communication**, proiectul artistic **Orchestra Română de Tineret** reunește cei mai buni tineri muzicieni ai actualității. Ajunsă la maturitate, orchestra își continuă călătoria în lumea muzicii de calitate și a recunoașterii internaționale. Din noiembrie 2011, ansamblul este membru al Federației Europene a Orchestrelor Naționale de Tineret - EFNYO.

Pentru al zecelea concert, susținut de **Orchestra de Tineret România-Moldova**, dirijată de Horia Andreescu este o experiență unică de creativitate colectivă, cu pasiune și dăruire. Orchestra de Tineret România-Moldova a fost fondată de violoncelistul Marin Cazacu în 2015, cu sprijinul Centrului Național de Artă "Tinerimea Română", al Lanto Communication și a concertat pentru prima dată pe scena Ateneului Român în cadrul Festivalului Internațional "Vară Magică".

Spectatorii au fost încântați de calitățile interpretative ale membrilor **Wiener Jeunesse Orchester**. Cu Orchestra Vieneză de Tineret, în cei peste 30 de ani de existență, s-au format sute de profesioniști, mulți dintre ei făcând parte din mari orchestre, precum Filarmonica din Viena, Orchestra Simfonică din Viena, Camerata Academica Salzburg,

devenind excelenți pedagogi la universități și școli de muzică. Sub bagheta dirijorului Herbert Bock, tinerii austrieci erau prezenți pentru a treia oară pe scena Festivalului Internațional "Vară Magică". În final de august, Concertul de închidere a stagiunii 2018 a fost susținut de **Orchestra Națională de Tineret a Franței**, cotate drept una dintre cele

mai bune de profil din Europa. Prezenți la mai multe evenimente culturale din România, de această dată, tinerii francezi au impresionat cu muzica de despărțire a publicului de la Ateneul Român, melomanii participanți ai ediției a VII-a a Festivalului Internațional "Vară Magică", sărbătorind și programul „Orchestra europene omagiază România”, cu

piese de Camille Saint Saëns, Igor Stravinsky și Claude Debussy, sub bagheta lui Fabien Gabel.

Cu siguranță și merite de excelență, Stagiunea "Vară Magică", una dintre manifestările de elită din Europa, a reușit să se impună drept cele mai remarcabilele evenimente emblematice românești ale Capitalei.

Grigore CONSTANTINESCU

Orchestrale de tineret din Germania, Spania, Anglia

Trebuie observat, orchestrale europene de tineret au devenit în anii din urmă o prezență obișnuită pe scena Ateneului Român, în cadrul programelor promovate de serialul *Vara Magică*, concerte estivale oferite de Fundația Lanto în perioada sezonului estival. Orchestrale de tineret sosite din Germania, Spania, din Anglia, ansambluri ale unor tineri talentați și pasionați, tineri care colindă pe diferitele meridiane culturale europene... au poposit trei zile la rând la Ateneul Român, de asemenea în minunata sală de spectacole a Casinoului din Sinaia. Au adus anume momente de aleasă atracțiozitate; ...un farmec indicibil al comunicării, profesionalism în expansiune, în consolidare, privind cântul în ansamblu, o salutară diversitate repertorială. Iată datele de primă recomandare ale acestor ansambluri!

Mai mult decât orice, impresionează crezul lor întru muzică; îl demonstrează propagând la nivel de exemplaritate marile valori ale artei muzicale, valorile artei muzicale naționale. Programe distincte în ce privește zonele stilistice, tineri șefi de orchestră dar și dirijori-maeștri de îndelungă experiență profesională, tineri soliști dar și muzicieni de extinsă activitate solistică...; au evoluat împreună în numele marilor valori umaniste ale tradiției europene a muzicii.

Greu de apriețiat dacă programul **Orchestrale Federale de Tineret a Germaniei** a dorit să promoveze ideea supremației franco-germane; inclusiv în spațiul culturii muzicale. Indiscutabil, geniala simfonie *Mathis Pictorul* de

Paul Hindemith, este unul dintre marile opus-uri simfonice ale muzicii secolului trecut; ...prin apelul la tradiția spiritualității creștine germane, consolidate în Evul Mediu și rememorate pe parcursul acestei majestuoase stucturi simfonice; lucrare admirabil adusă în fapt sonor de tânărul șef de orchestră Elias Grandy, artistul unei energii muzicale constructive, irezistibile. Pe ideea conduitei franco-germane se situează includerea în program a celor *Patru meditații simfonice* pentru orchestră, *Ridicarea la Cer*, de Olivier Messiaen, cel mai important creator al muzicii franceze în deceniile de mijloc ale secolului XX. Structura compactă a ansamblului, rafinament timbral atent evidențiat, constituie datele esențiale ale formației. Programul a mai inclus uvertura în sol minor de Anton Bruckner, precum și liedurile

simfonice *Cântecul copiilor morți* de Gustav Mahler, creații emblematice ale postromantismului vienez; am admirat în acest caz, cultura vocală de impecabilă aderență stilistică etalată de mezzo-soprana Gerhild Romberger.

O zi mai târziu, **Orchestra Națională de Tineret a Spaniei** a probat gustul manifest privind evidențierea culorilor, a raporturilor timbrale; într-o muzică de largă cuprindere stilistică. Cele cinci părți ale celebrului *Concert pentru orchestră* de Bela Bartok, au constituit piesa de rezistență a întregului program; ...care a mai cuprins o lucrare

spectaculoasă a repertoriului spaniol, *La Procesion del Rocio* de Joaquin Turina și celebrele *Variațiuni simfonice Don Quixote*, pentru violoncel, violă și orchestră de Richard Strauss; în fond un amplu poem simfonic de largă respirație epic-eroică, romantică. Este meritul violoncelistului Asier Polo de a fi dat personajului central o alură concertistică de rafinată savoare; este meritul energicului, al experimentatului șef de orchestră, Pablo Gonzales, de a fi asigurat coerența dar și savoarea acestui extins opus.

Al treilea concert i-a adus pe scena Ateneului pe tinerii, pe foarte tinerii muzicieni englezi, membri ai **London Schools Symphony Orchestra**, ansamblul orchestral al școlilor londoneze, formație condusă de maestrul Peter Ash, muzician de extinsă experiență în lucrul cu tinerii muzicieni. Cum era fresc, lucrarea de rezistență a întregului program a fost una dintre cunoscutele lucrări ale repertoriului englez, anume Suita orchestrală *Planetele* de Gustav Holst, lucrare

extinsă care, pe parcursul celor șapte părți ale acesteia, tinde a personifica, în viziunea autorului, caracterul fiecăreia dintre planetele sistemului nostru solar. De o maniera salutară privind alegerea programului, un anume spirit patriotic național a precumpănit. Este o lucrare de largă desfășurare, un extins discurs simfonic; realizarea acesteia a probat capacitatea de rezistență, de concentrare a membrilor formației. A lor dar și a noastră!

În încheierea lucrării, muzicienilor englezi li s-au alăturat membrii coralei bucureștene **Ascendis**, formație condusă de maestrul de cor Eduard Dinu. O muzică-spectacol eficient regizată s-a dovedit a fi fost realizarea celor Trei episoade dansante din muzicalul *"On the Town"* de Leonard Bernstein. În semn de firească curtoazie, concertul s-a deschis cu intonarea animată a primei Rapsodii enesciene în la major; ...marcată de tinerii muzicieni londonezi prin sonorități pe alocuri brutale.

Dumitru AVAKIAN

Inedite formule orchestrale autohtone

Vara bucureșteană împreună cu magia muzicală a acesteia au trecut. Au sosit bucuriile muzicale ale toamnei, anume Concursul Internațional „George Enescu”. Dar amintirile muzicale ale lunii august nu se șterg cu una cu două. Remarcabil rămâne faptul că recentul serial al concertelor sezonului estival au aliniat la rampa Ateneului Român, de asemenea la Casinoul din Sinaia, cinci formații orchestrale europene ale tinerilor muzicieni; sunt orchestre de tineret sosite din Germania, Spania, Austria, Franța și din Anglia, de asemenea patru formații orchestrale și

instrumentale românești de formulări structurale diferite, concerte care – se poate spune – definesc împreună viitorul vieții muzicale pe batrânul continent. Între acestea din urmă, mult apreciate au fost cele concepute de violoncelistul **Marin Cazacu**, conducătorul artistic al Festivalului de la Sinaia. Mă refer în primul rând la **Orchestra Simfonică România-Moldova**, ansamblu ce a reunit tineri muzicieni sosiți de pe ambele maluri ale Prutului; *Simfonia a V-a* de Ceaikovski a fost condusă de maestrul **Horia Andreescu** în sensul unei cursivități impresionante a fluxului expresiei romantice pe care îl dezvoltă acest celebru opus. În alt sens, o formulă orchestrală ce i-a reunit pe tinerii absolvenți ai stagiilor găzduite de orchestrele tinerilor muzicieni români, a fost reprezentată de **Orchestra Națională Simfonică a României**, ansamblu condus de dirijorul **Cristian Măcelaru**; *Suita simfonică extrasă* de Richard Strauss din opera sa *Cavalerul Rozelor*, a constituit o culminație impresionantă a strădaniilor tinerilor muzicieni actualmente intrați în circuitul vieții noastre muzicale.

O situație de specială exemplaritate o constituie evoluția în cadrul festivalier de la București, de la Sinaia, dar și în afara granițelor țării, la Berlin, de asemenea în Italia, a **Orchestrai Române de Tineret** conduse de **Cristian Măndea**. Este un ansamblu ce dispune de o anume maturitate, de o anume stabilitate privind structura partidelor instrumentale; în fiecare stagiune câțiva tineri instrumentiști cu totul merituosi pătrund în componența formației, câțiva o părăsesc intrând în viața profesională activă; dispun de o experiență situată la temelia evoluției lor în calitate de muzicieni de ansamblu. Întregul program a

oferit o situație de exemplaritate, momentul culminant al seriei de muzică reprezentându-l realizarea acestei cutremurătoare creații care este *Simfonia a XI-a* de Dmitri Șostakovici, unul dintre marile opusuri ale primei jumătăți a secolului trecut; ...o lucrare grandioasă cu conținut poetic, o frescă imagistic-sonoră cutremurătoare a societății sovietice; ...lucrăre admirabil împlinită de tinerii noștri muzicieni, de dirijorul formației, inclusiv pe latura spirituală a acestei spectaculoase creații. Observând datele de exemplaritate ale programului trebuie apreciat momentul de deschidere, dedicat unei prime audiții absolute de muzică românească: lucrarea orchestrală *Levante* de Dan Dediș; ...creație de o uimitoare spectaculozitate ce depășește caracterul descriptiv-sonor sau ilustrativ, înscriindu-se în zona unei evoluții poetice de puternică încărcătură emoțională; vehemența expresiei este slujită și în acest caz de un acut simț al culorii timbrale, o caracteristică importantă a meșteșugului componistic probat de autor.

Dumitru AVAKIAN

O nouă producție cu Oedipe, în Germania.

În primăvară aceluși an *Oedipe* de George Enescu a înregistrat o nouă versiune scenică, modernă și atractivă. Nu, nu la noi, desigur, pentru că pe aici muzica națională nu prezintă prioritate, și nici măcar interes. În străinătate. Și nu undeva aiurea, ci în una dintre țările cu cea mai importantă viață muzicală, Germania, situând astfel acest spațiu cultural pe primul loc în lume în ceea ce privește numărul de montări cu Oedipe și numărul de orașe în care capodopera enesciană s-a jucat.

Instituția care a pus în scenă noua versiune este Opera & Filarmonica din Turingia, care a prezentat spectacolul la Teatrul Mare din Gera, spațiu din fosta zonă R.D.G., situat în sud, în perimetrul Leipzig-Dresda-Chemnitz-Jena. Locul se află nu departe de importante reperi ale istoriei muzicii, cum ar fi localitatea de baștină a lui J. S. Bach sau castelul în care se desfășoară acțiunea operei *Tannhäuser* de R. Wagner. Instituția organizatoare a câștigat Premiul federal pentru teatru, ceea ce a permis finanțarea acestei noi producții. Contrar obiceiului din teatrele germane regionale, opera nu a fost cântată în limba țării ci în original, beneficiind de subtitrare. Regia este semnată de

Intendantul teatrului, Kay Kuntze, la pupitrul orchestrei filarmonice aflându-se Laurent Wagner, directorul muzical al instituției. Scenografia și costumele: Duncan Hayler. Maestru de cor: Holger Krause. Iată și distribuția: Oedipe - Sébastien Soules · Iocasta - Béela Müller · Creon - Johannes Beck · Tiresias - Kai Wefer · Marele Preot/ Phorbas/ Străjerul - Ulrich Burdack · Păstorul - Frank Ernstgona - Miriam Zubieta · O femeie tebană - Pihla Terttunen (conducătoarea Studioului Operei). Spectacolul a avut premiera pe 13 aprilie și a beneficiat de atenție din partea postului de radio MDR Kultur. Ambasadorul României în R. F.

Germană, dl. Emil Hurezeanu, personalitate conectată la evenimentele organizate de Opera bucureșteană în anii 2013-2015, aflat în contact cu dl. Ioan Holender.

Baritonul francez distribuit în rolul titular a devenit mai cunoscut în 2017, după prezența episodică în fabuloasa producție a lui Kasper Holten de la Festivalul de la Bregenz, Carmen. Tot acolo a fost distribuit și în premiera mondială a operei *To the Lighthouse* (după Virginia Woolf), de Zesses Seglias, operă comandată de Festival, în cadrul programului Atelier. (A nu se confunda cu opera pe același subiect de Peter Maxwell Davies, din 2015).

La șase luni de la premieră, Radio Europa Liberă a difuzat un interviu cu Vasile Hanciu, violonist român în orchestra din Turingia, semnat de Victor Eskenazy, care poate fi citit pe site: <https://www.europalibera.org/a/premiera-oedipe-enescu-la-gera-interviu-cu-vasile-hanciu/>

29154201.html. Jurnalistul alege un titlu dur: Memoria lui George Enescu: onorată în Germania, desconsiderată în România. Este criticată inexistența unei partituri tipărite a capodoperei enesciene, lipsa din repertoriul ONB a acesteia, afirmația directorului interimar de la București care ar dori să prezinte opera nu așa cum a compus-o Enescu, ci în traducere românească (dl. Eskenazy nu ratează ocazia de a ne aminti de revolta din 2015).

Vom reveni cu fragmente din cronicile din mass-media germană.

C. MIHAI

Recital cameral Josu de Solaun-Jesus Reina

Ziua de 19 august are puternice reverberații în cultura muzicală românească, această dată marcând în anul 1881 momentul sosirii în lume a celui mai important compozitor autohton: George Enescu. Personalitate dominantă a peisajului artistic de la noi dar și a celui european, George Enescu este cel care a realizat pentru întâia dată o sinteză stilistică de înaltă ținută între specificul melosului românesc și cele mai moderne orientări muzicale abordate la acea vreme în Europa apuseană, neoclasicismul sau impresionismul enescian fiind impregnate de sublimă trimiteri la caracterul muzicii folclorice românești. Autor al unor capodopere precum opera *Oedip*, poemul simfonic *Vox Maris*, cele cinci simfonii sau cele două rapsodii, Enescu rămâne neîndoiește ctitorul școlii românești moderne de compoziție, generațiile ce i-au urmat găsind în marile sale creații veritabile modele de artă componistică pe care le-au însușit și le-au dezvoltat pe noi coordonate ce au urmărit menținerea simbiozei cu muzica europeană apuseană.

Avându-l patron spiritual, Muzeul Național George Enescu a organizat în ziua de 19 august 2018 o serie de manifestări în toate sediile sale ce au marcat împlinirea a 137 de ani de la nașterea marelui compozitor, la București principalul eveniment fiind constituit de recitalul susținut în Aula Palatului Cantacuzino de pianistul Josu de Solaun și violonistul Jesus Reina. Cunoscuți deja publicului român în această formulă interpretativă, cei doi muzicieni au ales pentru recitalul de duminică un program succint dar plin de semnificații în care au figurat două lucrări camerale rafinate

și bogate în conținuturi stilistice diverse. Primul opus audiat a fost *Sonata pentru pian și vioară op.6 nr.2 în fa minor* de George Enescu, pagină muzicală ce constituie una dintre primele capodopere din creația enesciană în care se remarcă rafinamentul scriiturii instrumentale și modul subtil în care se realizează includerea elementelor folclorice într-un limbaj predominant neoclasic. Scrisă „pentru pian și vioară” sonata oferă celor doi protagoniști un rol egal și spații generoase în care să-și etaleze calitățile interpretative, astfel încât am putut remarca eleganța frazării și subtilitatea nuanțelor din discursul pianistic al lui Josu de Solaun (un frecvent interpret al lui Enescu mai ales după obținerea premiului I la Concursul Internațional George Enescu, ediția 2014) precum și delicatețea și căldura sunetului vioarei lui Jesus Reina, acestea contribuind la realizarea unei versiuni de ținută a sonatei enesciene, în care cei doi muzicieni spanioli au pătruns și spre spiritul partiturii, construind un univers sonor sublim. În cadrul versiunii audiate am mai reținut în interpretarea celor doi modul lin de construire a contrastului dintre misterul și tristețea primelor două mișcări ale sonatei

și luminozitatea solară a ultimei părți, precum și capacitatea acestora de a înțelege foarte bine acele efecte ce fac trimitere la folclorul românesc precum linia melodică de tipul cei specifice doinei din mișcarea lentă ori acompaniamentul pianului din partea a III-a ce amintește de sonoritățile țambalului.

A doua lucrare inclusă în program a fost *Sonata pentru vioară și pian nr. 2 în sol major* de Nikolai Medtner, opusul compozitorului rus contemporan cu Enescu fiind unul profund post-romantic în care răzbat inclusiv influențe brahmsiene. De altfel, dacă în sonata enesciană cei doi parteneri de scenă au avut un rol egal, în cea a lui Nikolai Medtner s-a remarcat construcția de factură romantică în care vioara este instrumentul conducător al întregului discurs muzical, iar pianul un fin însoțitor și comentator al acesteia, ceea ce a făcut ca Jesus Reina să se evidențieze în mod deosebit. În acest sens, putem aminti travaliul deosebit al

violonistului care a susținut cu aceeași intensitate un discurs melodic amplu și complex din punct de vedere al alternanțelor de stări și de nuanțe, în care am remarcat muzicalitatea acestuia precum și sunetul frumos, bine dozat cu care a înnobilit liniile melodice. De asemenea, Jesus Reina a demonstrat o remarcabilă versatilitate interpretativă fiind deopotrivă temperamental în impresionanta parte întâi de mari proporții, liric, meditativ în tema cu variațiuni și din nou temperamental, în rondo-ul final, acest slalom stilistic fiind realizat cu o tehnică de un foarte bun nivel, o trăsătură de arcuș sigură și o puternică amprentă a sensibilității de tip meridional.

Nivelul artistic de ținută al variantei *Sonatei* de Nikolai Medtner prezentată duminică a fost întregit și de contribuția lui Josu de Solaun, pianistul iberic demonstrând o dată în plus că este un foarte bun interpret al repertoriului cameral, calitățile sale precum poeticitate frazării, fluiditatea liniilor melodice sau versatilitatea semantică a stărilor expresive pe care le descrie de-a lungul unei lucrări, fiind acum completate de o foarte bună comunicare cu Jesus Reina și de o punere a acestor însușiri în slujba dialogului sonor purtat cu partenerul de scenă într-o expresie post-romantică extinsă uneori până în zona inflexiunilor impresioniste.

De altfel, prin alegerea făcută în alcătuirea programului recitalului de duminică seara, cei doi muzicieni spanioli ne-au oferit mai bine de un ceas oportunitatea de a pătrunde în universul enescian atât de fascinant, complementaritatea sonorităților lucrării lui Medtner fiind una remarcabilă și demonstrând inspirația lui Josu de Solaun și Jesus Reina de a completa recitalul lor cu o partitură ce părea că reia pe alte coordonate, nu foarte diferite, înrăuirile melodice din sonata lui Enescu, atât de sublimă încât mulți au considerat-o ca fiind poate prima expresie, la doar 18 ani, a excepționalului geniu creator al celui ce a marcat pentru totdeauna istoria muzicii românești.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

George Enescu

Josu de Solaun

Jesus Reina

De două ori E.S.C.A.P.E.

1. Vineri, 3 august 2018, în Salonul de Muzică al Muzeului Național "George Enescu" din București doi muzicieni din Italia - **Alessandra Rombola** și **Benedetto Boccuzzi** - ne-au oferit un recital de flaut și pian, intitulat "Preludiu la ESCAPE Art Lab / D'un faune" - recital gândit ca un preludiu...de două ori: întâi, ca un argument al programului conținând mai multe piese de Claude Debussy (...100 de ani de la moarte), prin trimiterea la "Preludiu la după-amiaza unui faun", emblematica sa creație; apoi ca preludiu-auftact al proiectului "E.S.C.A.P.E. Art

Lab", ce urma să înceapă chiar a doua zi la Tescani (mai precis, la Secția Alice și Dumitru Rosetti-Tescanu - George Enescu). Cu prelungă încântare am descoperit în protagoniști doi autentici Debussy-ști: prin etalarea unui preaplin coloristic filtrat de o minuțioasă punere în valoare a planurilor, rafinamentul nuanțelor, ne-mai-vorbind de impresionanta lor virtuozitate. De aceleași cuceritoare calități s-au bucurat și celelalte piese din program: *D'un Faune* de Salvatore Sciarrino, *Crystals* de Doina Rotaru, *Debumessquise* de Diana Rotaru, *La caccia, ossia il loro soave grido* de pianistul-compozitor Benedetto Boccuzzi și, în semn de reverență față de pritorul spațiu de concert, *Cantabile et Presto* de George Enescu. Recitalul de muzică modernă-contemporană al celor doi interpreți italieni - strălucitori, cu o gestualitate proprie - a fost cu adevărat un preludiu promițător...

2. Pe 13 august, seara, protagoniștii cursurilor de măiestrie au prezentat în Aula Palatului Cantacuzino sub forma unui spectacol-concert produsele finale ale zilelor petrecute la Tescani în cadrul E.S.C.A.P.E. Art Lab - un laborator de artă, de ieșire (...*escape*...) din canoanele academice (în cazul studenților) sau din cele rutiniere (în cazul celor cu experiență de scenă sau didactică). Astfel, am auzit în premieră absolută lucrări compuse pentru această ocazie de către participanții la cursul de compoziție (condus

de compozitoarea Doina Rotaru): Benedetto Boccuzzi, Sebastian Țună, Mihai Codrea, Luisa Maria Alvarez, Andrei Petrache, Irina Perneș, Sânziana Dobrovicescu, Bogdan Pintilie. Interpretarea s-a datorat participanților la cursul de vioară și muzică de cameră (condus de violonista Raluca Stratulat), flaut și improvizație (condus de flautista Alessandra Rombola) sau dans (condus de coregrafa Cristina Lilienfeld). Într-o a doua parte, concertul cameral - cu lucrări de Alfred Schnittke, Katherine Hoover și Doina Rotaru - s-a completat cu spectacolul oferit printr-un moment de improvizație coregrafică și unul de improvizație muzicală. La cel din urmă au participat toți - compozitori și interpreți, cu instrumente sau cu vocea - impresia finală fiind una de puternică bucurie datorată improvizației în grup, așa cum aceasta a fost modelată/dirijată de charismatica Alessandra Rombola. Această cronică nu putea fi decât rezumativă având în vedere volumul de lucru-*escape* acumulat la Tescani - un spațiu potrivit, iată, și pentru evenimente muzicale/sincretice contemporane. Intenția mea este aceea de a semnaliza rezultatele evident benefice ale acestui Laborator de Artă, care ar merita perpetuat, și de a aduce cuvinte de laudă directorului artistic al E.S.C.A.P.E., compozitoarea Diana Rotaru, dar și managerului Muzeului Național "George Enescu", muzicologul Cristina Andrei,

care a recunoscut acestui proiect valoarea intrinsecă, dar și pe cea simbolică, de deschidere/ ieșire către arta prezentului.

Carmen CĂRNECI-CAVASSI

Doors Open

La a 5-a ediție, Festivalul **InnerSound** a ajuns deja o tradiție în peisajul cultural bucureștean, prin efortul admirabil al organizatorilor și credința lor în misiunea acestui eveniment, de a crea punți de comunicare între muzică și alte arte contemporane.

Deschiderea festivalului din data de 28 august, de la Galeria Galateca, a confirmat acest lucru, atrăgând un public numeros și divers ce a venit pentru a afla ce se mai întâmplă

anul acesta în InnerSound. Această primă seară a și avut de altfel rolul de prim gong ce adună spectatorii pentru a se pregăti de intrarea în... festival.

Întâlnirea de la Galateca a publicului cu organizatorii, ornamentată cu intervenții performative, a fost un prilej de socializare „pe marginea” unui festival ce a avut ca temă „marginile”. Intenționat sau nu, acțiunea de socializare în jurul prezentării unui eveniment (practică întâlnită în special în artele vizuale) devine în contextul artelor performative o noutate a contemporaneității, un fenomen de „marginile” care, fie mută atenția dinspre artă spre palierul social, fie integrează socialul în mod artistic. Orice interpretare e posibilă.

Vernisajul anunțat al lucrărilor câștigătoare ale Concursului de muzică electronică „100 de ani de sunete românești” lansat de InnerSound, a constat în cunoașterea compozitorilor și a membrilor juriului. Pentru cei care doreau să le și audă, exista posibilitatea de a o face individual la căști, într-un colț al spațiului Galateca. Cele 10 lucrări selectate aparțin unor muzicieni cu *background*-uri diferite (Makunouchi Bento - *Cântec vechi*, Darie Nemeș Bota -

Adirato, Stefan Elefteriu - *La piață*, Miron Ghiu - *Gaida*, Claudiu Tiberiu Iacob - *Mioritikon*, Sarah Mitrofan - *Silvestri goes dancing*, Mihaș Naita - *Priveliști moldovenești*, Simina Oprescu - *Tragic numberture*, Somnoroase Păsărele (pseudonim) - *Toccata*, Rufi - *AroGaida*), ceea ce face desigur audiția interesantă. Promisiunea organizatorilor este că aceste piese vor apărea pe un CD, dedicat temei *Centenarului unirii*, pe care au atins-o prin propunerea ca surse de inspirație, a lucrărilor unor compozitori români venind dintr-o tradiție aproape uitată (Mihail Jora, Theodor Rogalski, Constantin Silvestri, Marcel Mihalovici, Paul Constantinescu, Marțian Negrea).

O altă instalație, pe care o puteai găsi în spațiu (*Msing with Trauma*), i-a aparținut Ioanei Dobroiu, aceasta prelucrând sonor informații oferite de analize RMN. Demonstrația nu a fost nici ea publică, putând fi însă solicitată individual artistei, prezentă la eveniment.

Cele două intervenții performative ale seriei au fost susținute de Zoli Toth - percuționist cu experiență în diverse genuri muzicale, care de data asta, a impresionat prin virtuozitate electronic-instrumentală și de Cătălin Crețu, cunoscut ca artist multimedia, care, în calitate și de organizator al festivalului InnerSound, ține să amprenteze evenimentul cu această dimensiune a artei susținută de sau creată cu sprijinul noilor tehnologii.

Experimentul lui Cătălin Crețu (*Do your music through my brain*) a reluat peste timp, cu alte mijloace, ceea ce Alvin Lucier a propus în 1965 prin celebra lucrare *Music for solo*

performer, alăturându-se în felul asta unui grup din ce în ce mai mare de „EEG artists” ce transformă în sunete, impusurile undelor cerebrale. Acestea sunt traduse printr-un

algoritm într-un limbaj muzical ce a avut la dispoziție o sumă (nu foarte mare) de efecte sonore posibile ce se legau în diverse combinații într-un fel de „soundscape” (o nouă înfățișare a muzicii ambientale). Experiența nu era „testabilă” pentru spectatori, cu alte cuvinte, ca la majoritatea lucrurilor ce implică tehnologia, trebuie să îl crezi pe cuvânt pe autor, că rezultatul e obținut așa cum spune el că e obținut.

Pentru că România are un ritm mai lent de evoluție în multe paliere, există încă aici, acum, în 2018, o fascinație aproape magică pentru invențiile din zona „media arts”, obținute prin implicarea tehnologiilor din ce în ce mai avansate. Dar, când „magia” se va risipi, vom ști probabil că am intrat în plin postumanism.

Cât privește tema „marginilor” artei, sau dintre arte, dintre artă și palierul social ori cel tehnologic, ea oferă un teritoriu foarte larg, infinit de explorare. Pentru că, așa cum mi se arată mie, mereu vor exista margini dincolo de margini.

Irinel ANGHEL

InnerSound Day 2: A Spoonful of Sugar

A cincea ediție a festivalului de arte noi InnerSound, care a avut loc în București între 16 august și 1 septembrie 2018, a avut ca temă „marginile” și încălcarea lor. O citez pe directoarea artistică a festivalului, compozitoarea și fotografa

Sabina Ulubeanu

Sabina Ulubeanu: „*Margini/ Fringe* atinge, încălcă și topește limitele muzicii clasice și contemporane supusă academicului și se deschide spre lumea nonconformistă a culturii alternative. Marginea este văzută ca spațiu fluid, de intersecție al genurilor și al lumilor interioare ale artistului” (Mediafax.ro). Așadar, margini fluide între muzică și arte vizuale, potrivit specificului festivalului, inaugurat în 2012; margini fluide între creatorii școliți pe băncile academiilor de muzică și cei autodidacți sau educați în alte contexte. Dar, așa cum a arătat seara zilei de 29 septembrie, festivalul a explorat margini fluide și între trecutul și prezentul muzical.

Prima zi de concerte propriu-zise din InnerSound a fost dedicată farmecului *trecutului*. Spațiul concertelor a fost unul foarte prietenos și familiar amatorilor de cultură, mai ales cinematografică: Sala de Cinema Elvire Popesco a Institutului Francez din București. Prima parte a seriei a constituit-o un „ciné-concert”, proiecția unui film de Charlie Chaplin acompaniat la pian de compozitoarea și pianista Ana Giurgiu-Bondue, în tradiția filmelor mute. Este vorba despre

Shoulder Arms, al doilea film al lui Chaplin pentru First National Pictures și care împlinește anul acesta 100 de ani, fiind realizat în 1918. Filmul îl prezintă pe Chaplin ca soldat în Franța în timpul Primului Război Mondial, înregimentat în „plutonul nățăraților”. După o serie de aventuri eroice, printre cele mai delicioase numărându-se deghizarea în copac pe teritoriul inamic, încuiatul ușii într-o casă bombardată fără pereți sau capturarea kaizerului, ni se dezvăluie ca Chaplin de fapt adormise și totul a fost un vis. Un film-bijuterie care a demonstrat încă o dată geniul lui Charlie Chaplin și influența imensă pe care acesta a avut-o în cinematografia universală. În acest context, am înțeles opțiunea Anei Giurgiu-Bondue de a se inspira din muzicile filmelor mute de la începutul secolului XX, de altfel cu mult șarm și multă

Ana Giurgiu-Bondue

intelligență (o caracteristică profundă a compozitoarei). Nu am înțeles însă lipsa unui aport componistic original, *contemporan*, în contextul unui festival care are ca profil *artele și viziunile noi* (cu siguranță concertul s-ar fi integrat mult mai bine într-un context mai tradițional) și din păcate interpretarea nu a contribuit pozitiv la realizarea acestui proiect. Să ne amintim de excelențele coloane sonore ale Violetei Dinescu la filmele lui Murnau, *Tabu* și *Nosferatu*, asta dacă ne referim numai la spațiul românesc. *Shoulder Arms* mi-a părut un proiect care se află încă în căutarea unei identități și a unei justificări, deși este izvorât însă dintr-un impuls salutar și foarte simpatic.

A urmat un concert din seria Zona Imaginarium, un proiect care și-a câștigat deja, pe bună dreptate, notorietate și

Imaginarium

un public fidel. Este vorba despre proiectul unui “concert – instalație” care reunește câțiva muzicieni români de vârf: pianistul Horia Maxim, flautista Mihaela Anica, violoncelista Laura Buruiană și compozitorul și artistul multimedia Cătălin Crețu. Conceptul este redimensionarea muzicii

camerale cu ajutorul procesării video în timp real în baza unor opere pre-existente aparținând unor artiști vizuali precum, în cazul acestui concert, Tudor Marinescu, Petrică Ștefan, Livia Mateiaș sau Sabine Pleyel. Nu am destule cuvinte de laudă pentru talentul și profesionalismul artiștilor implicați, nici pentru necesitatea unui asemenea demers de a reapropia publicul de muzica de cameră, pe nedrept nedreptățită, prin insuflarea unei dimensiuni spectaculare cu ajutorul proiecțiilor video. Nu numai atât: proiectul Zona Imaginarium promovează și muzica contemporană, incluzând-o printre capodopere ale trecutului. Firește că mi-aș dori integrarea în repertoriul proiectului și a unor creații mai curajoase, poate mai de impact (și cu siguranță mult mai necesare) decât bunăoara Trio-ul lui Wolfram Wagner, compozitor vienez născut în 1962 dar trăitor, din punct de vedere muzical, într-o lume desuetă și nesărată, cu elemente puternice neoclasiche și neoromantice, lipsind cu desăvârșire orice comentariu al prezentului. În schimb, restul programului a fost la înălțime: prin lucrarea sa, *Post-Cadenza* pentru violoncel solo, Cătălin Crețu s-a impus nu numai drept MVP-ul serii (*most valuable player*), dar și drept singurul reprezentant al prezentului muzical. Un lamento cromatic bazat pe o temă obsesivă de patru sunete, lucrarea explorează la maxim resursele dramatice ale violoncelului. Cătălin Crețu merită a fi laudat și pentru inspiratele comentarii video, care transformau ecranul într-un spațiu caleidoscopic, oniric, care compunea, descompunea și recompunea spațiul realității (respectiv scena, interpretii și operele vizuale folosite ca material) în forme fantastice și cioburi cinetice. M-a impresionat în mod deosebit viziunea alb-negru a unei păduri-miraj din partea a II-a a Trio-ului lui Bohuslav Martinů (1944), o lucrare dacă nu originală, plină de șarm și interpretată cu mare măiestrie de către cei trei interpreți. Mi-aș dori să îi văd mult mai des pe Horia Maxim și pe Mihaela Anica în ipostaze solistice pe scenele românești.

În concluzie, o seară muzicală care a crescut în mod plăcut și care a prea-mulțumit cu siguranță o parte a publicului InnerSound. De ce nu, apropierea de "nou" (în măsura în care mai putem vorbi de ceva cu adevărat "nou") este de multe ori mai eficientă folosind metoda lui Mary Poppins, "just a spoonful of sugar makes the medicine go down". Luptăm cu toate armele. Iar organizatorii InnerSound merită toată admirația.

Diana ROTARU

InnerSound ziua 4 - Cvartetul Arcadia | SiGRÚN

În seara de 31 septembrie s-a întâmplat să ajung mai devreme la concertele de la Teatrul Apollo111. Odată aflată în sală am putut asista la momentele de repetiție ale **cvartetului ARCADIA**, ce urma să interpreteze, începând cu ora 19:30, programul compus din lucrările *Vivarta* (Doina Rotaru), *Sheroes* (Sabina Ulubeanu) și *Cvartet de coarde op.10 în sol minor* (Claude Debussy). Complet frapată de ce auzeam, regretam

profund că nu am făcut vreo *campanie* imposibilă de a convinge personal *fiecare persoană pe care o cunosc* să se deplaseze aici.

Trebuie să spun că îmi exprim compasiunea către cei ce nu au fost prezenți la acest concert: nu doar pentru că muzica a fost accesibilă aproape oricui, dar tot demersul a fost la superlativ, o spun cu toată încrederea. Să fiu acolo a fost o reală experiență, atât datorită muzicii impresionante, a interpretării impecabile, cât și a calității sunetului: ce auzeam nu părea real, o perfecțiune sonoră cum nu mi-a mai fost dat să aud... dar voi reveni asupra acestui aspect mai târziu.

Cvartetul Arcadia, ce îi are în componență pe Ana Török - vioară, Răsvan Dumitru - vioară, Traian Boală -

Cvartetul Arcadia

violă, Zsolt Török - violoncel, s-a născut la Cluj și a susținut concerte în toată lumea, fiind „laureat al unor foarte importante competiții internaționale de muzică de cameră”.

Vivarta. Muzica începe cu un ison-unison unduit, din care se desprind mici accente-apogiaturi de o secundă mare ascendentă ce se întoarce în valul-mamă. Materia e teribil de organică, cu un traseu ce se ramifică treptat într-o suprapunere de paliere și de glasuri: atinge noi culmi ale clarității și ale luminozității, într-o eterofonie cu o puternică expresie arhaică. Se remarcă discursul *doinit* - o componentă ce se regăsește în mod consecvent în muzica **Doinei Rotaru**, fiind unul din elementele ce îi dau recognoscibilitate (un nume predestinat, am putea spune...). Începuturile meditative sunt transformate alchimic în forțe noi, ce reliefează zbuciumul din interiorul muzicii, culminând, în prima secțiune, cu o aglomerare întreruptă brusc. O a doua secțiune se naște, cu violoncelul singular, în note lungi, susținute, atacate cu convingere, într-un registru foarte grav: unul din aspectele deosebite ale acestei lucrări este acordajul violoncelului, cu o cvartă mai jos. Registrul grav primește fiorii viorilor, ce lansează accentuate gesturi descendente în glissando, impresionante, ca niște vaiete - conturând mai clar peisajul arhaic. Densitatea este redusă la minim, fiind acum explorat registrul mediu-înalt (o putem considera o a treia secțiune). Fluxul ritmic se potolește, iar respirației din registrul mediu îi sunt suprapuse, în acut, gesturi fulgurante, ce amintesc de niște pescăruși, apoi sunt sugerate (pentru prima dată) contururi melodice - dar pe fundal. Materia, în întregime, se află într-o continuă mișcare și transformare: de la început până la final materialul sonor pare o entitate singulară, compactă, ca un vas de lut ce tocmai se află în

mişcare și continuă modelare la roata olarului... Aliajul instrumental este realizat cu un meșteșug impecabil, uluindu-mă în fiecare moment; construcția e desăvârșită; acestea sunt încununare cu expresivitatea și emoția pe care compozitoarea le deține în mod autentic.

Revin la perfecțiunea menționată anterior - mi se părea, sincer, fantastic ce auzeam și nu îmi dădeam seama de „vinovatul” principal, dar cred că secretul constă tocmai în îmbinarea armonioasă a tuturor factorilor participanți la rezultatul sonic final: în mod evident, interpretării, în primul rând: aflați la un înalt grad de măiestrie, atât individual cât și împreună, construind un organism întreg și perfect armonizat; apoi, în al doilea rând, instrumentele în sine îmi păreau de o nemaiauzită calitate (sau nu am mai auzit live, cel puțin), cu cel mai curat și mai plin sunet (sigur că interpretării au și aici un merit); în al treilea rând, acustica sălii: deși nu e un domeniu în care să fiu expertă, mă gândesc că în calitate de muzician pot avea o impresie cât de cât validă, iar în cazul de față acustica mi s-a părut ofertantă și ireproșabilă; în al patrulea rând... ca în orice rețetă memorabilă, un ingredient secret: amplificarea. Sincere felicitări celui responsabil; adevărata ei valoare s-a arătat în momentul în care nici nu știam că ea există!... O pot numi cea mai fină amplificare pe care am auzit-o vreodată, abia observabilă, împlinind sunetul care te cuprindea... Mă gândeam că rolul microfoanelor e pentru a înregistra piesele interpretate și am pus sunetul impecabil pe seama acusticii sălii. Adevărata lor funcție mi-a fost dezvăluită abia în clipa în care unul din interpreți a atins cu arcușul unul din microfoane! Există și un al cincilea factor: compozitorul. Totuși, deși muzica interpretată a fost (sincer) la cel mai înalt nivel, îndrăznesc să

Nu m-aș fi gândit că tensiunea (sau suspansul) se poate obține dintr-un sunet repetat lent, singular, în acut, în nuanță scăzută, *pufoasă*, dar asta s-a întâmplat în începuturile piesei *Sheroes*. O lucrare ce m-a ținut cu sufletul la gură, căci înfățișa ceva interesant și plin de culoare la fiecare cotitură.

Peste această pedală ce traversează în întregime prima secțiune - o pedală deopotrivă delicată dar nu și fragilă, puternică prin perseverența și convingerea ei - intervin mici gesturi (aproape *șoptite*) ale celorlalte instrumente, ici-colo, întâi dispersat, apoi din ce în ce mai coagulat (mici punctări în pizzicato, sugestii motivice), alipindu-se treptat vocii pedalei, pentru un moment motivic, (aproape) în unison ritmic și cu o expresie mai decisivă - prin semi-transparenta armonică se întrevăd sonorități baroce. Se revine deîndată. Preia inițiativa un violoncel aproape tematic, dramatic, anunțând o nouă secțiune, care se lansează cu adevărat odată cu ostinato-ul foarte ritmic și pregnant realizat de violoncel și de violă, cu un motiv repetitiv în ritm aksak, timp în care viorile preiau materialul motivic de mai devreme, comentând cu gesturi clare, ca niște flăcări în glissande - atât aceste gesturi cât și momentele eterofonice instaurează senzația de unitate a programului, în percepția ascultătorului fiind ecouri din lucrarea anterioară (cu siguranță neintenționat). Secțiunea se întrerupe mai repede decât mi-aș fi dorit, pentru a explora o zonă similară cu cea de început, a unui suspans timid, acum tratat puțin diferit - pare un moment de tranziție, spre pasaje cu mai multă claritate melodică; acestea se vor dovedi sugestii sau încercări; se ajunge la altă secțiune condusă de o pregnantă pedală ostinată, de data asta în registrul mediu, cu o ritmată cvintă perfectă. Pe nevăzute se topește în oglindirea începutului, întreaga construcție având o anumită simetrie. O lucrare expresivă și captivantă.

foto: Vlad Catană

cred despre Cvartetul Arcadia că poate face *muzică* din orice ar interpreta.

Într-un cotlon întunecat al unui teatru la subsol: aici se întâmplă Arta. Cu o mână de oameni însetați de nou, de autentic, de cultură; marcați de curiozitate intelectuală și de a descoperi noi valențe ale spiritului propriu, ei sunt norocoși, îndrăznesc să spun chiar *binecuvântații* - care au oportunitatea să asiste la astfel de momente unice. Adevărate, nu contrafăcute. Aduse pe lume cu multă dedicație, profesionalism, creativitate și suflet.

Sheroes. Eroine. Sabina Ulubeanu e unul din acei compozitori pe care îi urmăresc cu interes, bucurându-mă în mod deosebit când descopăr că au scris o nouă lucrare ce urmează să fie interpretată, curioasă de noile teritorii sonore din a căror explorare solitară s-au întors.

Cel din urmă cvartet îi aparține lui **Debussy** (fiind, de altfel, singurul său cvartet), un compozitor care ar merita să fie cântat puțin mai mult - pe meleagurile noastre, cel puțin -, în opinia mea. Un compozitor vizionar, acesta a depășit barierele armoniei clasice, fiind în căutare de sonorități noi. Văd în muzica sa - deși acum atât de familiară și de clară nouă - un bun început de drum *inițiativ* oricui dorește să se apropie de muzica *contemporană* (sigur, e doar începutul...)

Interpretarea a fost - cum altfel - impecabilă, din nou trebuie să remarc unitatea atât de compactă, organismul incredibil de încheșat al cvartetului Arcadia, atât în interpretare cât și în calitatea desăvârșită a sunetului. Lucrarea impresionistului Debussy nu a făcut deloc notă discordantă cu restul programului, lucrările au fost foarte potrivit alese. În urma unor îndelungi aplauze, cvartetul s-a întors pentru un simpatic bis: „Miniatură” de Răzvan Metea, o piesă încărcată cu o energie contagioasă (datorată atât muzicii - ritmate aksak - cât și bucuriei cu care interpreții o cântau), cu o puternică origine în muzicile tradiționale românești.

Întuneric. Pe o masă, trei hortensii roz așezate vertical, înfipte în ceva misterios. Își face apariția o ființă parcă din altă dimensiune, îmbrăcată în alb, cu un fel de geacă din plastic transparent, ale cărei multe cute reflectau în verde orice lumină le atinge; în cea de-a doua parte a seriei de concert am cunoscut-o cu toții pe cântăreața islandeză **SiGRÚN**. Ca o *zână extraterestră* a început să cânte la... flori. Cu ajutorul tehnologiei (respectiv al senzorilor, probabil)

hortensiile deveneau sensibile la atingere, fiecare generând alt sunet. O imagine simpatică, inedită și, în felul ei, poetică.

Din cu totul altă zonă muzicală (oare?), SiGRÚN abordează un soi de *pop* necomercial, îmbinând sunete și ritmuri (*beat-uri industriale*) electronice cu melodii vocale.

Un glas provenind vădit de pe tărâmurile nordice (timbralitatea – și pronunția – amintind mult de Björk, cunoscuta artistă islandeză – alături de care a împărțit scena, alte nume importante în aceeași situație fiind islandezii de la Sigur Rós și englezii de la Florence+the machine), aerat dar clar, rotund și puternic: pentru vocea, prezența și muzica ei sala părea prea mică și prea întunecoasă... Dar tocmai aceste trei elemente ne-au *ridicat* cumva deasupra contextului și ne-au transportat peste munți, peste spații largi, deschise; chipul ei pur și reflexiile verzuie (de pe haină), ce aminteau de aurora boreală, luminau spațiul îndeajuns.

Am avut parte de sonorități electronice moderne îmbinate cu surprize, momente mai energice sau mai atmosferice (și îmbinări ale acestora), ritmuri imprezvizibile învăluite de o voce impresionantă, ale cărei melodii *simple* nu duceau la un rezultat *simplist*, poate tocmai datorită unui puternic spirit arhaic și atemporal deopotrivă – de altfel motivul principal pentru care și acest moment a fost potrivit în contextul programului celei de-a patra seri de concerte din festival. Să cânti simplu, de bucurie. De trăire.

Încărcată de o luminozitate curată, e greu ca muzica lui SiGRÚN să nu te cucerească de o auzi pe viu, pe de o parte datorită vocii atât de captivante, care nu are nevoie de mult pentru a străluci (și ale cărei melodii, ecouri și lansări melodice te stimulează teribil: mi se pare aproape imposibil să pleci de la concertele ei fără să-ți vină să fredonezi – bine, de fapt să cânti cu toată suflarea -, și nu neapărat pentru că ți-a rămas muzica în memorie, ci pentru simpla bucurie de a *glăsu*), pe de altă parte prin infuzia de imprezvizibil pe care o aduce prin texturile și punctările electronice, fără să urmărească o formă sau o formulă standard; peste toate, cred că adeverește spusele lui Schoenberg: „Se mai poate scrie destulă muzică bună în Do major”.

Irina VESA

“InnerSound” – o lume aparte

O lume în extensie, în descoperire; ...se dovedește a fi acest eveniment bianual, semnificativ desfășurat sub emblema **InnerSound**. Se doresc a fi cercetate, a fi fructificate, zonele limitrofe ale diferitelor arte, teritorii tangente mai greu accesibile publicului larg, zone ce se dovedesc a fi creative și care, la rândul lor, pot determina revelații absolut uimitoare.

Recunosc, personal am fost sedus în a mă apropia de acest eveniment; ...dat fiind, pe de-o parte, entuziasmul organizatorului principal, un fervent animator al acestor evenimente festivaliere, și, pe de alta, participarea Cvartetului clujean **Arcadia**, cea mai importantă, în acest moment, formație de acest fel de la noi. Sunt muzicieni de impresionantă dăruire profesională, de o excelentă circulație internațională actuală. În al treilea, dar nu în ultimul rând am fost atras de structura însăși, aparte, a programului de concert. Celebrul *Cvartet* de Debussy, compus cu peste un secol în urmă, a fost temeinic poziționat în compania a două

lucrări cvartetistice ce aparțin repertoriului românesc actual; sunt două mișcări de cvartet ce probează perenitatea absolută a formulei instrumentale a acestei formații, lucrări semnate de un maestru de talia compozitoarei Doina Rotaru, anume Cvartetul *Vivarta* și lucrarea unui tânăr maestru, Cvartetul *Sheroes* semnat de compozitoarea Sabina Ulubeanu, principalul organizator al evenimentelor muzicale ale Festivalului. Sunt în adevăr teritorii ce aparțin stilistic unei zone ce se delimitează de evoluția post-expresionistă a unei bune părți a muzicii sfârșitului de secol XX, a începutului acestui secol. Impresionismul de îndepărtată sorginte debussyistă poate fi recunoscut în lucrarea Sabine Ulubeanu prin juxtapunerea zonelor de evoluție tematică și nontematică, în conturarea unui tematism ce aparține unei zone a comunicării directe, puternic sugestive, inspirat în anume sens de un anume spirit al muzicii tradiționale; iar unitatea întregului se definește prin echilibrul acestor definiții deloc contrastante dar evidente. În cu totul alt sens, mișcarea de cvartet *Vivarta* a compozitoarei Doinei Rotaru definește o

lume a unei evoluții crescute din interiorul unui spirit interogativ, intens tensionat. Concepută cu aproape un deceniu în urmă, în anul 2009, lucrarea marchează o orientare aparte în creația compozitoarei, de la extazul liric-meditativ de orientare poetic impresionistă spre datele unei implicări dramatice de acută vehemență a expresiei. Admirabilă rămâne în acest caz măiestria cu care este elaborată, cu care este dezvoltată scriitura cvartetistică drept exemplu actual privind resursele inepuizabile ale formației. "Zona Imaginarium", "Cine-Concert", "Silent film night", "Live electronics", procesarea în timp real a sunetului de pian preparat, concerte camerale, video, artă participativă sesținută cu ajutorul publicului, prezentări de concepte noi, de proiecte de cercetare, o angajantă competiție de muzică electronică semnificativ intitulată "100 de ani de sunete românești", invitați, mulți invitați și multe proiecte... unele în desfășurare! Acesta este peisajul sonor virtual și real al acestui ofertant festival al tinerilor muzicieni, al tinerilor artiști care caută, care se caută, care se regăsesc... Este o deschidere spre lumea nonconformistă a culturii ce se dorește a fi o alternativă față de conceptul de muzică academică și contemporană. Este un demers realizat în baza unui spirit larg participativ, cu ajutorul Universității bucureștene de muzică, a Centrului său de muzică electroacustică, a AFCN, a Institutului Cultural Român, a Institutului Francez, a Primăriei Capitalei... Căci, când sunt mulți lucrarea crește! Iar InnerSound este un concept festivalier aflat în deplină desfășurare.

Dumitru AVAKIAN

InnerSound New Arts Festival – Evenimente paralele

Ediția de față a inclus, conform obiceiului, o serie de workshopuri și prezentări (ale unor compozitori deopotrivă artiști-performer și/sau multimedia).

1. O cameră foto – funcțională! – dintr-o cutie de chibrituri? Posibil și realizabil!

Evenimentul-satelit ce a precedat festivalul (respectiv seria de concerte) a fost o incursiune în inedit, pe care InnerSound îl explorează în mod constant și ni-l aduce aproape: un workshop numit „**The Handmade Image**” (27-28 august; intrarea liberă), susținut de **Rowan Tara de Freitas** (Marea Britanie/Germania), o tânără și energică artistă vizuală. Atelierul de „fotografie experimentală și prietenoasă cu natura” ne-a adus nouă, celor 12 participanți (variați ca vârstă și origini profesionale; doi muzicieni și o majoritate deja experimentată în fotografie – eu mă pot include în ambele categorii) cunoștințele și materialele necesare atât pentru „asamblarea” unei camere foto utilizând materiale reciclate, cât și pentru developarea, cu materiale biodegradabile, a imaginilor obținute.

Ziua întâi. Pe mese ne așteptau „porțiile” individuale: o cutie de chibrituri, foarfecă / cutter, marker negru, o rolă de film alb-negru nou-nouță (în cutie), o canistră (trebuie să o numesc astfel) de film goală, scotch izolator negru (bun prieten și inamic deopotrivă...), riglă, o fâșie de folie metalică ce în altă viață a fost capacul unei cutii de iaurt, un cerculeț

spiralat provenind dintr-o *spiră* de plastic de la vreun caiet / document. Câteva ore bune au constat într-o intensă concentrare de tăiat, măsurat, lipit, lipit și iar lipit cu scotch izolator, camera foto era gata de a fi folosită! Totuși, de ce cutia de chibrituri? Nu e nimic excentric: întâmplător are dimensiunea perfectă pentru filmul de 35mm.

E dificil să descriu cum arată și cum funcționează o asemenea „jucărie”, dar voi încerca: de o parte și de alta a cutiei se află cele două canistre de film, marginea filmului nou și cea a filmului vechi (din care a rămas doar atât, marginea: canistra este goală, filmul anterior a fost tăiat și a rămas acest capăt) sunt lipite cu scotch transparent; filmul glisează – fiind învârtit cu cheia! (o altă componentă ce are dimensiunea perfectă pentru această misiune) prin cutie, cadru cu cadru, din canistra nouă fiind trasă în cea veche, goală. TOTUL este, în mod absolut esențial, izolat de orice

sursă de lumină: cutia înnegrită cu marker, tot aparatul fiind izolat temeinic și *înfașurat* în scotchul izolator. Pe cutia propriu zisă se află, în partea din față, o micuță fereastră peste care e lipită folia metalică de la iaurt (de asemenea înnegrită), în care se află o împunsătură cu un ac; diametrul ideal ar fi de... 0.2mm! Acela este „obiectivul” nostru! (cu ghilimele, căci nu există obiectiv ori lentilă de vreun fel). Pe acolo trece lumina, informația, ceea ce vrem să fotografiam. Dar doar când vrem noi, desigur: acțiunea de a fotografia are loc prin ridicarea și coborârea rapidă a unei „ușițe” (un dreptunghi vertical, provenind de la cutia de carton a filmului nou), prinsă în acest sistem. Ar mai fi câteva lucruri de zis, dar mă voi opri aici. Odată încheiat procesul de asamblare (destul de intens!), am ieșit cu toții în Cișmigiu pentru a aduna câteva cadre și mai ales pentru a afla cum se face asta.

Ziua a doua. De te apropiai de Mediateca de la Conservator, descopereai cu surpriză că mirosul intens de cafea nu vine de la vreo cafea ori terasă, ci de la o echipă muncind de zor să dezvolpeze film fotografic! Nu, nu o beam nici noi, era „băută” chiar de film. Bicarbonat de sodiu, vitamina C, cafea (+ apă): acestea sunt ingredientele cu care am dezvoltat filmul alb-negru (la cel color e mai complicat). În loc de cafea funcționează și ceaiul verde sau negru (foarte concentrat) sau... vinul! Cel din urmă a fost folosit de doi dintre colegi. Dar până la dezvoltat trebuia scos filmul din aparat... în întuneric total! Nu mai descriu și aceste aventuri; ne-am descurcat cu toții foarte bine (Rowan a zis că dintre toate grupurile de această dimensiune cu care a lucrat, noi ne-am mișcat cel mai repede; era chiar uimită de ușurința cu care am mănuit acele dispozitive circulare de rotit filmul); de

menționat că era un domn printre noi, expert în astfel de lucruri, care ne-a ajutat cu materiale și ponturi. Acum, dezvoltarea propriu zisă: am turnat „supa” de cafea și am rotit cutia în care se afla, acum, filmul (o cutie specială, izolvată de lumină, în care filmul stă așezat pe un fel de spirală... pus acolo pe întuneric) de două ori la fiecare 15 secunde timp de... 20 de minute. Cu cronometru, pe telefon. Evident, nu eram sincronizați și, întrucât, după fiecare serie de rotiri trebuia să batem canistra de masă de două ori, efectul sonor era destul de interesant! Mai sar peste niște pași; în final filmele noastre stăteau atârinate la uscat pe o sfoară... Iar noi stăteam cu emoții: oare mi-a ieșit ceva? După atâta muncă – și prin atâția pași – sunt multe lucruri nefaste ce pot afecta negativ rezultatul, mici scăpări, neatenție, sau pur și simplu ceva nu a funcționat (poate nu am izolat aparatul destul de bine de lumină, poate s-a întâmplat ceva greșit la dezvoltare etc). Rezultatele au fost interesante, destul de clare (mie mi-au ieșit doar câteva imagini).

În epoca vitezei și a tehnologiei, a construi ceva cu mâinile tale devine un fel de terapie. Meritul InnerSound este de a aduce împreună aceste abordări și direcții aparent diametral opuse: analog vs. digital, tehnologie vs. tradiție, automatizat / generat vs. manual... și de a arăta cum pot coexista armonios.

2. De la arta savantă izolată la cultura participativă
În data de 30 august, la ora 11, a avut loc, la Institutul Francez, prezentarea violonistei (o putem numi chiar performer) **Barbara Lüneburg** (Germania/Austria), respectiv a proiectului de cercetare *TransCoding – From 'Highbrow Art' to Participatory Culture*, având ca subiect identitatea și multiplele sale fațete, arta participativă și potențialul acesteia

de a atinge un public tânăr prin intermediul social media. Din păcate nu am putut ajunge la scurta prezentare (singurul eveniment din festival la care nu am fost). Performance-ul acesteia a avut loc în aceeași zi, de la ora 19:00, la Cinema Elvire Popesco.

3. Scurtă incursiune în muzica de film

În aceeași zi de 30 august a avut loc, la sala Lipatti a UNMB, de la ora 15:00, prezentarea **Anei Giurgiu-Bondue** (România/Franța), intitulată „**Aspecte componistice în creația muzicii de film**”, cu un dublu aspect: pe de o parte o scurtă explicare a istoriei muzicii de film, cum era realizată

spune, dar *răspundem* spuselor celorlalți. De altfel, există categorii de *vorbit*; tipuri diferite de a vorbi, în funcție de contextul social - și acestea pot fi traduse în termeni muzicali: un ritm *rubato* are loc într-un context intim, fiind mai personal; intonația monotonă aparține unui context formal etc. În cele din urmă, sistemul creat are o importantă componentă interactivă, dialogul are loc între interpret și computer; cel din urmă poate „cânta” o astfel de traducere (care poate fi chiar o voce puternic procesată, fără a fi recognoscibilă sursa), contrapunțată de interpret, sau invers: interpretul expune o *frază* (la pian) căreia computerul îi *răspunde* (unei afirmații? unei întrebări? conform analizei, computerul alege o variantă probabilă de răspuns, o variantă *plauzibilă*).

Un proiect foarte interesant (sigur, aici e un scurt și anost rezumat din care probabil că am scăpat multe idei meritorii), despre care eram sceptică la început, întrucât nu mi se păreau idei noi - în scurt timp am fost convinsă, prin posibilitățile și potențialul de aplicare, prin cercetarea aprofundată dar și prin prisma muzicală prin care comunicarea verbală este văzută aici.

Performance-ul, pentru pian preparat și procesare în timp real, lui Daniel Formo a avut loc pe 1 septembrie, la Teatrul Apollo111. Trebuie să adaug că a fost o experiență inedită, ca din altă lume (iar pentru mine nu mai e nimic straniu acum... sunt imunizată!), nu e doar o curiozitate tehnică, e

foto: Ovidiu Motu

muzica filmelor mute șamd, pe de altă parte prezentarea propriei creații (ce constă într-o varietate de genuri și de stiluri; se remarcă versatilitatea compozitoareii); în ambele cazuri artista povestind cu multă *culoare* și expresivitate. Cu o seară înainte a avut loc, la Cinema Elvire Popesco, proiecția filmului mut *Shoulder arms* (1918), de (și cu) Charlie Chaplin, pentru care compozitoarea a scris propria variantă de muzică - în *ton* cu stilul vremii, dar infuzat de modernitate (deloc bătător la ochi, armonizat cu întregul) - pe care aceasta, deopotrivă pianistă, a interpretat-o live! Un moment minunat, o inițiativă pe care o aplaud. Autoarea ne-a prezentat și procesul abordării acestui film, explicând alegerile sale componistice în contextul filmului.

4. Orchestra vorbirii

Compozitorul norvegian **Daniel Formo** ne-a prezentat, pe 31 august (la sala Lipatti a UNMB), proiectul său de cercetare numit *Orchestra of speech*, ce are ca subiect relația strânsă dintre vorbit și muzică și metodele prin care, cu ajutorul tehnologiei, cea dintâi poate fi „tradusă” în cea din urmă, luând în considerare o multitudine de fațete, de la intonație la ritm, percusivitatea cuvintelor, inflexiuni, registru etc. Compozitorul a creat un program prin care, în anumiți parametri și după un anumit algoritm, computerul să genereze această traducere. Un element interesant mi s-a părut ideea de a sublinia pauzele: o frază vorbită în care redate muzical sunt pauzele, spațiul negativ. Ne-a prezentat ideile pe care le urmărește și le aplică, precum și cele de la care a pornit pentru a-și contura studiul: de exemplu faptul că limbajul muzical ar fi primul pe care îl învățăm; un bebeluș încă nu pricepe sensurile cuvintelor, dar înțelege intonația, iar vorbirea adresată acestuia tinde să fie exagerată în acest sens, având în cele din urmă o structură melodică, într-un anumit înțeles. O altă idee este *improvizația ca dialog*: pe de o parte dialogul dintre interpreți, pe de alta improvizația pe care o realizăm în conversație, căci nu știm dinainte ce vom

muzică, dar în alți parametri decât cei la care ne putem raporta când spunem „muzică”. E atât de minunat că *muzica* e atât de mare și poate fi atât de multe lucruri complet diferite!

Irina VESA

Balaurul de la hotar

Alegerea unei teme pentru un festival va amprenta mereu așteptările publicului, ca reper în funcție de care fiecare apreciază în ce măsură evenimentele incluse servesc acea idee, se apropie sau se îndepărtează de ea.

Tema marginilor propusă anul acesta de **InnerSound New Arts Festival** mi s-a părut de la început foarte puternică, având un mesaj de oferit, la o scară largă, contextului cultural actual.

Ca să te apropii de margine, îți trebuie curaj. Un prieten îmi spunea de curând, într-o discuție ce a trecut prin acest subiect, că la margine, la hotar, stă mereu un "balaur". Ca să treci, va trebui să îl înfrunți, să îl învingi și abia atunci ai acces la dez-mărginire. InnerSound și-a propus mai degrabă să invoce marginile gândirii și practicii artistice și să le dea târcoale, lăsându-mă cu un dor de acea dez-mărginire.

Ultima zi a festivalului ne-a adus cel mai aproape de „balaurul de la hotar”, prin două concerte care au lansat publicului provocări diferite.

Daniel Formo, din Norvegia, cu al său proiect *Orchestra of Speech*, a deschis o fereastră către un fel de muzică postumanistă, în care orice urmă de umanitate (pian acustic, voci, cuvinte) se transformă electronic, își pierde conținutul, emoția, devenind un material neutru, controlabil dintr-un „pupitru de comandă”. Varianta „robotică” a postumanismului s-a prezentat ca posibilă opțiune a viitorului, testându-ne cu întrebarea: cum ar fi dacă acest peisaj sonor s-ar instala ca direcție majoritară a artei la un moment dat? Experimentul a fost extrem de util, chiar și numai pentru a pune această întrebare. Ne încântă această perspectivă? Ne înspăimântă? Ni se pare familiară? Străină? A fost un concert pe care l-am urmărit cu mintea trezită de curiozitate, apreciind travaliul artistului din spatele rezultatului sonor. Mi s-a părut important ca publicul din România să se întâlnească cu un astfel de muzician, avansat în utilizarea noilor tehnologii și, în mod evident, pasionat de invențiile sale. Pentru că, din punctul meu de vedere, reacția ideală (dacă există așa ceva) la contactul cu arta nu este aceea de validare ori invalidare prin criteriul plăcerii, ci de reflecție asupra a ceea ce ai văzut / auzit (situație care depinde, desigur, de ceea ce primești de la organizatori / artiști).

Ultimul concert al seriei a fost, din perspectiva dorinței de dez-mărginire, cel mai interesant din tot festivalul. Stephanie Pan (Olanda), asistată de Vitaly Medvedev, a avut curajul de a dizolva granițele dintre artiști și public, antrenându-i muzical într-un registru ludic, spre completarea unui tablou sonor suprarealist, pentru care artista a combinat elemente pe care nu te-ai gândi să le pui împreună, a lucrat cu contraste, cu diferențe între melodii simple și groove-uri noise, între cânt „normal” și tehnici vocale extinse, între instrumente și obiecte. Pentru cuprinderea unui atare demers, trebuie să câștigi altitudine, ca să poți integra combinațiile propuse printr-o altă logică (de tip oniric).

Prin implicarea publicului, finalul s-a transformat într-un „câmp de joacă” ce a schimbat energia tuturor de la static la dinamic, oferind concertului atributele de artă-experiență. A fost de bun augur pentru Festivalul InnerSound ca lucrurile să se îndrepte în această direcție, ce servește, așa cum văd eu, misiunea declarată de organizatori, a deschiderii evenimentului către o artă *crossing borders* cu curajul prezentării propunerilor mai puțin știute, văzute, încercate.

Așa cum a început în 2012, Festivalul InnerSound are șansa (consolidată în timp) de a căpăta un profil îndrăzneț, stimulat pentru explorarea de noi teritorii, la care însă poți ajunge doar dacă accepți dez-mărginirea.

Irinel ANGHEL

Stagiunea estivală - Brașov

În calitate de parteneri s-au alăturat Consiliul Județean Brașov, Asociația de Promovare a Destinației Turistice Brașov, Clubul Rotary Brașov, Burg Transilvania, Radio România Muzical, Centrul Cultural Reduta, Filarmonica George

Transylvanian International Piano Competition

Aflat la cea de-a doua ediție, **Transylvanian International Piano Competition** s-a desfășurat la Brașov între 9 și 15 iulie 2018, acesta fiind primul concurs de pian organizat aici după o perioadă apreciabilă de timp, mai bine de 20 de ani. Ca și în prima ediție, au participat concurenți cu vârste cuprinse între 7 - 28 de ani, din 10 țări, cursanți ai unora dintre cele mai bune școli și universități de muzică din lume.

Toate evoluțiile competiționale au fost susținute pe pianul *Bösendorfer 280 Vienna Concert* adus din Viena special pentru această ediție. Îi menționăm aici ca sponsori pe constructorul de piane *Bösendorfer*, *Bit Software*, *Selgros*, *MedInvest*, *TEMAD*, *Kronospan*, *Hotelul Bella Muzica*, *Cucinino*, *Trus HorEca Services*, *UX Project*, *Oursson*, *Le Sommelier*, *Mikim*, *Direct Aeroport*, *Markas* și *ABISADV*.

Petre Marcel Vărlan, Corina Ibănescu, Ioan-Dragoș Dimitriu

Enescu din Bucureşti, Institutul Cultural Român, Attire Club şi Liceul Vocaţional de Muzică Tudor Ciortea Braşov.

Transylvanian International Piano Competition, membru al fundaţiei internaţionale Alink-Argerich, îşi propune să creeze un nou centru de excelenţă muzicală la Braşov, dar şi un concept inovativ pentru concursurile de pian, susţinându-i pe câştigători într-un mod activ şi după terminarea evenimentului.

Înfiinţarea *Concursului...* se datorează dorinţei de a ajuta pianiştilor valoroşi de a-şi lansa cariera interpretativă, câştigătorii fiind incluşi într-un circuit internaţional de concerte şi puşi în legătură cu personalităţi ale scenei muzicale clasice care îi pot sprijini în carieră, după cum ne împărtăşeşte pianistul Ioan-Dragoş Dimitriu, cunoscut

iubitorilor muzicii clasice, directorul artistic al acestui concurs. Prezenţa *Concursului...* în peisajul cultural şi educaţional braşovean promovează pe plan internaţional atât oraşul de la poalele Tâmppei, cât şi România, încurajând schimbul de experienţă între artiştii români şi cei străini.

În juriul ediţiei a II-a s-au aflat pedagogii şi pianişti renumiţi precum: Stefan Arnold (profesor la *Universitatea de Muzică şi Arte Dramatice* din Viena şi la *Universitatea Hanns Eisler* din Berlin), Corina Ibănescu (pianistă şi profesoară de pian la *Universitatea Transilvania* din Braşov), Antoinette van Zabner (profesoară la *Universitatea de Muzică şi Arte Dramatice* din Viena), Horia Mihail (solist concertist şi *Ambasador al Muzicii* pentru România) şi Paolo Baglieri (preşedinte şi director artistic al prestigioasei academii italiene *Talent Music Master Courses* din Brescia).

Pianiştilor Antoinette van Zabner, Horia Mihail, Corina Ibănescu şi Ioan-Dragoş Dimitriu au susţinut şi un recital omagial închinat *Centenarului Unirii*, recital care a cuprins lucrări adecvate şi bine orientate spre valorile muzicii româneşti din creaţia compozitorilor Dinu Lipatti, Constantin Silvestri, George Enescu. Temele *Baladei pentru vioară* de Ciprian Porumbescu au constituit materialul de reflecţie înnoitoare al piesei *Balada pentru pian la patru mâini* a compozitorului Petre-Marcel Vârlan, lucrare prezentată în primă audiere absolută cu această ocazie, de către pianiştilor Corina Ibănescu şi Ioan-Dragoş Dimitriu, ceea ce ne determină să-i dedicăm câteva rânduri.

Simplitatea cuceritoare a cunoscutei lucrări de C. Porumbescu a pus problema unor extinderi fireşti, necesare pentru execuţia pianistică la patru mâini, compozitorul P. M. Vârlan recurgând la amplificarea substanţei muzicale prin crearea unor înveşmântări armonice complexe, a unor planuri sonore complementare, ornamentatări şi sugerarea prin tehnici pianistice a acompaniamentului tarafului.

Ca fundament de construcţie s-a optat pentru forma de rondo, aceasta fiind sugerată şi de partitura lui Ciprian Porumbescu, care – la timpul respectiv – a fost puternic marcat de romantismul austro-german. Compozitorul Petre Marcel Vârlan a gândit această re-creare a *Baladei pentru vioară* într-o formulă muzicală modernă, cu îmbogăţiri ritmice – poliritmii – şi ale facturii a muzicale, cu momente de eterofonie. A rezultat o lucrare nouă, aş spune, având ca punct de plecare creaţia lui Ciprian Porumbescu, chiar şi dacă am avea în vedere numai resursele tehnico-interpretative total diferite ale pianului, faţă de cea posibilitatea accentuat melodică de execuţie a viorii. Cred că nu mă înşel când spun că a fost o adevărată provocare atât pentru compozitor cât şi pentru artiştii interpreţi, a căror interpretare a strălucit şi în piesele de D. Lipatti (*Marşul lui Henri*) şi C. Silvestri (*Dansuri populare româneşti din Transilvania*).

În interpretarea pianiştilor Antoinette van Zabner şi Ioan-Dragoş Dimitriu publicul a putut asculta o pagină de mare valoare muzicală din creaţia pentru pian la patru mâini a lui Maurice Ravel (*Ma Mère L'Oye*). O dată în plus, partitura a fost reliefată în stil curat francez şi datorită avantajului dat de pianul marca *Bösendorfer*.

Instrumentul a favorizat pe deplin şi interpretarea în stil mozartian, de către pianistul Horia Mihail, a *Sonatei în La major* de Wolfgang Amadeus Mozart.

Un moment major al seriei l-a constituit aducerea în scenă a prelucrării pentru pian a *Rapsodiei Române nr. 1* în *La major* de George Enescu. Tratarea orchestrală a partiturii destinate de data aceasta pianului are menirea de a crea noi dificultăţi de interpretare pianistică ce surmontează tehnica şi efectele pianisticii. Nimic nu lipseşte din tematica melodică, polifonică şi ritmică şi armonică a *Rapsodiei* îmbibate de farmecul culorilor expresive ale folclorului românesc. Horia Mihail a interpretat strălucita partitură cu mult aplomb şi

multă virtuozitate, punând astfel în valoare muzica enesciană. O partitură de mare anvergură, la fel de emoţionantă ca şi cea originală, orchestrală.

Aşadar, alături de repertoriul internaţional, *Centenarul Marii Uniri* a fost celebrat prin punerea în valoare a lucrărilor compozitorilor români – avându-i ca repere pentru pătrunderea în circuitul internaţional al muzicii camerale pianistice pe Ciprian Porumbescu – prin prelucrarea lui Petre Marcel Vârlan – şi George Enescu, menţionaţi în enumerare în ordinea cronologică, ceea ce reprezintă o altă frumoasă şi meritorie contribuţie a importantului eveniment care este *Transylvanian International Piano Competition*.

Maria Cristina BOSTAN

Continuitatea ca firesc sau Festivalul Internațional al muzicii de cameră de la Brașov, ediția 2018

Firescul îl reprezintă continuitatea: un nou ciclu de vegetație în primăvară sau alternanța anotimpurilor, a zilelor și a nopților etc. Truism care surprinde un fapt, devenit neînsemnat în iureșul cotidianului, dar care ne aduce atâta bucurie, ca o reînnoire a unei vechi promisiuni: eternitatea porționată. Este chiar pulsul vieții.

Ca pe o reînnoire a fost văzută și cea de-a 41-a ediție (10-14 Iulie 2018) a Festivalului Internațional al Muzicii de Cameră de la Brașov de către Directorul de Onoare al Festivalului,

Conferința de presă: (stg.-dr.)

Vladimir Mendelssohn, Constantin Bogdănaș, Ilarion Ionescu-Galați, Alexandru Tomescu, Anton Niculescu, Dorel Fodoreanu, Florin Szigeti;

Maestrul Ilarion Ionescu-Galați, în preambulul broșurii-program a ediției. Aflat chiar domnia sa câteva decenii – nu puține la număr – la pupitrul dirijoral al orchestrei și, de asemeni, la cel de diriguitor al vieții artistice a Filarmonicii brașovene – care pe atunci purta și numele marelui compozitor român al epocii sale, brașovean și el prin naștere și destin o bună parte a vieții, G. Dima (1847-1925) – Maestrul I. Ionescu-Galați a binemeritat de la organizatorii Festivalului de acum acest semnificativ postament statuar virtual. Directoratul de Onoare din cadrul edițiilor acestor ani continuă, și el, postura de fondator și de Director artistic și organizator al prestigioasei manifestări timp de zeci de ani.

Se cuvine, să fie amintit grupul de muzicieni brașoveni care au contribuit la înființarea Festivalului, între care proeminenții în plan național și internațional Tudor Ciortea și Wilhelm Berger, alături de pianistul Liviu Teodor Teclu, compozitorii Norbert Petri și Mihai Brediceanu, muzicologii Gemma Zinveliu și Constantin Catrina, alături de secretariatul muzical al Filarmonicii, devenit și secretariatul Festivalului – Herman Nikolaus, mai întâi, urmat de Steluța Mitu.

Ediția din 2017, jubiliară ca fiind a 40-a (5-14 Mai) – coordonată de directorul instituției de atunci, Liviu Mateș –, a reprezentat la propriu o realizare de proporții, întrucât nici una dintre edițiile care au precedat-o nu a numărat, îndrăznim să afirmăm, un număr atât de mare de artiști instrumentiști și dirijori pe scena Festivalului. Și aceasta datorită alcătuirii programului exclusiv cu contribuția a patru orchestre de cameră – *Orchestra Franz Liszt* (Ungaria, condus de violonistul Péter Tfirst), *Orchestra de Cameră Radio* (dirijor Gabriel Bebeșelea, solist Răzvan Suma), *Kamerata Kronstadt* (dirijor Cristian Oroșanu) și *Orchestra de Cameră* a Filarmonicii Brașov – alături de care a concertat și Ansamblul *Violoncellissimo* (condus de solistul și profesorul Marin Cazacu). Plasată sub un deziderat generos, *Brașov Mai Cultural*, afișul ediției 2017 – organizată și condusă artistic de directorul Filarmonicii din acel timp, Liviu Mateș – a cuprins și lansarea

unei cărți de versuri, ca o lărgire a cadrului cultural.

În acest an, FIMC de la Brașov, l-a avut ca Director artistic pe solistul violoncelist Anton Niculescu, actualul manager al Filarmonicii, și o echipă de realizatori între care s-a aflat secretara muzicală Adina Carp.

Formațiile camerale rodite prin tradiția unor apariții constante și prestigioase au fost *Cvartetul Enescu* (Paris; cu C-tin Bogdănaș, Fl. Szigeti, Vladimir Mendelssohn și Dorel Fodoreanu, toți participând și într-un octet de coarde al primei seri – 1A*) și *Trio Smetana* (Praga; cu Jitka Cechova, Radim Kresta și Jan Palenicek, 3). Lor li s-au asociat în program ansambluri camerale diverse, alcătuite – *ad-hoc* și prin rotație – din instrumentiști de înalt nivel artistic: violoniștii Mario Hossen (Austria; 1A, 2B, 2C, 4S), Alexandru Tomescu (1A, 2Sa, 4D, 5E) și Florian Murtaza (Franța; 2B, 5E), violonceliștii Kirill Rodin (Rusia; 5S), Anton Niculescu (1A, 4D, 5E) și Attila Pasztor (Austria; 2B, 2C), violiștii Eliza Julia Fluder (Polonia; 2B, 2C, 5E) și Marian Moveleanu (1A), a contrabasistului Sam Okawa (Japonia; 2B, 2Sb) și pianiștii Andrei Licareț (2B, 2C, 2SPab, 4SP), Seon Jeong Kim (Rep. Coreea; 5SP) și Răzvan Dragnea (4D, 5D). Nu în ultimul rând, avem în vedere ansamblul *Percutissimo* (Timișoara; 4), sub coordonarea și alături de cunoscutul percuționist Doru Roman evoluând foarte tinerii instrumentiști aflați la începutul afirmării profesionale Patrick Cojorean, Daniel Jumugă Cuibariu și Amelia Trifu.

Repertoriul a fost circumscris, în marea majoritate, *romantismului muzical*, din sec. XIX – prin lucrări de Fr. Schubert (4 lucrări), R. Schumann (2 lucr.), A. Dvořák (2 lucr.), apoi cu câte o lucrare F. Mendelssohn-Bartholdy, B. Smetana, B. Godard, N. Paganini, C. Saint-Saëns, P. I. Ceaikovski, A. Glazunov – sau *postromantismului*, precum J. Suk, S. Rahmaninov, Fr. Kreisler. N-au lipsit nici bijuteriile muzicale ale sec. XX: cu trimeri către stilul prokofievian și șostakovician – prin *À la Albeniz* și *Humoresca* de R. Șcedrin – ori către *neobaroc*, în sugestii picturale pregnante – prin *Suita în stil antic* de A. Schnittke.

Au mai putut fi admirate lucrări sau părți din lucrări de L. Boccherini (p. I și II din *Sonata* pentru v-cel în *La major*, G. 4), D. Șostakovici (p. IV – *Allegretto* din *Sonata* pentru v-cel op. 40).

Cvartetul Enescu

În nota de inedit se înscriu autorii pieselor destinate diverselor asocieri ale instrumentelor de percuție, ca R. Filz (n. 1967), Matthias Schmitt (n. 1958), Nebojša Jovan Živković (n. 1962), Alice Gomez (n. 1960) și Miki Minoru (1930 – 2011).

Una dintre cele mai reușite prezențe artistice, dacă nu chiar cea care merită aprecierea superlativă, a fost cea a Trio-ului *Smetana*, care s-a remarcat prin expresivitatea pronunțată, susținută de tehnica instrumentală ireproșabilă, acționând într-o unitate de organism muzical, calități firești datorate sudării formației, centrată și promovând creația muzicală cehă.

Stagiunea estivală - Brașov

Pitorescul a fost reprezentat prin *Percutissimo*, care a făcut din ritm mijlocul de exprimare exclusiv, aducând și o notă de culoare timbrală insolită în succesiunea neîntreruptă a instrumentelor cu coarde (în context, rememorăm din edițiile anterioare momentele artistice create de formațiile de suflători sau de duetele voce-pian ori chiar formațiile corale, într-unul

Cvartetul Percutissimo

dintre acestea evoluând corul *Madrigal*, condus de regretatul muzician Marin Constantin).

O impresie puternică a creat și violonistul Mario Hossen, companion fiind pianistul Andrei Licareț, care au adus în prim-plan versatilitatea expresivă a viorii, în lucrări de Paganini, Șcedrin și Schnittke.

O participare memorabilă a avut și *duo*-ul Kirill Rodin (v-cel) –Seon Jeong Kim (pian), prin rafinamentul interpretării și atmosfera muzicală camerală, intimă, într-o suită de piese scurte, urmate de sonata *Arpeggione* de Schubert. Acesta a

„beneficiat”, din păcate, și de o notă inedită de umor negru, involuntar, din partea audienței, care – derutată de lanțul miniaturilor muzicale – a început să aplaude și în pauzele cezurilor frazale și între părțile *sonatei*.

Din păcate, această ediție s-a remarcat și prin absența – remarcată și de public – a formațiilor brașovene încheiate printr-o activitate concertistică consecventă în țară și în străinătate, precum Cvartetul *Gaudeamus* și Orchestra de Cameră a Filarmonicii, tradiția cerând ca aceasta din urmă să închidă, cel puțin, ediția *Festivalului*. Ar fi putut participa și Cvartetul brașovean de clarinete *Academic Clarinet Quartet*, condus de prim-clarinetistul Filarmonicii și dirijorul Iulian Rusu, formație invitată frecvent pe scenele altor festivaluri. La fel de neglijată a fost creația muzicală românească – atât de bogată și semnificativă și la nivelul creației –, din care nu s-a auzit o singură piesă de compozitor român, de parcă Ministerul Culturii și Primăria Brașov sunt total absente financiar din organizarea *Festivalului*. Se confirmă astfel zicerea că „nimeni nu-i profet în țara lui” ...

Într-un bilanț final, cea de-a 41-a ediție a FIMC de la Brașov s-a bucurat de aprecierea publicului, a cărei prezență în sală – însă – a fost numeric inegală, fie datorită necunoașterii valorii interpretative a protagoniștilor, fie din cauza suprapunerii cu un alt eveniment internațional desfășurat în Brașov: *Transylvanian International Piano Competition* (9-15 Iulie), aflat la cea de-a doua ediție.

Petre-Marcel VÂRLAN

* Numărul reprezintă seara, iar litera reprezintă ansamblul („Sa” sau „Sb” – solist în primul/al doilea *duo* al serii; „SPab” – pianist în primul/al doilea *duo*).

Succese românești peste hotare

Campioni olimpici

Dacă în domeniul sportului nu prea mai reușim să obținem medalii, iată că onoarea țării noastre a fost salvată, și încă la nivelul cel mai înalt, de Corala ortodoxă bărbătească „Armonia”. Valorosul ansamblu coral a luat parte pentru a patra oară la „World Choir Games” (Olimpiada Mondială a Corurilor), ediția a X-a, fiind singurul reprezentant al României. Desfășurată la Tshwane, în Africa de Sud, Olimpiada Mondială a Corurilor (sau „Jocurile corale mondiale”, echivalent al Jocurilor Olimpice) a adus pe aceeași scenă o cifră incredibilă: peste 300 de coruri din 62 de țări, între care Rusia, Austria, Belgia, Brazilia, Bulgaria, Canada, Danemarca, China, Germania, Marea Britanie sau Indonezia. Corala „Armonia”, dirijată de Arhid. Lect. Univ. Dr. Ion Iulian Dumitru, s-a înscris la trei secțiuni, reușind performanța excepțională de a câștiga două medalii de aur și una de argint! Prima medalie de aur i-a fost atribuită la secțiunea „Cor bărbătesc”, după interpretarea pieselor „Sârba pe scaun” (Alexandru Pașcanu), „Trosterim Musik” (Anton Bruckner), „Voices of the Ancients” (Don McDonald) și „Doamne, buzele mele” (Ion Popescu Runcu). A doua medalie de aur a fost câștigată la secțiunea „Muzică sacră a cappella”, întruind un punctaj excepțional, 83,13. Aici, repertoriul a fost alcătuit din lucrările „Tatăl nostru” (Irina Odăgescu Țuțuianu), „Psalmul 23, Cine, cine?” (Gavriil Musicescu), „Te slăvesc pre Tine, Părinte” (Pascal Benteoiu, aranjament după manuscris Gelu Stratulat) și „Gratias Agimus Tibi” (J. Leo Hasler). Medalia de argint la secțiunea „Folclor a cappella” i-a fost adusă de interpretarea măiastră a pieselor „Lăutărească” (Vinicius Grefiens), „Divertiment staccato” (Ion Popescu Runcu) și „Paparudă” (Valeriu Roman).

Corală ortodoxă bărbătească „Armonia” a fost înființată în anul 2001 în cadrul Seminarului Teologic Ortodox din Tulcea, intrând din 2004 sub tutela Arhiepiscopiei Tomisului. Pe lângă numeroasele concerte din țară, a avut în acest răstimp zeci de apariții unanim apreciate, fiind aplaudată la Roma, Madrid, Bari, Castellon, Ierusalim, Tel-Aviv, Haifa, Dublin, Londra, Strasbourg, Nurnberg, Lisabona, Barcelona, Paris. A cântat de asemenea la Patriarhia Ecumenică din Constantinopol, în prezența S. S. Bartolomeu I și a luat parte la un turneu prepaschal în Elveția. Laurii de acum, din Africa de Sud, au fost precedați de alte trofee de răsunet: două medalii de aur la „World Choir Games”, găzduite în 2012 în SUA. În anul următor, la Campionatul European al Corurilor, desfășurat la Graz (Austria), corala a câștigat Marele Premiu la secțiunea

Corală Armonia

“Cor bărbătesc”, două medalii de aur (la secțiunile “Folclor” și “Cor bărbătesc”) și una de argint, la “Muzică sacră”. În 2014, “World Choir Games” s-au ținut la Riga, în Letonia, reprezentanții iluștri ai țării noastre întorcându-se acasă cu aur la secțiunea “Artă sacră”, medalie de aur și Marele Premiu la “Cor bărbătesc de cameră”. Domanția internațională a coralei “Armonia” s-a consolidat în anii următori. Astfel în 2015 i se atribuie o nouă medalie de aur (“Coruri de cameră”) la “European Choir Games” și o alta la “Grand Prix of Nations” de la Magdeburg, Germania. “World Choir Games” s-au ținut în 2016 la Soci, în Rusia, și nu mai este nevoie să precizăm cine a urcat de două ori pe cea mai înaltă treaptă a podiumului, cu medalii de aur la secțiunile “Cor bărbătesc de cameră” și “Muzică sacră a cappella”. În sfârșit, anul trecut Corala “Armonia” a fost invitată de onoare, în urma triumfurilor amintite, la cel mai prestigios festival din Israel, “Gospel Festival Zimria”.

Corala “Armonia” este alcătuită din preoți, diaconi și studenți ai Facultății de Teologie din cadrul Universității “Ovidius” din Constanța și abordează un repertoriu extrem de diversificat, în care intră atât piese religioase, folclor românesc, colinde tradiționale românești și străine, cât și piese din repertoriul clasic universal. Citiți articolul de față și încercați să răspundeți la întrebarea: în câte emisiuni de televiziune, în câte publicații ați văzut consemnat acest nou triumf al școlii corale autohtone? Avem atât de puține lucruri cu care ne putem mândri și le ignorăm și pe acestea...

Octavian URSULESCU

Uriș succes coral Trei medalii de aur în Rusia

Școala corală românească, vestită în întreaga lume, a reputat încă un succes major peste hotare. La începutul lunii august, Corul bărbătesc “Cantus Domini”, dirijat de Arhid. Răzvan Constantin Ștefan - una dintre cele mai tinere formații corale bucureștene - a participat la cea de-a 16-a ediție a Festivalului-concurs coral internațional “The Singing World”, găzduit de Sankt-Petersburg, Rusia. S-au înfruntat la actuala ediție nu mai puțin de 60 de formații corale din 43 de țări, corul “Cantus Domini” înscriindu-se la 3 din cele 12 secțiuni ale competiției mondiale: “Coruri pe voci egale femeiești și bărbătești”, “Coruri de cameră”, “Muzică sacră”. Ei bine, reeditând și chiar depășind performanțele de anul trecut, “Cantus Domini” a totalizat cele mai mari punctaje, ocupând locul I la toate cele trei secțiuni și cucerind medalii de aur! Dar nu numai atât: reprezentanții României au mai primit două distincții onorante și anume “Premiul special pentru cel mai bun solist” din întreaga competiție, conferit lui Andrei Predescu, precum și “Premiul special al publicului”. Acesta din urmă a fost stabilit prin votul exprimat de spectatori în runda finală a concursului, intitulată “Grand Prix”, în care au evoluat toate corurile medaliate cu Aur la cele 12 secțiuni. În felul acesta, “Cantus Domini” a întrunit sufragii unanime și a fost considerat **CEL MAI BUN COR DIN CONCURS ȘI DIN FESTIVAL!** Și să nu uităm că între competitori s-au numărat reprezentanții țării gazdă, școala corală rusă fiind reputată pe plan mondial. Aceste trei medalii de aur înseamnă cea mai bună performanță din palmaresul tinerei formații corale.

În cadrul festivalului, corul “Cantus Domini” a susținut și o serie de concerte, între care unul de folclor tradițional românesc (la Muzeul Național Rus de Etnografie) și un altul de muzică românească și universală la “State Capella” din Sankt-Petersburg. Să subliniem faptul că prezența corului “Cantus Domini” la acest veritabil campionat mondial a fost posibilă cu sprijinul Institutului Cultural Român, principalul partener și finanțator al proiectului Asociației Culturale a Corului Bărbătesc “Cantus Domini”, al cărei președinte este Marius D. Oblu. Întrucât membrii corului sunt în majoritate teologi, participarea la acest eveniment internațional de prestigiu s-a realizat cu binecuvântarea Preafericitului Părinte DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Pe toată perioada fructuosului și onorantului sejur de o săptămână la Sankt-Petersburg, membrii corului au avut alături o delegație a Institutului Cultural Român, precum și pe Consulul general al României în fosta capitală a Rusiei, domnul Cosmin Constantin Ioniță. Dânsul a asistat la concerte și la festivitatea de premiere, conferind artiștilor, în semn de prețuire, o “Diplomă de excelență”, impresionat de rezultatele deosebite obținute de corul “Cantus Domini” în această competiție și de întreaga acțiune de promovare a muzicii corale românești.

Acest adevărat nou triumf al școlii corale românești s-a datorat, în egală măsură, și celorlalte instituții și persoane care au contribuit financiar la ducerea la bun sfârșit a acestui ambițios proiect, conștientizând rolul important al activității membrilor corului bărbătesc “Cantus Domini”, veritabili ambasadori culturali ai României peste hotare, prin promovarea muzicii românești. Între acestea se numără Asociația “Credință și demnitate”, condusă de doamna Valentina Spânu, manager al Facultății de Teologie Ortodoxă “Justinian Patriarhul” din București, de la ale cărei evenimente corul “Cantus Domini” este nelipsit. De altfel, declarația componentelor corului imediat după Gala de premiere în care au fost încoronați drept învingători autoritari

este edificatoare: “Nădăduim că prin participarea Corului bărbătesc “Cantus Domini” la cea de-a XVI-a ediție a Festivalului-concurs coral internațional “The Singing World” din Sankt Petersburg am putut contribui la afirmarea cu tărie a demnității, a spiritualității neamului românesc, precum și la afirmarea unității de grai, de cultură și a identității națiunii române între celelalte popoare ale lumii. În contextul Anului Centenar, reprezentarea României și promovarea valorilor ei culturale și naționale înafara granițelor țării constituie un act de ambasadariat cultural”.

Pagini de **Octavian URSULESCU**

O importantă premieră de muzică contemporană românească în SUA

În perioada 29 iulie - 12 august orașul american Santa Cruz a găzduit celebrul sezon estival de muzică contemporană „CABRILLO FESTIVAL”. Așa cum afirmă organizatorii: „În fiecare vară, Festivalul Cabrillo reunește pe iubitorii de muzică și membrii comunității alături de soliști și orchestre profesionale, precum și de compozitori extraordinari, pentru o inspirată întâlnire menită să ofere o inedită experiență muzicală.” Dirijorul și directorul artistic **Cristian Măcelaru** și **Orchestra Festivalului Cabrillo** au dat startul celei de-a 56 ediții cu o călătorie muzicală bogată în povești și istorii culturale. Prima seară (din cele două dedicate concertelor cu orchestră), s-a derulat sub genericul **Aural Hystori**, la sala Santa Cruz Civic Auditorium. Itinerariul sonor a fost bornat

Cristian Măcelaru și Orchestra festivalului Cabrillo 2018

de lucrările unor compozitori relativ tineri, având deja o bogată carieră internațională.

„Fascinanta expediție” (după cum se anunță pe site-ul Festivalului) a început cu compozitorul chinez-american **Huang Ruo** (n. 1976) a cărui voce muzicală vibrantă și inventivă trasează inspirația echivalentă lumii avangardiste, a rock-ului și jazz-ului occidental. *Cântecele sale populare pentru orchestră* (2012) încorporează patru bine-cunoscute melodii tradiționale chinezești. Huang Ruo scrie: „Cântecele populare reflectă viața și cultura unei civilizații. Scopul acestei piese nu este numai de a conserva și de a reînnoi cântecele populare originale, ci și de a le transforma în noi piese de artă care conțin originalitate organică.”

Lucrarea *Dear Life* (2015) este o premieră americană a compozitoarei canadiene **Zosha Di Castri** (n. 1985). Bazându-se pe o scurtă povestire semi-autobiografică a câștigătorului premiului Nobel, Alice Munro, și adaptată de Merlyn Simonds, ea reflectă memoria, copilăria și etapele formale ale vieții. Opera are o povestire înregistrată de legendarul actor și regizor Martha Henry și beneficiază de participarea sopranei **Mary Mackenzie** – o interpretă pasionată de muzica vocală contemporană, descrisă de *Boston Globe* ca „senzațională”, iar de *New York Times* ca având „concentrare și o extraordinară agilitate.”

Muzica populară macedoneană este punctul de plecare pentru *Concertul de pian nr. 2* (2018) – comandă a Cabrillo Festival – compus de macedoneanul **Pande Shahov** (n. 1973) cu adresă la celebrul pianist (și co-macedonean) **Simon Trpčeski**. Apreciindu-i debutul în Festival, Trpčeski a fost salutat de publicațiile *London Times* – pentru „virtuozitatea sa electrizantă” – și de *Evening Standard* – pentru „minunata și profunda originalitate”.

Noaptea de deschidere – vineri, 3 august – s-a încheiat cu premiera simfonică *Grana* (2003) a compozitorul român **Dan Dediu** (n. 1967). Inspirat de romanul lui Gabriel García Marquez, *Cronica unei morți anunțate*, lucrarea lui Dediu izvorăște din ideea unor multiple interpretări ale unui singur eveniment. Cele patru mișcări ale piesei – *Finale appassionato*, *Meccanismi* (Cancrizans-Études), *Double – Viscerale*, *Double Double: Promenade avec “Finale appassionato” vu d’avion* – spun patru povestiri ale aceluiași eveniment, prezentat de fiecare dată dintr-o altă perspectivă. În caietul-program, Dan Dediu menționează: „Lucrarea este concepută ca o formă muzicală cu diferite calități de timp. Începe cu o introducere finală paradoxală, apoi prezintă întreaga poveste într-o manieră simplă și fragmentată, expunând diferite mecanisme suprapuse și retrograd (ritmic, melodic, armonic). Discursul muzical devine mai complex, dobândind o calitate viscerală a gesturilor orchestrale de dezvoltare și se încheie cu o recapitulare a formei finale a apasionatului, așa cum se vede “din cer”. Întreaga compoziție este irigată de o rețea armonică, pe care mi-am imaginat-o ca un “labirint armonic”, așa cum o numește Bach.”

Redăm o parte din comentariile făcute de muzicologul american Scott MacClelland cu referire la prima seară de concert.

„Muzica post-minimalistă a fost reprezentată de cea mai mare parte a repertoriului primelor două concerte cu orchestră ale Festivalului de la Cabrillo, constituită din lucrări ale unor compozitori în viață, cuprinzând o lume a sunetului cunoscută acum, o paletă de culori similare. În concertele de vineri și sâmbătă noaptea, la Auditoriul Civic de la Santa Cruz, aprecierea trăsăturilor distinctive dintre opt compozitori diferiți a pretins numeroase nuanțe de înțelegere și interpretare. Desigur, au existat excepții izbitoare.

Programul serii de vineri, derulat sub genericul „Istoricul Aural”, a fost deschis de *Cântecele folclorice pentru orchestră* semnate de Huang Ruo, urmate de *Dear Life* de Zosha

Zosha Di Castri

Di Castri – lucrare inspirată de scrierile autobiografice ale lui Alice Munro –, după care, *Concertul de pian nr. 2* de Pande Shahov a evocat dansuri din folclorul muzical macedonean, toate piesele corespunzând întru totul genericului anunțat. Lucrarea din final, *Grana* pentru orchestră a compozitorului român Dan Dediu a fost, după părerea mea, cea mai bună dintre ele.

Cele patru piese ale lui Huang Ruo – mai mult decât simple aranjamente – au început cu unul dintre cele mai cunoscute cântece în afara Chinei, „Song Drum Flower” de la

Festivalul Cabrillo se deschide cu un weekend de muzică jazzy, exuberantă

(fragmente)

Feng Yang, cu o mulțime de percuții metalice și melodii pentatonice vocalizate în cadrul orchestrei. Celelalte piese, "Song Love" de la Kang Ding, "Girl" de la Da Ban City (care îl onorează pe Uyghur din Xinjiang) și "Boatman Song" de la Fluviul Galben au crescut în nuanțe subtile și tonuri, dar toate cu origini folclorice cunoscute. Într-un moment mai silențios, percuționistul Galen Lemmon a învățat un bullroarer în cercuri deasupra capului. Ultimul cântec a fost intonat mai întâi de Huang Ruo, de pe locul său din sală, după care a fost reluat de orchestră. Cântarea lui, fără beneficiul amplificării, a transmis publicului un sentiment de forță și autoritate.

Concertul de 20 de minute al lui Shahov, cu solistul Simon Trpčeski, s-a dovedit a fi cel mai clasic, prin disciplina și armoniile formale. Cu toate acestea, el a făcut ușoare aluzii la melodiile dansului și folclorului. O mare parte din ștима pianului a distribuit mâinile în octave, creând o sonoritate distinctivă.

Colecția de scurte povestiri autobiografice cuprinse de Alice Munro sub titlul *Dear Life* combină "faptul, ficțiunea și sentimentul", după cum a scris Ruth Scurr în *The Telegraph*. Partitura lui Zosha Di Castri folosește orchestra în moduri neconvenționale. Cordarii care se înclină în tăcere sau scârțâind, flautiștii care latră și scârțâie, pălăria înclinată a unui cimbalt înalt au dat muzicii un efect teribil; a fost o poveste fantomatică prin sunet. O narațiune înregistrată a selectat fragmente din povestile lui Munro. La un moment dat, unde povestea menționează austeritatea relației autoarei cu mama ei, ordinul maternal "plata păcatului este moartea" a fost urmată de un coral intonat de instrumentele de suflat. Soprana Mary Mackenzie s-a alăturat orchestrei cu vocalizări extinse și, într-un moment scurt, a cântat ceea ce era probabil un text narativ, deși partea ei nu părea esențială.

În spaniolă *grana* înseamnă roșu profund. Dediu adaugă în caietul-program că poate însemna și "viața și moartea, speranța și disperarea" („Amfibian” în contrastele sale, după cum a spus într-un comentariu.) Aceasta a fost piesa cea mai plină de aventură și virtuozitate din întregul program și poate că cea mai mare provocare pentru public. Deodată, este vorba de mistică (percuție delicată cu coarde în pizzicato), comedie (cu surdină wha-wha la trombon), agitația corpului, mormăitul subteran și bucățile de zburdălnicie pointilistă), foarte romantic și, dintr-o perspectivă compozițională, un joc neînfricat pentru orchestră. Dintre solo-urile cameo, prima violină și primul clarinet au avut cea mai mare contribuție. Prima audiție a lucrării a fost la Berlin (cu 15 ani în urmă), de această dată fiind o premiera în SUA. În finalul celor patru mișcări derulate fără întrerupere, un marș puternic a dat naștere unei trepte inexorabile de *doom* (damnare) doar pentru a se accelera către parodia ce a fost construită într-un climat de fortissimo, urmat de un scurt moment de tăcere, iar apoi de un măreț tutti orchestral."

foto: RR-JONES

Nimeni nu a apucat să danseze pe coridoarele din Civic Auditorium Santa Cruz, în timpul weekend-ului de deschidere al Festivalului Cabrillo de Muzică Contemporană. Dar ceva mișcări de dans pe ici pe colo nu ar fi fost nelalocul lor: au fost momente când directorul muzical Cristian Măcelaru și orchestra păreau să ne îndemne la așa ceva.

A fost acel gen de weekend – picant, înviorător, plin de bucurie – în care ideile muzicale au curs consistente și rapide. Chiar și în lucrările mai degrabă serioase, bogăția invenției și schimbările adesea imprevizibile de situație au ținut auditoriul cu sufletul la gură.

Această marcă a optimismului elegant ar putea fi considerată drept o amprentă stilistică a lui Măcelaru, dirijorul născut în România, care este pentru a doua oară la conducerea festivalului, după ce a preluat-o de la Marin Alsop, director artistic o îndelungată perioadă. Concertele de vineri și

sâmbătă, 3 și 4 august, au fost configurate cu o combinație câștigătoare de precizie ritmică și fluentă interpretativă, iar repertoriul a oferit o mixtură atrăgătoare de voci familiare cu altele noi.

Două concerte ample arcuite au servit drept coloane structurale ale acestui sfârșit de săptămână. Concertul pentru pian nr.2 de Pande Shahov, o comandă în primă audiție mondială, plasată în centrul concertului de vineri, s-a constituit dintr-o țesătură densă de dansuri populare macedonene, cu Simon Trpčeski drept solist extravertit. Sâmbătă, violonistul Philippe Quint a adus o notă de suavitate emoționantă Concertului în Re pentru vioară de William Bolcom din 1984, un fin amalgam de jazz, neoclasicism și alte asemenea condimente.

Și totuși, oricât ar fi fost de bine puse în valoare ambele piese, au existat încă multe motive de a reflecta asupra muzicii care s-a desfășurat mai departe. Am fost îndeosebi fermecat de *Dear Life* de Zosha di Castri, o adaptare puternică și cu frumoase resurse a unei povestiri a câștigătoarei Premiului Nobel, Alice Munro. (...) Există de asemenea un soi de impetuozitate nebunească în *Grana*, un poem simfonic greu de definit, al lui Dan Dediu, care a fost interpretat în primă audiție în S.U.A. Dediu începe cu sfârșitul – primul lucru care se întâmplă este un final climactic, în genul ultimelor pagini dintr-o simfonie de Beethoven -, apoi începe să se desfășoare recurent. Există duo-uri și trio-uri instrumentale, atent elaborate (inclusive un pasaj criminal pentru vioară și trombon, cu interjecțiile ocazionale ale clarinetului), și expansiuni ample orchestrale, care năvălesc cu o forță de tsunami. Nu a fost în întregime clar, la prima audiție, cum se potrivesc exact toate componentele, dar nu poate fi ignorat efectul lor dramatic cumulativ.

Joshua KOSMAN

San Francisco Chronicle, 5 august 2018
Traducere de **Valentina SANDU DEDIU**

Scott MacClelland

(postat pe 6 august 2018; [https:// performing artsmontereybay.com/cabrillo-festival-2018-part-1/](https://performingartsmontereybay.com/cabrillo-festival-2018-part-1/))

George BALINT

Viorel Cosma - profesorul de memorie

A trecut un an de când muzicologul, profesorul, lexicograful, criticul muzical, generalul-maior (rtr.) dr. VIOREL COSMA, personalitate marcantă a culturii românești, a trecut în veșnicie. **Ceremonia de omagiere a personalității maestrului VIOREL COSMA a avut loc marți, 14 august 2018, ora 18,00, în Aula Palatului Cantacuzino din București, Calea Victoriei 141, sector 1.** Au luat cuvântul prof. univ. dr. Nicolae Gheorghiiță, secretar al UCMR, prof. univ. dr. Grigore Constantinescu, prof. univ. dr. preot Nicu Moldoveanu. Cu maestrul Viorel Cosma, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România a pierdut pe unul dintre cei mai de seamă membri, iar Muzeul Național "George Enescu" un apropiat colaborator și un mare prieten. Ne vom aduce întotdeauna aminte cu reverență de Maestru, căruia îi trimitem mesajul nostru de recunoștință și iubire. Cu prilejul decernării Crucii Patriarhale în cadrul ceremoniei care a avut loc în Aula Palatului Cantacuzino, Înalț Preafericitul Patriarh Teoctist l-a numit "Patriarhul Muzicologiei Românești", titlatură pe deplin justificată, deoarece poate fi considerat creatorul școlii de muzicologie modernă românească. Evocările personalității și activității lui Viorel Cosma au fost urmate de un recital susținut în Aulă de pianistul Viniciu Moroianu și violoncelistul Dan Cavassi. În program au fost alese *Fantezia pentru pian op.8* de Dinu Lipatti, *Andante cantabile* din *Sonata pentru violoncel și pian op.26*; Respighi - *Adagio con variazioni*; Frescobaldi - *Cassado Toccata*; R. Schumann, *Adagio și Allegro*.

Acum a trecut un an, de când veneam cu mare tristețe la sediul Uniunii compozitorilor; intram în aula Palatului Cantacuzino, pregătindu-mă să trăiesc, cu emoție și teamă, momentul în care aveam să mă confrunt cu dureroasa clipă a despărțirii de marele om, artist, savant Viorel Cosma, gânditorul și, în mare parte, creatorul vieții cultural-muzicale românești. Am trăit multă vreme în preajma sa, învățând să-i cunosc profesia și modul său de comportament. Cel pe care îl consideram "Profesorul de memorie", își împlinise misiunea de a-mi arăta în toate detaliile care este calea de urmat. Nu eram singurul care urmăream, anul trecut, înțelesurile acestei despărțiri, nici momentul grelei pierderi umane trăite. Dimpotrivă, citisem prologul despre rostul timpului care trece cu greu, clipa, ziua, ora, semnalul orologului, anii în care s-au adunat experiențele trecutului și pildele importante ale relației profesionale trăite ca prieteni, colegi. Sunt multe ceasurile studiului, înțelesurile fiecărei împrejurări ale carierei sau ale relațiilor sociale, pasul curajos făcut înfruntând lumea ce îl înconjura. Mulți veniseră împreună cu mine, sau eu împreună cu ei, ca să urmărim ceea ce aveam de știut, de împlinit, de înțeles în preajma Profesorului Viorel Cosma. Desigur nu au fost puține învățăminte ale celui care devenise, decenii de-a rândul, o Mare Personalitate, pe care doream să o păstrăm.

Câte și cum fuseseră făcute la Universitatea de Muzică, la Catedra de Istoria muzicii, cum erau la Uniunea Compozitorilor colaborările, eforturile Biroului de

Muzicologie, proiectele de susținere ale multiplelor prelegeri pentru discipline care îl pasionau, lexicografia, critica muzicală. Mai cu seamă, colaborarea cu Muzeul, împlinirea idealului cunoașterii, investigațiilor care îl conduseseră către aprofundarea drumului vieții lui George Enescu, actele de eroism ale Condeierului făuritor de mai multe sute de scrieri, comunicări științifice și volume. Au fost numeroase călătoriile peste hotare, cunoașterea multor oameni de știință, prezențe muzeistice generoase, ca și permanența unei personalități impuse pretutindeni, iradiind prestigiu.

Am venit la această întâlnire a noastră ca să gândim acum, din nou, din apropiere, ce am învățat din absența anului care a trecut. Ne-au unit amintirile, am căutat înțelesurile memoriei și regretelor.

Iată, învățătura adâncă a sentimentelor pe care le trăim acum. Ne lipsește "Profesorul de Memorie", modelul uman pe care nu îl uităm. Lui Viorel Cosma îi suntem datori cu statornicul sentiment al iubirii, învățat de la el, fiecare dintre noi.

Grigore CONSTANTINESCU

Viorel Cosma - In memoriam

În preziua praznicului Adormirii Maicii Domnului și cu câteva zile înainte de comemorarea lui George Enescu, comemorăm pe biograful marelui muzician român și apologetul care și-a dedicat întreaga ființă nemurii moștenirii enesciene: pe maestrul Viorel Cosma.

Ne aducem desigur aminte că la finalul primei luni a primăverii, maestrul Viorel Cosma își sărbătorea ziua de naștere. Anul acesta, Domnia Sa ar fi trebuit să împlinească 95 de ani, cifră înaltă și armonioasă, vârstă a patriarhilor, poate primul patriarh al muzicologiei românești după cum îi plăcea să-l amintească fericitul

întru pomenire, Teoctist, Întâi-stătătorul Bisericii Ortodoxe Române, la una dintre ceremoniile de aniversare din această aulă, cu ceva vreme în urmă.

Știm bine cu toții, maestrul Viorel constituia întruchiparea împlinirii depline a unei activități academice covârșitoare, dominată de pasiunea neistovită a cercetării, a documentării erudite, a lecturii temeinice și a unor permanente strădani de a lumina prezența muzicii românești, de la străvechile tradiții, la împlinirile contemporane, în contextul istoriei culturii universale.

Toți muzicienii noștri cred, și mulți, mulți alții, studenți și profesori ai Conservatorului bucureștean și nu numai, colegi din breasla muzicologilor sau muzicieni din cine știe ce unghere al țării și ale lumii, l-am admirat și l-au iubit, și îl iubim în continuare, dincolo de hotarul pământesc ce ne desparte. I-am citit cărțile și studiile și i-am ascultat prelegerile, l-am luat drept reper formativ în forța cuvântului și puterea rostirii, atât la Universitatea Națională de Muzică din București, în cadrul căreia a deținut prima catedră de profil din Conservatorul bucureștean, cât și la Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România, ca și coordonator al Secției de Muzicologie.

Poate mai mult decât alți dascăli, maestrul Viorel Cosma și-a asumat profesoratul și cercetarea muzicii românești ca parte a misiunii sale printre semeni, iar cei care au avut privilegiul de a-i fi fost studenți, iar unii ucenici apropiați, direct și indirect, vor înțelege că Domnia Sa a fost,

Viorel Cosma

cu adevărat, nu numai un model profesional și uman, ci și o conștiință care a plămădit destine cu noimă pentru muzicologia și critica românească.

Mi-ar fi aproape imposibil să amintesc aici premiile, distincțiile, colaborările avute cu universități din țară și străinătate sau titlurile operei sale muzicologice. Și totuși, aș începe prin a vă spune că maestrul Viorel Cosma a scris peste 100 de volume de muzicologie, critică muzicală și lexicografie (dl Adrian Iorgulescu, președintele UCMR, îl numea întemeietorul lexicografiei muzicale românești), dintre care 14 titluri închinată lui George Enescu, peste 5000 de articole, cronici, eseuri, recenzii, 12 volume ce cuprind portrete de muzicieni români – colecție considerată astăzi cea mai amplă exegeză lexicografică națională scrisă vreodată.

Se pregătea să dea lumii academice, și nu numai, o *Enciclopedie a muzicii din România*, programată în 15 volume, din care au apărut primele două, iar enumerările ar putea continua.

Este de la înțeles faptul că activitatea amintită a atras notorietatea și consacrarea Domniei sale în plan internațional: zeci de conferințe și comunicări științifice la universități de prestigiu din Europa și Statele Unite, membru a numeroase organisme, asociații și fundații profesionale din țară și de peste hotare, din care amintim *Pontificia Accademia Tiberina* din Roma, *The International Musicological Society* din Basel,

Este o zi tristă, ca și anul trecut pe vremea aceasta, când a apus unul dintre luceferii muzicologiei românești contemporane, profesorul universitar dr. Viorel-Eugen Cosma, care mai semna câteodată și Eugen Vicos, prietenul și mentorul multora dintre muzicienii de astăzi. Lăsând în urma sa mare tristețe, dar și o rază de lumină, izvorâtă din sutele de mii de pagini frumoase, corect alcătuite și tipărite.

Ilustrul muzician și om de cultură Viorel Cosma a plecat pe drumul veșniciei în ziua praznicului Adormirii Maicii Domnului și a mutării ei cu trupul la viața cea de Sus, cum spune Prohodul, acolo unde nădăjduim că, prin mila lui Dumnezeu, prin munca lui cinstită în folosul semenilor săi, desfășurată pe parcursul a trei sferturi de veac, prin binele săvârșit și prin rugăciunile noastre ale tuturor celor care l-am cunoscut și l-am iubit, se va odihni, în lăcașurile celor drepti și bineplăcuți lui Dumnezeu și sufletului acestui mare om de cultură și de muzică, de care ne amintim acum, la un an de plecarea sa dintre noi, pe drumul fără întoarcere.

Să nu uităm a spune, fie și în treacăt, că Viorel Cosma nu era numai un strălucit muzician, ci și un vrednic și demn militar, având gradul de general maior, lucru explicabil oarecum, căci tatăl său a fost medic militar și harnic slujitor al țării sale, România Mare, reîntregită acum un veac, prin jertfa sutelor de mii de militari români, soldați și gradați, pentru care se roagă tot românul de bună-credință, să-i odihnească Dumnezeu în pace și să le răsplătească faptele de vitejie și credință neclintită.

De o robustețe fizică și psihică excepțională, plămădit dintr-un aluat curat românesc, având rădăcini adânci în Moldova Sfântului Ștefan cel Mare, venit pe lume în Banatul Sfântului Iosif de la Partoș, trăindu-și cea mai mare parte a vieții aici în Țara Românească a Sfântului voievod martir Constantin Brâncoveanu, pe care Biserica noastră Ortodoxă Română îl prăznuiește în fiecare an în ziua de 16 august, după

Adormirea Maicii Domnului, bunul nostru prieten Viorel-Eugen Cosma a fost un român adevărat de viță nobilă, care și-a iubit cu sinceritate Țara și Neamul, Școala și Biserica, așa cum au făcut-o toți oamenii mari ai neamului nostru românesc de-a lungul veacurilor.

Viorel Cosma era un om sincer, atent, binevoitor și modest, deși extrem de cultivat, sau cum s-ar spune, tobă de carte, dispunând de toate informațiile în câteva limbi de circulație, totuși nu se jena niciodată să întrebe și pe alții, atunci când avea vreo nelămurire asupra unei probleme sau vreunei persoane ce intrau în sfera preocupărilor sale științifice.

Se bucura ca un copil atunci când mai descoperea câte un nume de muzician mai puțin sau total necunoscut din aria sa de investigații istoriografice și lexicografice.

Adesea, făcea de făcea și se întorcea la titanul muzicii românești, marele George Enescu, pe care l-a cunoscut în tinerețe și despre care a scris admirabil, scoțând în relief aspectele mai puțin cunoscute despre acest mare român, care-și doarme somnul de veci în pământ străin, deoarece n-a acceptat în ruptul capului să fie amestecat în politica de atunci din țara sa dragă, România, mai ales după 1945.

Preafericitul Patriarh Daniel alături de Coralia și Viorel Cosma cu ocazia înmânării Ordinului Sf. Împărați Constantin și Elena pentru întreaga activitate

Societe Francaise de Musicologie sau *Georg Friedrich Haendel Gesellschaft* din Kassel, etc., etc. Nu mai amintesc aici numeroasele articole din *Grove Dictionary of Music and Musicians*, *Die Musik in Geschichte und Gegenwart* (vestitul MGG) sau alte enciclopedii.

Martor al unui întreg veac de existență a artei muzicale românești și una dintre cele mai strălucite și longevive voci ale muzicologiei noastre, maestrul Viorel Cosma părea să întrușipeze, pentru noi toți, cred, veșnicia la propriu. Sunt convins că în marea taină a Sa, Dumnezeu nu l-a dat cu împrumut. Pe maestrul nu l-a chemat la Sine decât ca să-i împlinescă la nesfârșit misiunea pentru care l-a și adus în lume: aceea de a munci cu binecunoscuta-i râvnă benedictină și unică dăruire, ce nu vor înceta odată cu încetarea vieții sale pământești.

Să îi mulțumim maestrului Viorel Cosma pentru toate câte ne-a oferit în viața aceasta pământească, luând ca exemplu viața și jertfa sa profesională și umană, și să îl avem în rugăciunile și neuitarea noastră. El va rămâne cu noi atâta timp cât și noi îl vom pomeni ani de-a rândul acum, și ne vom aminti de el, cu drag și iubire în Hristos.

Nicolae GHEORGHITĂ

Viorel Cosma, după ce s-a stabilit definitiv în capitală țării, București, unde și-a desfășurat întreaga activitate academică și științifică, la vremea potrivită, la vârsta bărbatului desăvârșit s-a căsătorit cu tânăra absolventă a Liceului de Muzică „Dinu Lipatti” din București, Coralia Burlănescu, căreia toată viața i-a zis Păpușa, fiica preotului paroh Ioan Burlănescu, ctitor al bisericii, dar și al capelei cimitirului din frumosul și liniștitul cartier bucureștean Andronache. Tânăra Coralia avea să-i fie marelui muzicolog în devenire, Viorel Cosma, nu numai soție sinceră și devotată, ci și colaboratoare discretă, dar avizată la pregătirea tehnică pentru tipar a sutelor de cărți și a miilor de studii și articole, cronici și recenzii de muzicologie, însumând sute de mii de pagini tipărite.

I-am cunoscut pe acești oameni minunați în urmă cu peste 50 de ani, având prilejul și privilegiul să le trec de multe ori pragul casei, fie în str. Luterană, fie în pictor Ion Andreescu, unde de fiecare dată eram primit cu multă prietenie și cu deosebită omenie.

Pentru toată activitatea, desfășurată de-a lungul a trei sferturi de veac, Biserica ortodoxă Română, în semn de adâncă prețuire pentru omul și opera sa, l-a decorat pe marele muzicolog Viorel Cosma, la împlinirea vârstei de 80 de ani, în martie 2003, chiar în Aula Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, din Casa cu lei de pe Podul Mogoșoaiei, în prezența vrednicului de pomenire Patriarhul Teoctist, care l-a numit atunci „Patriarhul muzicologiei românești contemporane”. Iar zece ani mai târziu, în martie 2013, la împlinirea vârstei matusalemice de 90 de ani, actualul Patriarh Daniel al Bisericii Ortodoxe Române, l-a invitat pe Viorel Cosma la Palatul Patriarhal, unde, după elogiile cuvenite, i-a acordat cea mai înaltă distincție bisericească: Crucea Patriarhală pentru mireni și Ordinul Sf. Împărați Constantin cel Mare și Elena. Și tot atunci i-a dat binecuvântarea să tipărească, la una din editurile BOR, o carte cu documente privind demersurile și zbaterile etnomuzicologului ieșean Teodor Th. Burada, pentru construirea la Ierusalim a unui sfânt lăcaș românesc, dar și a unui cămin pentru pelerini în București și la Ierusalim.

În acest moment solemn, gândul nostru și rugăciunea noastră se îndreaptă către Bunul Dumnezeu, căruia Îi cerem, cu smerenie, să odihnească în pace sufletul prietenului nostru, marele muzicolog și om de cultură Viorel Cosma și să-l așeze în locurile celor drepti și bine plăcuți Lui și să-i fie pomenirea în veci de veci. Amin.

Nicolae MOLDOVEANU

Opinii

București – Școala Ardeleană

Un distins coleg din Cluj, supărat pe cele ce se petreceau în Uniunea Compozitorilor după Revoluție, a enunțat odată o sintagmă demnă de Cartea Recordurilor și anume: “Republica Socialistă București”! – cu referire, probabil, la sediul central al instituției din Palatul Cantacuzino... Sintagma a fost folosită și de un personaj de tristă memorie din Televiziunea clujeană care strălucea în grai local prin tot felul de “patriotisme” de cea mai proastă sorginte și care a infestat mass media o lungă perioadă de timp, până când a dispărut în sfârșit în lada de gunoaie a

Nicolae Brânduș

aparițiilor publice, unde îi era de fapt locul, și a încetat să-și mai etaleze pe post încălțăminte și inteligența peșuvă...

Dar stând și gândindu-mă la ceea ce reprezintă tradiția muzicală din “Țara de peste munți” și mai ales după anii ‘50 ai secolului trecut, mă întreb în ce măsură școala muzicală ardeleană s-a perpetuat și s-a dezvoltat la fața locului sau a trecut munții, spre Capitală, unde și-a impus cu autoritate

moștenirea. Grea dilemă! Nu mă voi referi la cei de acasă, din Cluj, Tg. Mureș și din celelalte zone de vest, și nici la personalitățile care au cultivat și au perpetuat capacitatea și talentul muzical al locurilor de baștină. Despre un alt *Maestru Absolut* precum Sigismund Toduță ar fi greu să mai vorbim în istoria muzicii românești din ultima jumătate de secol (trecut)... Școala muzicală clujeană cu precădere s-a impus prin stil, seriozitate, respect pentru arta pe care o reprezintă și pentru datele esențiale care definesc o cultură profesională de prim ordin. Într-atât încât, aflându-mă odată la Budapesta la un festival de muzică nouă, cu substanțială prezență maghiară, mă simțeam aproape ca la Cluj, într-un fel de suburbie... O afirm în deplinătatea respectului pentru tradiția muzicală exemplară a vecinilor.

După începutul anilor ‘50, în Capitală au activat câteva generații de profesori și studenți proveniți din Ardeal din centrele muzicale respective. Mă voi referi la majoritatea celor pe care i-am cunoscut atât ca profesori cât și în calitate de coleg, cu regretul unor nedorite omisiuni... S-au impus în Conservatorul din București personalități de primă importanță în ce privește creația și pedagogia muzicală: Marțian Negrea, Constantin Silvestri, Tudor Ciortea, Zeno Vancea, Liviu Comes, Mihai Brediceanu, împreună cu profesori de măiestrie interpretativă precum Gheorghe Halmoș și mai tinerii Gabriel Amiraș, Dana Borșan, Francisc Laszlo și alții... S-au format în Conservatorul din București tineri dirijori veniți din Ardeal precum Mircea Cristescu, Paul Popescu, Ion Baci, Remus Georgescu, Iosif Conta, Horia Andreescu, Cristian Mandeal și câți alții, care au condus orchestrele simfonice din țară ani îndelungați. Mulți s-au pierdut mai cine știe pe unde prin lume...

Dintre studenții ardeleni care s-au format în București în perioada la care mă refer fac parte Liviu Glodeanu, Mihai Moldovan, Lucian Meșianu, George Draga, Doru Popovici, Adrian Rațiu, Corneliu Dan Georgescu, Sorin Vulcu, Ulpiu Vlad și alții, evident. Au activat în București în parte Mircea Istrate și Dan Voiculescu. Tiberiu Olah a predat compoziția, până la dispariția sa prematură, la Conservatorul din

București, afirmându-se în deplinătatea talentului și pregătirii sale obținute la Moscova. Dirijorul Ludovic Bacs a beneficiat de o pregătire similară și s-a afirmat plenar în descoperirea și aducerea la lumină a unora dintre cele mai semnificative lucrări din repertoriul muzicii românești ale perioadei respective. Wilhelm Berger a fost unul dintre mentorii de bază ai activității Uniunii Compozitorilor din toată perioada la care mă refer, afirmându-se exemplar prin creație și cercetare muzicologică. Octavian Lazăr Cosma a elaborat într-o viață o Istorie a muzicii românești unică din punctul de vedere al cuprinderii, iar Cornel Țăranu a fost ubicuu prezent pretutindeni și în același timp în întreaga viață muzicală românească și nu numai...

Dar ceea ce consider a fi cel mai benefic aport al Școlii Ardelene din București (și nu numai) a fost mai ales ieșirea dintr-un fel de franțuzism snob aproape programatic din cercurile "lumii bune" din Capitală și din zona de est a României și dintr-un fel de folclorism cu ițari și joben, și o mai dreaptă și bună înțelegere a ceea ce, cu același grad de autenticitate, se petrece în spațiul cultural românesc: loc,

timp, mentalitate, tradiții locale și universalitate. Enescu a fost cu adevărat înțeles odată cu recuperarea și cunoașterea operei bartokiene, în spiritul larg și divers al tradițiilor muzicale care circumscriu spațiul românesc. Sintagme de tipul celei de la începutul acestui articol, precum "bicisnici muzicaștri" (!!), care avea încă din perioada interbelică o anume circulație prin critica muzicală a vremii, au dispărut și o nouă percepție culturală a realității muzicale românești s-a afirmat fără drept de apel – cu aportul nemijlocit al Școlii Ardelene (din București) și în pofida blocajelor ideologice politice.

Școala Ardeleană din București s-a impus în contextul respectiv ca o contrapondere absolut necesară tradiției muzicale cultivate în "vechiul Regat" (ca să folosesc tot termeni ardeleniști) de marele șef de școală Mihail Jora. A fost cel care a format și educat serii întregi de muzicieni, cei mai apreciați la acea vreme, despre care nu mă voi extinde în a-i comenta în acest articol. George Enescu, se știe, nu a predat compoziția, nu a creat o școală de compoziție. A existat ca un model și un ideal intangibil, într-un fel, în cultura românească a vremii și a început a fi studiat și descoperit cu adevărată autoritate muzicologică abia după anii '50, cu precădere de către noile generații de învățăcei, azi nume de seamă ale componisticii și muzicologiei românești. Deținem în momentul de față o enescologie voluminoasă, în permanentă dezvoltare.

Deschiderea către avangarda muzicală occidentală care avea loc începând cu anii '50 în cultura muzicală românească a avut câteva puncte de reper. În primul rând s-au abordat, de către generațiile tinere de studenți, noi tehnici de compoziție precum dodecafonismul serial, mai târziu, integral, modalismul cromatic, aleatorismul de toate felurile, muzica stocastică, intuitivă, noi forme de spectacol muzical etc. Evidentă, în etape și cu accepțiuni dintre cele mai diverse. Școala de la Darmstadt constituia pentru toți o experiență incitantă de care s-a beneficiat din plin cu toată rezistența, atât a autorităților culturale cât și a celor decidente în breaslă, formate în alte etape ale dezvoltării muzicii secolului XX.

Bela Bartók era pentru mulți compozitori ai acestor generații, și nu numai în Ardeal, un alt punct de reper prin întreaga sa creație și activitate științifică. Am fost, încă din anii '50, când începusem să apar ca pianist în viața muzicală, un fervent interpret al muzicii sale în care mă regăseam complet (poate și coincidența de zodie...). Am adus în România și prin străinătăți, pe unde circulam ca pianist, în primă audiție *Concertul nr. 2 pentru pian și orchestră*, am cântat *Sonata pentru două pianе și percuție* (pianul1), i-am studiat și folosit adesea teme culese din folclorul românesc în compozițiile mele. L-am cunoscut nu direct ci, ca și pe Enescu, prin profesorii mei de ambe etnii. Am participat la primul concurs Bartók-Liszt din 1960 (?) de la Budapesta, unde nu am luat premiu, ci o unanimă apreciere de public și colegi pentru *Dansurile românești* și alte piese bartokiene pe care le-am cântat. Dacă aș fi ajuns în ultima etapă, unde urma să cânt *Concertul nr. 2*, probabil că aș fi fost premiat... Oricum, eram într-o perioadă de reconversie profesională, îndreptându-mă total spre compoziție. Cu muzica lui Bartók aș putea spune că am "cucerit" Ardealul și, după câteva generații din familia mea, am revenit în matcă. Atavisme, fără îndoială, dar cu atât mai tulburătoare când le descoperi trăindu-le...

Pentru generațiile de compozitori în formare începând cu anii '50 înțelegerea lui Enescu a mers mână în mână cu noua orientare estetică generală de după Război, prolixitatea căutărilor și a șanselor și cu cernerea, în ultimă instanță, a elementelor de perenitate. Știm că mișcările de avangardă nu pun atât preț pe valoarea exponatelor cât, mai ales, pe negație și vâlvă; scandal, fie și cu prețul culturii... Și în general operele consistente și rezistente în memoria colectivă o vreme dispar prin forța lucrurilor în muzeul uitării cândva, la timpul care le vine... (schematic vorbind). Interesantă ne pare de la bun început o antiteză Enescu – Bartók, din punctul de vedere al percepției timpului muzical. Împreună, opera lor epuizează în modul cel mai semnificativ cele două tipologii care definesc fenomenul muzical (cf. Boulez – *lisse* și *strié*) și căroră le-am studiat cândva prezența în folclorul românesc. *Giusto* și *Rubato* sunt la fel și altceva la Enescu și Bartók și s-au întreprins cercetări amănunțite în muzicologia românească, maghiară și generală despre unele și altele care poate seamănă, deși nu sunt același lucru... În orice caz, relația tipologică Enescu – Bartók suscită și va suscita întotdeauna o cercetare amănunțită, aplicându-se metode și principii creative noi de investigație, lucru care certifică mai presus de orice interesul cultural atribuit protagoniștilor. De aceea, nu putem decât să salutăm activitatea Școlii Ardelene – București care, identificând problema, a promovat-o în toate mediile culturale. A fost să fie!

Nicolae BRÂNDUȘ

“Romanian Rhapsody”, turneu național

În toamna acestui an Asociația pentru Muzică, Artă și Cultură, alături de partenerii săi (revista “Actualitatea Muzicală” este partener media tradițional), pregătește o nouă serie de evenimente muzicale. Astfel, cu ocazia aniversării **Centenarului Marii Uniri**, pianista Mara Dobrescu (Franța) și flautistul Matei Ioachimescu (Austria),

Mara Dobrescu

doi artiști români, iubiți de public și apreciați pe scenele internaționale, se întâlnesc pentru a prezenta în premieră un program artistic exclusiv românesc - un repertoriu provocator, plin de momente de inspirație și pură încântare.

Turneul național “*Romanian Rhapsody*” propune iubitorilor muzicii o retrospectivă a muzicii clasice românești (pentru flaut și pian) din ultimii **100 de ani**, “*trasând cu succes un arc peste timp și spațiu, de la muzica de inspirație folclorică a lui Tiberiu Brediceanu și Paul Constantinescu, trecând prin armoniile suave ale lui George Enescu și până la cea contemporană*”, folosind fie un limbaj arhaic (ca în “*Legenda*” compozitoarei Doina Rotaru), fie unul de natură “*Hitchcockiană*”, precum *Sonata* tânărului compozitor Cristian Lolea.

Seria de șapte concerte camerale de excepție susținute de flautistului Matei Ioachimescu împreună cu pianista Mara Dobrescu va avea loc în luna octombrie după următorul program: Sinagoga din Bistrița (21 octombrie), Sala Studio a Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” Cluj-Napoca (22 octombrie), Sala Mare a Filarmonicii de Stat din Oradea (23 octombrie), Sala „Orpheum” a Facultății de Muzică Timișoara (24 octombrie), Sala „ProArte” din Deva (25 octombrie) și Centrul Multicultural Brașov (26 octombrie). Turneul se va încheia marți 30 octombrie cu un concert extraordinar susținut în Salonul Cerchez al Muzeului Național Cotroceni din București, de la ora 19:00.

“*La începutul lunii octombrie vom organiza o nouă ediție a întâlnirilor muzicale OPERA FANtastica, un proiect inițiat și moderat de realizatoarea radio Luminița Arvunescu*” - ne-a declarat Mihai Stan, președintele Asociației pentru Muzică, Artă și Cultură. Până acum, aceste întâlniri muzicale găzduite de Salonul Cerchez al Muzeului Național Cotroceni, Foierul Teatrului Național București, Muzeul Colecțiilor de Artă și Ateneul Român, i-au avut ca invitați pe sopranele Nely Miricioiu, Leontina Văduva și Laura Tăulescu, pe mezzosoprana Roxana Constantinescu și pe

dirijorul Gabriel Bebeșelea. Să ne amintim faptul că în primăvara acestui an la Ateneul Român a avut loc concertul de muzică barocă intitulat “*La Lumière comique*” susținut de “*Musica Ricercata*” - prima orchestră de muzică barocă (acordată la diapazon 415 Hz) înființată de un dirijor român. Solistă a fost soprana **Rodica Vică**, artistă stabilită la Viena, care a colaborat cu prestigioase ansambluri de instrumente vechi, precum Academia Bizantina, și cu dirijorul Ottavio Dantone. “*Musica Ricercata*” este proiectul pe care cel mai valoros dirijor al tinerei generații, Gabriel Bebeșelea (30 de ani), l-a lansat în România: o orchestră permanentă, care reunește 19 instrumentiști români - rezidenți în străinătate și 5 instrumentiști străini, specializați în interpretarea muzicii baroce, posesori de instrumente originare din perioada preclasică. “*Prilejul de a asculta o orchestră barocă este unul rar pentru melomanii români, iar programul ales de Gabriel Bebeșelea a fost o premieră*” - mărturisea același Mihai Stan. După cercetarea în arhive a manuscriselor și transcrierea lor,

Matei Ioachimescu

tânărul muzician a adus pe scena Ateneului Român muzica de la Curtea Regelui Ludovic al XIV-lea, “reconstituită” după modelul spectacolelor realizate de Jean-Baptiste Lully și Marc-Antoine Charpentier pe textele lui Molière, într-un program ce a cuprins și selecțiuni din întâlnirea dintre Jean-Philippe Rameau și Voltaire.

Oana GEORGESCU

“Allegria”, competiția speranțelor

Nimic nu poate fi mai frumos decât grija pentru ziua de mâine a artei românești! Finala concursului național de talente “Allegria” a reunit pe scena Teatrului Elisabeta câteva zeci de mici artiști cu vârste cuprinse între 7 și 18 ani, selecționați în urma celor 5 runde anterioare, la care au participat sute de copii cu înzestrări remarcabile, veniți din întreaga țară. Este unul dintre cele mai frumoase proiecte ale Fundației “Dan Voiculescu pentru dezvoltarea României”, pus în practică impecabil, la actuala ediție, în parteneriat cu Centrul pentru seniori al Municipiului București – de altfel directoarea acestuia, Alexandra Dobre, a făcut parte din juriu. Grăitor este faptul că până în prezent peste 10.000 de copii și tineri au urcat pe scena “Allegria”, unii dintre ei fiind nume cunoscute astăzi. Între cele 11 personalități artistice din juriu au mai fost Andreea Soare, soprana la Opera Națională din Paris, cântărețul Aurelian Temișan, profesori de muzică, regizori, compozitori, coregrafi.

Marele Premiu a fost acordat unui solist de muzică ușoară cu calitate vocale formidabile și interpretare pe măsură. Eduard Stoica are 12 ani și vine din comuna prahoveană Olari, fiind elev la Colegiul de artă “Carmen Sylva” din Ploiești, unde studiază percuția și pianul. Colaborează cu diferite trupe de copii, dar și... studentești, cântă în cor și a apărut la câteva dintre cele mai vizionate emisiuni-concurs TV, cum ar fi “Românii au talent”, “Next Star”, “Duelul pianelor” sau “Eurovision”, dar ar fi de dorit să nu se lase influențat de specificul acestora și să mai cânte și în limba română, cu atât mai mult cu cât în palmaresul său incredibil figurează la loc de cinste și premiul “Florin Bogardo” oferit de Stela Enache la concursul de interpretare muzicală Matei Bucur Mihăescu. Un exemplu pozitiv ni l-a oferit Mara Medeleanu, puștoaica de 11 ani distinsă cu premiul special al revistei “Actualitatea Muzicală” a

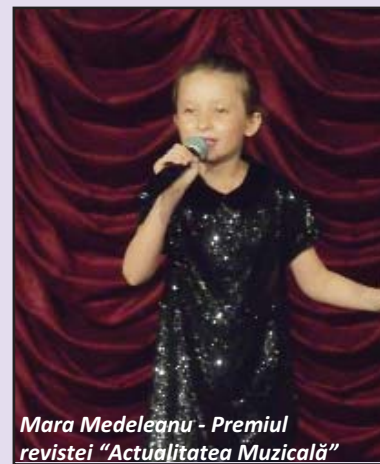
Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România. Mara este pasionată de muzică și dans, studiază pianul, a jucat în “Mary Poppins” și “Peter Pan”. Are la activ la rândul ei numeroase premii, unele în Bulgaria, și spre lauda profesorului ei, Florin Butnaru, a ales o bijuterie din tezaurul muzicii ușoare românești, “Of, inimioară” de Edmond Deda. Cu premiul I a fost recompensată Anamaria Teodora Tanasă, 10 ani, elevă la liceul de arte “Victor Brauner” din Piatra Neamț.

Face dans sportiv, cântă la pian și saxofon și are la activ un premiu important la un festival din Turcia. Nu știm ce a cântat acolo, dar aici a convins juriul prin interpretarea nuanțată, sensibilă a piesei lansate cu multe decenii în urmă de Sergiu Cioiu, “Cântecul vântului” de Alexandru Mandy. Despre Georgiana Maria Răducanu, 10 ani, am mai scris,

Eduard Stoica

pentru că i-am remarcat calitățile vocale la “Next Star”, “Vocea României junior” sau la spectacolul “Joaca de-a copilăria”. Nu întâmplător colaborează cu Opera Română, fiind distinsă acum cu premiul II, decisivă fiind interpretarea a capella a piesei “Cântă cucu-n Bucovina”. Absolut emoționantă a fost evoluția formației “Veverițele năzdrăvane”, alcătuită din 7 tineri cu vârste între 13 și 15 ani din Mangalia, București și localități din jud. Olt, mai toți nevăzători. În finala de la “Allegria” au reeditat clasarea de la “Next Star”, locul III, dând viață cu rafinament și simț ritmic unei compoziții proprii, “Lumea poate fi minunată”, și piesei instrumentale “Cosmic rock”, în ambele utilizând, pe lângă instrumente clasice (pian, chitară, baterie), boluri tibetane, gambe, ocean drum, tamburină, fluiet. Dar au mai fost acordate și alte premii speciale, iar toți finaliștii au primit, pe lângă diplome, tot felul de premii de la sponsori – editura Litera, Oriflame, agenții de turism, ș.a. Și cum să nu fie așa, când minunații copii au impresionat prin momente artistice excepționale? Astfel, am avut dans liric (Andra-Maria Călin), virtuozitate instrumentală-la clarinet și fluiet (Denis Costea), saxofon (Alex Florin Militaru) sau oboi (David Adrian Ștefan), arii din opere și musical (Eliana Cristiana Păslariu Ranghilof), dar mai ales am ascultat multe voci dintre care cu siguranță se vor ridica vedetele de mâine. De pildă, Raisandra (Ariana Raisa Andra Dinu), 10 ani, a participat recent la marele concurs de talente “World Championship of Performing Arts”, la Hollywood, de unde s-a întors cu medalia de argint de la secțiunea Canto! Acolo a fost remarcată de Mark

Mara Medeleanu - Premiul revistei “Actualitatea Muzicală”

Williams, compozitor care a scris în trecut pentru Madonna sau Janet Jackson, care i-a propus o colaborare pentru anul viitor. Cu aceeași ocazie producătorul Javier Ronceros a invitat-o să filmeze la Los Angeles într-un film. Tot dincolo de Ocean îi va fi editat în 2019 un album, din cuprinsul căruia a cântat acum piesa “Sogni variazioni”. Cum să nu te

mândrești cu asemenea copii, cum să nu faci totul pentru ca ei să aibă toate condițiile pentru a-și împlini talentul, pentru a-și cultiva pasiunea? Jos pălăria pentru această fundație și pentru toți cei aliniați sub stindardul descoperirii și șlefuirii pietrelor prețioase din arta românească de mâine!

Semida PANĂ

N-W 3Fest B M

Am revenit pentru a treia oară în admirabilul burg maramureșean Baia Mare, ca oaspete al ediției internaționale septembrie 2018 a Festivalului „NORTH WEST JAZZ & BLUES”. I-am reîntâlnit cu acest încântător prilej pe prietenii organizatori de la Fundația Arte Plus – dăruții **Ștefan Paskucz**, **Laura Ghinea**, alături de ei **Călin Dobra** –, pe generoșii, harnicii, neobosiții voluntari – între care **Lehel Török** și **Atena Paskucz** care au avut pentru mine personal o grijă părintească –, iar în cadrul scenic edificat ad hoc în evocatoarea Piață a Cetății, lângă impresionantul Turn Ștefan, i-am reascultat pe deja notorii artiști **Harry Tavitian / Cserei Csaba** reuniți în tandemul constănțeano-sătmărean sui generis, **AG Weinberger** în formulă de quartet, trio-ul instrumental timișorean „JazzyBIT”, trio-ul arădean „Mario & The Teachers” dar și nume mai noi, precum **Beata Przybytek** din Polonia și grupul clujean „Straight From The Bottle”... O mie de scaune instalate *open air* au fost ocupate gratuit de spectatori de toate vârstele, receptivi, darnici în aplauze.

Înainte de toate voi remarca impecabila punere în pagină organizatorică, cu sprijinul **Primăriei băimărene**, al **Consiliului Județean Maramureș**, al numeroșilor sponsori și al partenerilor media.

În cea de a doua dintre cele trei zile festivaliere (7-9 septembrie) a avut loc la ora 12 un interesant workshop, ca și promovarea noului album discografic „ReBorn”, a volumului de considerente autobiografice, muzicologice și de poezii „Singular”, ambele aparținând muzicianului **AG Weinberger**; întâlnirea, găzduită de moderna construcție numită „Colonua Picturilor” (al cărei concept, ca și amenajarea centrului istoric al municipiului, se datorează tot inspiratului arhitect **Ștefan Paskucz**, totodată semnatar al reușitului design al siglei Festivalului de jazz / blues), a oferit odată în plus protagonistului **AG Weinberger** oportunitatea de a aborda spinoasa problemă a condiției existențiale de cele mai multe ori precare, proprii muzicienilor de gen.

Binevenită ideea de a anticipa recitalurile propriuzise ale invitaților români și străini din prima și a treia seară, cu evoluții simbolice ale unor tinere forțe artistice reprezentând municipiul-gazdă. Am apreciat astfel, eforturile de autodepășire evidențiate în deschiderea serii de vineri 7 septembrie, de către doi absolvenți ai Liceului de Artă din Baia Mare (foști elevi ai profesorului **Ciprian Bodea**), **Vlad Polgar** și **Balog Andrei** cântând alternativ la marimba, pian și instrumente de percuție. După cum duminică 9 septembrie, cele dintâi pe scenă au urcat grupurile „Sick’s Generation” (din Baia Sprie și Baia Mare, cu **Kovacs Zoltan** și **Agatha Tamșulea** - soliști vocali, **Szabo Zolly** și **Bauer Arthur** - ghitare, **Bogdan Ungur** - gitară bass, **Galko Miși** - baterie, **Olimpiu Mateșan** - keyboards) și „Blues Kon Fusion” (**Nora Deneș** - finalista în 2015 la concursul TV „Vocea României”, **Viktor Konyicska** în vârstă de 13 ani! - baterie, ghitariștii **Zolly Konyicska** și **Ștefan Paskucz**, **Szilágyi Jancsi** - gitară bass, **Bonis Csaba** - baterie) - cu toți animați de voința ameliorării tehnicii sonore, de expresivizare a discursului, de contaminant entuziasm!

Veritabilă campioană a prezențelor scenice din ultimii ani (participări la peste 250 de concerte), formația „JazzyBIT” alcătuită din **Teodor Pop** - claviaturi, **Mihai Moldoveanu** - gitară bass, **Csongor-Zsolt Szabo** - baterie, a regalat asistența cu un program de intensă vitalitate, bine marcat de pulsația ritmului, divers ca modalități de

exprimare, cuprinzând exclusiv compoziții proprii ale membrilor trioului, ca „Ocean Wave”, „Train To Afrisia”, „Curaçao”. Estimată actualmente ca una dintre cele mai valoroase prezențe vocale din jazz-ul polonez, afirmată deopotrivă drept compozitoare, pianistă, profesoară, **Beata Przybytek** a susținut un scintilant recital de autor, secondată de coechipierii **Bogusław Kaczmar** - pian, keyboards, **Robert Szewczuga** - gitară bass, **Andrzej Gondek** - gitară, **Damian Nievinski** - baterie. Recitalul s-a prelungit cu minute în șir de autografe înscrise de solistă pe câteva zeci de exemplare ale celui mai recent album discografic, „Today Girls Don’t Cry” (2017).

Derulată ca și prima seară sub cerul liber și în prezența numeroșilor fani, cel de al doilea episod festivalier, de sâmbătă 8 septembrie a adus la rampă mai întâi trio-ul „Mario & The Teachers” - adică profesorii **Mario Florescu** (inițiatorul / liderul grupului) - baterie, percuție, **Radu Rotaru** - pian, **Cristian Petica** (profesor de oboi) - saxofon alto, promotori cu autentic *drive* ai unui repertoriu original, orientat spre *ethno jazz*, cele mai multe secvențe fiind creații ale lui **Mario Florescu** - precum „Dans sârbesc”, „Hora lungă”, „Joc pe cinci”. Așteptat cu legitim interes, „copilul teribil” al Constanței, pianistul compozitor (câteodată și vocalist) **Harry Tavitian**, cel care în anii din urmă a preferat formula de duo împreună cu talentatul, energicul percuționist sătmărean **Cserei Csaba** - ei doi configurând parcă un nou... „Creativ” - a dat măsura reală a înzestrării pentru acel jazz de factură insolită ce poartă inconfundabil amprenta stilului propriu, o combinație aparte între *free* și *ethno*. Conclucrarea ireproșabilă a instrumentiștilor din care a

rezultat un *interplay* autentic a fost potențată de feelingul febril, de trăirile investite nedrămuț clipă de clipă, uneori mergând până la paroxism, ca și de utilizarea unui instrumentar variat: pian, fluiet tradițional special numit „pai” - de către **Harry Tavitian**, baterie, djembe, darbouka și alte percuții - de către **Cserei Csaba**. Pe lângă prelucrările în manieră proprie ale unor vechi teme autohtone (culese de **Bela Bartok**, **Ioan Căianu** sau cântecul „Bordeiaș, bordei, bordei” de **Anton Pann**), am aplaudat în tălmăcirile măiestre, virtuozale ale tandemului **Harry Tavitian - Cserei Csaba**, inspiratele compoziții ale pianistului: „Dans Oriental”, „Geampara Major”, „Pandoukht Dance”.

Seara epilog a inclus la rândul-i două recitaluri ale invitaților din țară și din străinătate. „Straight From The Bottle”, quartet clujean reunit în 2011 de ghitariștii **Bogdan Cristea** cu **Andrei Gheo** (Gheorghiu) - gitară bass, **Bajusz Gabor** - baterie, **Bogdan Mezofi** - vocal, s-a specializat în interpretarea de cover-uri după teme cunoscute din repertoriul internațional de blues, cu rezultate dintre cele mai

Stefan Paskucz

notabile. Apoi **AG Weinberg** - gitaristul, vocalistul și compozitorul originar din Oradea, dar care activează de decenii în capitală, supranumit „Mr. Blues of Romania” (înfiițând cu **Harry Tavitian**, **Corneliu Stroe**, **Cătălin Rotaru** în 1986 primul grup de blues din țară numit

„Transylvanian Blues Community”), acompaniat de trei excelenți instrumentiști din Ungaria, **Cseke Gabor** - pian, Hammond organ, keyboards, **Hars Viktor** - gitară bass, contrabass, **Pusztai Csaba** - baterie, percuție, plus **Cserny Kalman** (tracking & mixing engineer) au finalizat în chip apoteotic Festivalul, concretizând fulminant culminația valorică a întregii manifestări - fie că a fost vorba de versiunea de ținută atribuită temei de jazz „Footprints” (**Wayne Shorter**), fie de avatarurile conferite unor blues-uri tradiționale ori de compozițiile lui **AG Weinberger** „On the Wrong Side”, „Slippery Slope”, „Sweet Little Number”.

„**NORTH WEST FEST**” - o sărbătoare muzicală bine concepută ca *line up*, cu genurile componente de astă dată separate conform unui logic criteriu estetic - **jazz-ul** în primele două seri și **blues-ul** în cea de a treia, împlinită printr-o organizarea metodică, dincolo de oricare reproș - iată caratele unei lăudabile reușite artistice!

Florian LUNGU

De la Basorelief la Holograf... un basist de excepție Iulian Vrabeto în dialog cu Nelu Stratone

Un nou volum din seria biografiilor muzicale redată prin intermediul interviurilor, specie publicistică preferată de „Casa de pariuri literare” (cdpl) în cadrul Colecției Muzicale. „Ținta” este de data aceasta Iulian „Mugurel” Vrabeto, încă un arhitect cunoscut mai mult pe plan muzical, ca și Marius Popp, Alexandru Andrieș, Costin Petrescu, Mircea Baniciu ș.a.

Protagonistul are multe de povestit: repetițiile în Club A cu formația de jazz-rock Basorelief, festivalurile Arhitecturii, fructuoasa carieră alături de o „firmă” de top - Holograf. Mai puțin cunoscută este activitatea sa de animator al vieții jazz-ului, de redactor și realizator de emisiuni TV

Din păcate, Vrabeto este o persoană laconică, discretă, răspunde strict la întrebări, fără să adauge amănunte „colaterale”, astfel încât volumul nu are dimensiunile pe care le-am fi așteptat: format „de buzunar” (18 cm/ 11 cm), doar 124 de pagini, cu 20 de fotografii. Volumul are două postfețe, semnate de Doru Rocker Ionescu și Florin-Silviu Ursulescu. Din textul acestuia din urmă spicuim:

„Explozia” sa creativă și artistică este uimitoare, a inițiat și prezentat emisiuni TV, compune pentru alți muzicieni, scrie texte, face parte din diverse formule interpretative scenice, a devenit producător muzical, înregistrează cu mulți artiști - de la rock la folk la jazz și blues, este ziarist - scrie articole muzicale, mai mult, se implică în demersurile instituțiilor de specialitate, fiind ales în conducerile societăților de gestionare a drepturilor de autor UCMR - ADA și CREDIDAM. Te întrebi când mai doarme... Uneori pare cel mai cunoscut component al formației Holograf, în ciuda popularității lui Dan Bittman”.

Nebunii despre muzică și viață (sau omul care a trăit istoria) Bebe Astur în dialog cu Andreea Lupașcu

Un veteran al mediilor muzicale autohtone, în special pop-rock, dar nu numai, se destăinuie uneia din elevele sale pe parcursul a 198 de pagini, incluzând și o galerie foto cu 24 de imagini. Volumul, cu dimensiuni standard (20 cm/ 14 cm) face parte din Colecția Muzicală inițiată de Cristian Un Cosma sub umbrela „Casei de pariuri literare” (cdpl).

„Povestitorul” activează pe ogorul muzicii de decenii întregi la Casa de cultură a studenților (Grigore Preoteasa), acolo unde repeta cu formația sa, Solaris, prin componentele căreia au trecut zeci de muzicieni bine cunoscuți la ora actuală. Pasiunea sa nedomolită (numită afecționat „nebulie” în titlul cărții) l-a făcut să treacă peste toate necazurile, piedicile și greutățile întâmpinate de muzicienii care nu se aliniază curentului principal, cultivându-și pasiunea în medii neconvenționale, dar dorind permanent să împărtășească celor tineri experiența acumulată. Multi-instrumentist (în special chitarist), solist vocal, compozitor, textier, Bebe Astur a fost și rămâne un neobosit descoperitor și crescător de talente, un profesor atent și răbdător.

A fost martor și participant direct la înflorirea folk-rockului nostru, încă din anii 70, de aici și sintagma „omul care a trăit istoria”. Așa cum puțini știu, concertele acelei perioade duceau lipsă de instalații de sunet și „sunetiști”, Bebe remarcându-se și în acest domeniu, fiind solicitat permanent ca „mastru de sunet” la pupitrul instalației sale performante de sonorizare, pe care cu mială și sacrificii și-o construie ani de zile. Mai mult, și-a edificat și un studio de înregistrări audio-video, unde și-au finisat imprimările multime de muzicieni.

Dar atractivitatea cărții o constituie povestirile, amintirile savuroase, cu limbaj firesc, necăutat, descrierea multor artiști și personalități cu care a colaborat (nu numai muzicieni), întâmplări aparte, de neconceput astăzi. O lectură incitantă pentru creionarea istoriei muzicii noastre pop, folk și rock.

Sorin BANU

Desfășurare, istoric, buget, întrebări, nedumeriri

Festivalul Internațional "Cerbul de Aur", desfășurat în perioada 29 august - 2 septembrie, a fost finanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale, cu cea mai mare alocare bugetară dintre toate evenimentele prevăzute a avea loc în cursul anului 2018 sub egida Centenarului (cei 100 de ani de România Mare coincid cu 50 de ani de la prima ediție a Festivalului) - 4,3 milioane de lei. Primele 4 ediții (începând cu '68) au avut loc în sala Teatrului Dramatic "Sică Alexandrescu". După 1990 au mai avut loc 12 ediții, în Piața Sfatului, ultima în 2009. Primele ediții s-au bazat pe muzica franceză, în mare vogă atunci, familiară lui Tudor Vornicu.

Presa amintește de prezența unor vedete (amestecând concurenții - Julio Iglesias, Christina Aguilera, cu recitalurile!) precum Diana Ross, Amália Rodrigues, Dalida, Sheryl Crow, Tom Jones, Juliette Gréco, Vaya con Dios, Coolio, Cliff Richard, Kenny Rogers, Ricky Martin, Kelly Family, Patricia

asigurate 250 (!) de camere pentru staff, concurenți și invitați (pentru tvr-iști, Cerbul este ca o excursie la munte, mulți venind cu familionul).

La TVR au început pregătirile publicitare: timp de jumătate de oră, în fiecare seară, de luni până joi, la TVR 1, prezentatoarea Ioana Voicu și realizatorul Mihai Răzuș ne-au oferit (cum s-au priceput și ei!) „Povestea Cerbului”. De ce

nu s-a apelat la ziaristi cunoscători, documentați, e de neînțeles! Tot zilnic, de luni până joi, au fost cinci minute cu „Vocile Cerbului de Aur”.

Au trebuit să fie aleși și concurenții: cei șapte jurați care au ales finaliștii festivalului Cerbul de Aur din acest an au fost Andrei Tudor (compozitor), Daniel Jinga (dirijor și compozitor), Liana Stanciu Georgescu (jurnalistă radio și tv), Felix Crainicu (realizator Radio România Actualități), Andreea Archip (jurnalistă Libertatea), Gabriel Scîrlet (regizor muzical TVR) și Smaranda Vornicu Shalit (directoarea Festivalului). Dintre aceștia doar 3 au studii de specialitate, dar numai Andrei Tudor lucrează nemijlocit în zona pop-jazz. Inexplicabil, Radiodifuziunea, care deține cel mai numeros corp de redactori profesioniști ("conservatoriști") nu a trimis unul dintre ei. Nu am aflat însă câți "aplicanți" au fost și de ce au fost aleși 18 și nu 10 sau 20? Oricum, este stupefiantă numirea doamnei Smaranda Vornicu Shalit ca director de festival: dânsa nu are legătură cu muzica, iar cu televiziunea... foarte vag. Aaa, a fost aleasă ca fiind fiica tatălui său, ca să dea o impresie de prestigiu și continuitate festivalului? Înțelegem: probabil că în spatele doamnei Shalit (stomatolog), complet nevinovată, s-au țesut tot felul de combinații și jocuri tvr-istice.

Kaas, Gilbert Bécaud, Joséphine Baker, Toto Cutugno, Enrico Macias, Boy George, James Brown, Kenny Rogers, Ray Charles, UB 40, Scorpions, Pink, Sheryl Crow.

Pe 24 mai 2018 aflăm că Televiziunea Română va organiza Festivalul în coproducție cu Primăria și Consiliul Județean Brașov, decizie luată în urma unei întâlniri dintre o delegație a TVR condusă de Doina Gradea, președinte-director general, George Scripcaru, primar al Brașovului, și Ioan Andrei Veștea, președinte al Consiliului Județean Brașov (cu doar trei luni înainte de începere!, când orice festival care se respectă se anunță cu un an - doi ani înainte, spre a se reuși contractarea unor vedete de primă mână, care au programul stabilit cu 2- 3 ani în avans, altminteri te alegi doar cu nume din plutoanele 2 și 3 - cum de altfel s-a și întâmplat!) Un exemplu pozitiv elocvent autohton este Festivalul internațional "George Enescu".

TVR a venit cu artiștii, Brașovul suportă cazarea, protocolul și utilitățile. Mai precis, Consiliul Local și cel Județean suportă cheltuielile de cazare și protocol, dar și cele de pază sau de salubritate. Piața Sfatului este pusă gratuit la dispoziție pentru Cerbul de Aur, iar TVR a mai cerut să fie

Concurenții au obținut premii în valoare totală de 65.000 de euro Pe lângă Trofeul Festivalului Internațional

Cerbul de Aur, în valoare de 25 de mii de euro, și cele trei premii de pe podium, s-au decernat premii speciale.

S-a stabilit ca festivalul să aibă o gală aniversară, două zile de concurs, cu invitații speciali care au susținut mini-recitaluri, o Gală a Festivalului, spectacolul România Centenar.

La gala aniversară ne-am re-întâlnit cu unii dintre artiștii noștri premiați la Cerbul de Aur - Luminița Dobrescu, primul artist român care a câștigat Trofeul, Paula Seling, Monica Anghel, Corina Chiriac, Silvia Dumitrescu, Laurențiu Cazan, Nico, Doru Tufiș, Proconsul, Ovi, Luminița Anghel, Narcisa Suciu sau Răzvan Krivach. Am reascultat cântecele interpretate de ei: „Say something”, „Dau viața mea pentru o iubire”, „Cerule”, „Of, inimioară”, „Spune-mi”, „Inimă, nu fi de piatră”, „Je t'aime”, „Noapte caldă”. Au fost și momente speciale cu evocarea celor dispăruți dintre noi, prin filmări de arhivă, precum Laura Stoica, Mălina Olinescu, Anda Călugăreanu sau Dan Spătaru. Momentul de vârf a fost cel din final, când toți invitații au cântat împreună șlagărele scrise de Temistocle Popa pentru Dan Spătaru, ridicând piața în picioare.

Surprinz lipsa “de pe afiș” a formației premiate Slang (cu Luiza Zan, una dintre cele mai valoroase voci pop-jazz de la noi), a unui moment comemorativ Ioan Gyuri Pascu, dar și alte „amnezii” ale organizatorilor.

Juriul care a decis premiile a fost compus din Edvin Marton din Ungaria, Gigliola Cinquetti, Kristina Cepraga Goodwin și Luminița Dobrescu din Italia, Eleni Foureira din Grecia, Arsenie Toderaș din Republica Moldova și Mădălin Voicu, președinte, secretar de stat în M.C.I.N (România). Se observă că s-a mers pe ideea micșorării cheltuielilor, adică în juriu să fie cooptați cât mai puțini compozitori sau muzicologi și cât mai mulți artiști care să susțină și recitaluri (modă care prinde tot mai mult și la concursurile noastre județene de muzică ușoară). Dar... Cepraga și Toderaș?

Ordinea intrării în scenă a fost trasă la sorți la Centrul Cultural Reduta, pentru prima seară, iar în seara următoare, ordinea concurenților a fost inversă: Kelly Joyce (Franța), Antonia Gigovska (Macedonia), Karl William Lund (Marea Britanie), Amaliya Margaryan (Armenia), Ovidiu Anton (România), Tiziana Camelin (Italia), John Karayiannis (Cipru), Inis Neziri (Albania), Basti (San Marino), Olivier Kaye (Belgia), Omer Netzer (Israel), Lidia Isac (Republica Moldova), Jorge Gonzalez (Spania), Damiano Borgi (Italia), Ryan O'Shaughnessy (Irlanda), Dora Gaitanovici (România),

Dinaya (Kazakhstan), Raluca Blejușcă (România). Aceștia au fost acompaniați de Big Band-ul Radio România și Orchestra Operei din Brașov, sub bagheta dirijorilor Ionel Tudor și Andrei Tudor.

Cei înscriși în concurs au trebuit să-și aleagă un cântec românesc dintr-o listă pusă la dispoziție de TVR. Suntem foarte curioși câte cântece are lista, cine a alcătuit-o și pe ce criterii. Și aici, dar și în alte puncte (juriu de selecție, de festival, eventual pregătirea concurenților), stârnește mirarea, chiar îngrijorarea, ignorarea completă - cu rea voință, a forului muzical profesionist - Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (UCMR).

Nedumerește alegerea prezentatoarei: Iulia Vântur (38 de ani), “recomandată” prin faptul că a moderat show-uri de „succes” ca... „Ferma vedetelor” (!!), de la Pro TV și că apare în filme indiene. Se pare că dna. președinte a TVR (fostă la Pro TV) începe să-și mute

favoritele de la Pro TV la TVR: un prieten privind întâmplător la televizor și văzând-o, m-a întrebat - de când transmite Pro TV "Cerbul de aur"? Prejudiciul de imagine și prestigiu este imens și ireparabil. Nu mai amintim de caraghioslăcul cu actorul italian Gabriel Garko, plătit cu 40.000 de euro (!), anunțat ca prezentator, apoi ca invitat special și în cele din urmă chemat de 3 ori pe scenă pentru niște discuții puerile. Ce-a fost asta?

Când am aflat și că a fost plătit pentru aparițiile de 15 minute și pentru excursia la Brașov cu un sac de bani am

rămas mut... Cum arătam, TOATE cele 10 (zece) premii au totalizat 65.000 de euro!

În cele cinci zile de spectacol avem un concurs cu 18 concurenți și în rest, baza, "carnea" festivalului, este compusă, firească, din multe recitaluri. Cum partea de concurs a totalizat doar două ore, vom arunca întâi o privire asupra recitalurilor, unele sub nivelul așteptat la un astfel de eveniment.

Credem că nivelul de jos a fost atins de prestația formației The Motans din Chișinău. În primul rând, cuvântul nu există în engleză, puteau să-i zică Motanii, altminteri nu are nici un sens (seamănă cu franceza Chiriștelor lui Alecsandri). În al doilea rând, observăm că eșalonul prezențelor din Republica Moldova este foarte amplu: o orchestră - Lăutarii, cu Nicolae Botgros; o concurentă - Lidia Isac, în juriu - polivalentul Arsenie "Arsenium" Toderaș (compozitor, textier, solist, producător, jurat), trei formații - The Motans, Carla's Dreams, Alex Calancea Band (dacă se dorea invitarea unei formații de peste Prut, trebuiau chemați Zdob și Zhub, cu notorietate, experiență și succese de 4 ori mai mari decât ale celor trei amintite la un loc). Puteai crede că avem un festival desfășurat la Chișinău, la care este invitată și TVR 1. Căci să nu uităm de prezentatoarea Ilinca Avram (de la TVR Moldova) care a fost amfitrionă, vorba vine, alături de Aurelian Temișan, a segmentului retro: având în vedere parfumul nostalgic al acelei părți, ne întrebăm din nou, de ce nu s-a apelat la "supraviețuitori"? Doar un exemplu: Valeria Gagealov și Andrei Magheru există, sunt printre noi. Să revenim la Motani: fără forță, fără explozie, cu

un solist care șoptea la microfon, uneori pe un ritm de reggae anemic, au stat pe scenă nepermis de mult, aproape o oră. La orice concurs rock autohton găsim 3-4 formații mai "vânoase". Ce a căutat această formație la Brașov e un mister: probabil ni se va livra cunoscuta justificare "au succes în topuri", de parcă asta ar înlocui valoarea.

La un moment a năvălit pe scenă o nălucă încercănată: aveam să aflăm că este **Paulo Bragança**, artistul portughez numit Pasărea Phoenix a fado-ului. De fapt avem o combinație cu flamenco și hip hop, dacă vroiam să ascultăm fado adevărat trebuiau invitați Ana Moura, António Cruz, Dulce Pontes ș.a. A fost iertat fiindcă a încercat să o imite pe Maria Tănase ("Lume, lume"), înveșmântat în tricolor.

Reprezentanții României la cea mai recentă ediție Eurovision, formația **The Humans**, au reușit să ne facă oarecum să uităm eșecul rușinos de acolo și au pregătit un recital reconfortant, bazat pe șlagăre românești: „Trurli”, „Nu-ți șade bine când plângi”, precum și o "compilație" Laura Stoica („Focul”, „Un actor grăbit”), folosind cu pricepere două voci - una masculină și una feminină (mai flexibilă).

Solista italiană **Gigliola Cinquetti** (70 de ani), care a interpretat cântecul câștigător la Eurovision Song Contest 1964 ("Non ho l'età" de N. Salerno și M. Pinzeri) și a fost invitată la a doua ediție a Cerbului de Aur, în anul 1969, a susținut un recital scurt, cu acompaniament pe negative, de doar 5 piese, cuprinzând atât titlul de mai sus, cât și celebra "La pioggia" din 1969: recital delicat, intimist, mai potrivit pentru spații de sală.

Ni s-a tot spus că **Eleni Foureira** este "regina muzicii pop grecești"! Să ne lămurim: melodioasa muzică grecească, numită laiko, are numeroase vedete actuale (sărim peste Vicky Leandros și Nana Mouskouri), cum ar fi Anna Vissi, Despina Vandi, Elena Paparizou și multe altele, dar Foureira nu este pe acolo. Ea a interpretat la Eurovision 2018 din

partea Ciprului cântecul "Fuego", scris de Alex Papaconstantinou, Geraldo Sandell, Viktor Svensson, Anderz Wrethov, Didrick, care s-a plasat pe locul 2. Pe scena noastră, Foureira s-a dovedit, prin ținută, costumație, repertoriu, o adeptă a manierei dance, un fel de Beyonce sau Rihanna balcanică. Ni s-a spus că este o mare victorie că am adus o solistă cu care Ciprul s-a clasat pe locul 2: probabil că data viitoare o să ne bucurăm dacă aducem locul 4.

Două grupări au marșat cam pe același teritoriu stilistic: **Flavius & Linda Teodosiu** și **Horia Brenciu & HB Orchestra**. Este vorba de linia soul - funk cu modele precum James Brown, Prince, The Commodores. Tatăl saxofonist Flavius a început cu piesa instrumentală "Pick up the Pieces" (Average White Band - 1974), iar fata Linda a intrat în zona muzicii americane negre, mult apreciată în Germania, într-un micro-recital de numai 25 de minute. Mai lung a fost concertul formației Brenciu, cu liderul în ținută de baseball, evoluând energic pe acordurile a nouă cântece (două în

engleză), propulsate de secția sa de suflători. Nu știm însă la cine se referă zicerea sa finală "Prețuiți-vă vedetele cât sunt încă în viață!".

Violonistul ungar **Edvin Marton**, născut în Ucraina, a trecut de la interpretarea muzicii clasice la maniera crossover (acompaniind patinatori ruși), manieră comercială cu tentă pop, ilustrată de super-staruri ca germanul David Garrett sau olandezul André Rieu. El ne este prezentat în mod total fals că ar fi câștigat trofeul Eurovision în 2008. Repetăm pentru a n-a oară: după cum arată și titulatura, Eurovision SONG Contest, avem de-a face cu un concurs de creație, nu de interpretare. În 2008 a câștigat cântecul "Believe" compus de Jim Beanz și Dima Bilan. Piesa a reprezentat Rusia, fiind interpretată de Dima Bilan, acesta fiind acompaniat la vioară de Edvin Marton, asta-i tot, a fost acompaniator. Scurtul său recital de la "Cerb" a cuprins compoziții proprii, prea delicate pentru imensitatea Pieții Sfatului.

De o popularitate inexplicabilă se bucură formația **Carla's Dreams**, înființată în 2012 în Republica Moldova (mai nou, cu această titulatură se recomandă o singură persoană, liderul grupului, Andrei Tăruș, prezent în juriul unui concurs TV). Calitatea cântecelor, accentul sau vocea găjăită nu ar justifica popularitatea. Trucul care i-a propulsat în atenția publicului, țință (copii și adolescenți) ar fi Misterul, adică figurile acoperite permanent de machiaje groase; dar nici această idee nu este inedită, fiind împrumutată de la formațiile americane Kiss și Slipknot.

Ca de obicei, vrem nu vrem, capetele de afiș sunt considerate întotdeauna vedetele engleze și americane. Au fost trei aici, cu stiluri total diferite. Scoțianca **Amy**

Macdonald (chitară, voce, 31 de ani) are la activ 4 albume începând cu 2007. Un recital în stilul său, folk-rock, o voce de contralto expresivă, cântece proprii pe ritmică continuu accentuată (fără mari variațiuni), cu hit-uri precum „This is The Life”, „Slow it Down”, „Dream On”. Mult mai sus pe scara succesului se află fostul căpitan britanic **James Blunt** (voce, chitară, pian, 44 de ani): din 2003, cele 5 albume ale sale au 30 de milioane de exemplare vândute, numeroase premii obținute, cântece precum „You're Beautiful”, „Goodbye My Lover”, „Carry You Home” - pe primele locuri în topuri. Un stil pop-rock accesibil, cântece de dragoste oferite cu un tremolo irezistibil inimilor feminine. De notat că englezii au venit cu formațiile proprii, rodate, pentru apariții fără fisuri. Americanca **Nicole Scherzinger** (40 de ani, dansatoare, actriță, născută în Hawaii) a fost prezentată de TVR ca marea găselniță, invitata nr. 1, vedeta principală. Până în 2010 a făcut parte din ansamblul feminin vocal-dansant Pussycat Dolls, vocea sa de altistă impunând hit-uri precum „Don't Cha”, „Buttons”, „When I Grow Up”, iar ulterior ca solistă a avut succes mai mult european cu „Baby Love”. S-ar zice că domeniul său stilistic ar fi pop/ rhythm and blues, dar mai evidentă este apropierea de dance/ club. Stilul, popularizat de videoclipuri cu dansatoare "fierbinți", și-a făcut apariția și pe scena "Cerbului", energizând segmentul juvenil al spectatorilor. Cu toată stima pentru această zonă la modă, nu credem că "Cerb" este un eveniment dance/ club/ disco, ci are (sau ar trebui să aibă?) altă menire, altă greutate muzical-culturală.

De obicei, vedetele de peste hotare sunt programate la finalul concertelor noastre, "pour la bonne bouche". Am avut aici o decizie interesantă a organizatorilor, care au plasat recitalurile celor trei staruri feminine autohtone - **Andra** (care l-a avut invitat pe Dan Bittman), **Loredana**, **Delia** - la finalul serilor. Să fie o recunoaștere a faptului că ele sunt mai populare decât vedetele de peste hotare sau din contră, au fost sacrificate, știindu-se (din alți ani) că după miezul nopții

spectatorii încep să plece? Oricum, ele și-au prezentat show-urile cu care au umplut Sala Palatului la București, fără mari schimbări, show-uri dense, bine puse la punct, care au fost recenzate în paginile noastre.

Florin-Silviu URSULESCU

Cu bune și (mai ales) rele...

Când în 51 de ani ajungi să organizezi abia a 17-a ediție, nu ai cu ce te lăuda, mai ales că precedenta fusese în urmă cu... 9 ani. Să zicem că înainte vreme au fost probleme mai speciale, dar în nici un caz, așa cum scria un jurnalist neinformant, că "Festivalul a fost interzis de Ceaușescu în ultimii ani de comunism", pentru că de la ediția 1971 până la aceștia a mai trecut multă vreme! În schimb cine și ce i-a mai împiedicat pe cei de la TVR să respecte, după 1990, periodicitatea anuală? Dacă n-ai bani, îl faci mai micuț, dar

Raluca Blejușcă, Mădălin Voicu

nu-l întrerupi, numai că la edițiile post-decembriste s-au tocat bugete uriașe, nejustificate în manifestări faraonice, cu personaje aduse de peste hotare pe sume care au secat vistieria televiziunii publice. Anul acesta, însă, s-a ivit o oportunitate: Anul Centenarului, bugetul de milioane de euro fiind asigurat cu generozitate de Guvern, sponsori, autoritățile locale din Brașov, ceea ce a permis organizatorilor să se întindă pe nu mai puțin de 5 zile, de parcă eram la Sanremo. Și măcar dacă ar fi fost cu folos, dar...

Când aniversezi 50 de ani de la prima ediție, ideea de bază ar fi trebuit să fie OMAGIEREA MARILOR COMPOZITORI ȘI INTERPREȚI ROMÂNI, A INSTRUMENTIȘTILOR, REGIZORILOR, MAEȘTRILOR DE SUNET, a tuturor acelor care au clădit edificiul trainic al muzicii UȘOARE românești (intenționat am subliniat, pentru că tocmai acest gen a fost expediat "pe repede înainte" în prima seară, când Piața Sfatului avea foarte multe locuri goale, filmate neinspirat de operatorii TVR, firesc la ora 1 noaptea, la munte). Unii dintre ei mai trăiesc, trebuiau aduși pe scenă, fie că au participat, fie că nu (ar fi fost astfel și o reparație morală și o "mea culpa" din partea TVR, pentru selecțiile arbitrare din trecut, când au reprezentat România soliști de care nu-și mai amintește nimeni, unii dintre ei prezentați și acum). De pildă, am zărit-o în rândul 1 pe arh. Theodora Dinulescu, scenografa primei ediții, din 1968, dar nimeni n-a amintit de ea... Nu știm cine s-a ocupat de sunet (așa cum trebuia să se precizeze clar cine a semnat regia, scenariul - cu unele texte inepte, regia muzicală, cine a fost director de festival, pe ce criterii și cu ce

atribuții), deoarece soliștii români au acuzat că nu au avut control pe scenă și că nu auzeau orchestra, așezată prea sus. Cum să-i ignori în acest sens pe propriii profesioniști, care au scris istorie, inclusiv la "Cerbul de aur", cum ar fi Jolt Kerestely sau Dani Constantin (compoziția acestuia din urmă "Still Love You" a adus de două ori premiul I unor soliști)? Nu poți face o ediție festivă, de o asemenea amploare, fără a cunoaște măcar istoria festivalului, dacă nu a muzicii ușoare românești. Dacă unii dintre reprezentanții noștri la primele patru ediții n-au ajuns pe scenă, așa cum ar fi fost normal, și s-a recurs la mesaje filmate, atunci trebuia ca TOȚI să apară pe ecran, asta însemnând și Anca Agemolu (1968), Mihaela Mihai (1969), Angela Similea, Dorin Anastasiu (1970), Ruxandra Ghiață (1971). Frumos că n-au fost uitați, fiind pomeniți prin momente omagiale (unii, ca Laura Stoica, de mai multe ori), poate cam lungi, interpreții dispăruți, deși marea durere a lui Dan Spătaru, evocat prin "Fanfara militară" cântată de colegi, a fost că, până la moarte, n-a fost invitat să susțină, așa cum era normal, un recital la "Cerb", el, cel mai popular cântăreț... Să-i cinstim pe corifeii genului cât sunt încă în viață, de aceea ar fi fost de dorit să-i vedem pe scenă, umăr lângă umăr, în aplauzele publicului, și pe Marina Voica, Mirabela Daur, Gabriel Cotabiță, Pompilia Stoian, Gabriel Dorobanțu, Stela Enache, Paul Surugiu Fuego, Marina Florea, Anastasia Lazariuc (mai ales că artiștii basarabeni au fost foarte numeroși), Adrian Romcescu, Oana Sîrbu, Cristian Popescu (locuiește chiar în Brașov), Mihai Constantinescu, Adrian Daminescu, Sergiu Cioiu, Ramona Bădescu (fostă prezentatoare a festivalului), Petre Geambașu... Ar fi fost atât de greu să li se ofere o plachetă (că de diplome suntem sătui) și un buchet de flori, cu scuze pentru faptul că deși au cariere prodigioase, cei mai mulți n-au fost în grațiile producătorilor de la TVR? Acum, în epoca tehnicii, de efect ar fi fost și mesaje video de la foști laureați de peste hotare sau actuale vedete care și-au început ascensiunea la Brașov - bănuim că nici Julio Iglesias (atât de atașat de publicul nostru), nici Christina Aguilera n-ar fi refuzat să spună două vorbe. În perioada 1968-1971 festivalul s-a ținut la Teatrul Dramatic din Brașov și ar fi fost salutar ca, după 50 de ani, gazda aceasta istorică (la Sanremo nu se

Horia Brenciu

renunță la Teatrul Ariston) să fie pusă în valoare, așa cum a procedat în 1998 Ioana Bogdan, cu "Clubul sentimental" transmis în direct pe TVR2. Aici se putea rescrie legenda festivalului, cu oameni care au fost direct implicați (Dumitru Moroșanu, Octavian Iordăchescu, Dinu Săraru, Ioana Bogdan, Jolt Kerestely, Horia Moculescu, Alexandra Cepraga, Dani Constantin, Liana Elekeș), evocându-se personalitatea

foștilor prezentatori, de care acum n-a amintit nimeni-Stela Popescu, Iurie Darie, Ioana Măgură, Silviu Stănculescu, Valeria Gagealov, Andrei Magheru, dar și a marelui Sile Dinicu, ca și a celorlalți dirijori ai primelor 4 ediții (Richard Oschanitzky, Gelu Solomonescu, Alexandru Imre).

Nemaivorbind că nu doar interpreții au făcut istorie aici, ci și compozitorii: un alt moment emoționant ar fi putut fi conceput prin invitarea pe scenă a lui Horia Moculescu, Jolt Kerestely, Marius Țeicu, George Natsis, Viorel Gavrila (pentru că Ionel și Andrei Tudor erau deja acolo) și prin pomenirea acelor creatori de top dispăruți ale căror creații au marcat festivalul, de la cei vechi până la Camelia Dăscălescu, Paul Urmuzescu, Florin Bogardo, Ion Cristinoiu sau Cornel Fugaru. Legat de compozitori și de piesele cântate (puține la număr și repetându-se) de finaliștii străini, este obligatoriu ca, transparent, organizatorii să explice care a fost

Doina Gradea, Lidia Isac, Ionel Tudor

modalitatea prin care au fost propuse creațiile românești și câte au fost ele. S-au propus străinilor și piese din "fondul de aur" al genului? La primele ediții, împreună cu UCMR, se tipărea un caiet cu peste o sută de cântece reprezentative, din care să tot alegi. La actuala ediție UCMR a fost ocolită total, deși consultarea profesioniștilor muzicii era obligatorie. Ne-am bucurat totuși că au fost pe scenă Ionel Tudor și Andrei Tudor (excepționali în postură de dirijori și de orchestratori!), Paula Seling, Laurențiu Cazan. După 1990 a intervenit subiectivismul realizatorilor, care alegeau câteva titluri după bunul lor plac, ajungându-se în acest fel ca marile creații ale muzicii ușoare românești să nu se mai audă pe scena festivalului. Asta pentru că nimeni nu le-a spus celor de la TVR ceva esențial: "Cerbul de aur", ca și oricare eveniment muzical sau emisiune ale postului public, sunt ale țării, ale marelui public, nu ale unei mâini de redactori, producători și realizatori! În schimb am fost intoxicați cu sloganul "De 50 de ani "Cerbul" dă ritm României!". Poate din 9 în 9 ani și așa, un ritm mai lentșor...

Neglijența sau lipsa de informare, la acest nivel, au fost de asemenea "bile negre" (Doina Spătaru a fost laureată în 1970, nu în 1971, Cosette așa se scrie corect etc.), dar să stai prost și cu gramatica frizează ridicolul. Astfel, pe ecran a apărut permanent scris "Laureat", indiferent de sexul artistului, iar Ionel și Andrei Tudor erau... contopiți într-un singur "Dirijor", nemaivorbind că o serie de soliști nu au fost ei personal laureați, ci video-clipul în care apăreau, ceea ce era obligatoriu să fie precizat. În prima seară au cântat doar o parte din cei premiați în trecut, fără însă a se scrie pe ecran autorii cântecelor, iar dacă străinii s-au întrecut în a cânta în

românește, unii dintre ai noștri au apelat la limbi străine (absolut toți se cuvenea să cânte doar titlurile de la data respectivă). Au evoluat în această seară, care ar fi putut și trebuit să fie o sărbătoare globală a muzicii ușoare românești, Corina Chiriac, Nico, Luminița Anghel, Narcisa Suciuc, Laurențiu Cazan, Monica Anghel, Silvia Dumitrescu, Paula Seling, Doru Tufiș... Derulând cronologic, să notăm regia neinspirată: orchestra stă în frig o oră (normal era să fie derulate în ordine toate piesele cu acompaniament orchestral și separat cele cu negative), concurs după recitaluri, piese românești și străine de-a valma, de nu mai înțelegeai nimic. Care a fost justificarea pentru care trupa Humans, care ne-a făcut de răs la Eurovision și n-a avut nici o legătură cu "Cerbul", a fost invitată pentru un recital lung, în timp ce vedetele laureate au fost "fugărite" prin scenă cu câte un singur cântec? Așa cum un star mondial, Gigliola Cinquetti, a fost intercalată, se putea face și cu diverse mari voci ale noastre, în schimb au ocupat multe ore din program titlaturi ca Motans, Humans, Carla's Dreams, care sigur nici nu știau ce e cu acest festival și care nici măcar n-au umplut piața, ca să fie măcar o justificare economică (fiindcă muzical-stilistică nici atât). Practic, TVR a marcat acum o clară "cedare de suveranitate", promovând mai mult nume de la posturile rivale ProTV și Antena 1, ceea ce este de neînțeles și de neacceptat, dar despre asta vom reveni. Loredana a fost ca de obicei la înălțime, deși repertoriul n-a fost prea bine ales (Zig-zagga, Lele, Mamma mia, un potpuriu, O inimă de 16 ani, culminând cu "Bună seara, iubito!" de Adrian Enescu).

Când ai în curtea proprie, practic, o Andreea Marin și când poți apela la Ramona Bădescu și Mădălina Ghenea (a fost pe scenă la Sanremo), vorbitoare de italiană, mult mai frumoase toate, care a fost oare justificarea pentru care a fost adusă ("cu mari sacrificii", cum se spunea pe vremuri) din India o prezentatoare a ProTV fără nici o experiență în domeniul spectacolelor muzicale? Mister. Deși a avut prompter și câști, deci practic a citit și a reprodus (dialogul cu actorul italian era amuzant, fiindcă se aștepta traducerea în cască), Iulia Vântur a evidențiat dicție deficitară (înghite silabe și vocale), a fost afectată, aferată. Cam brusc saltul de la "Ferma vedetelor",

Corina Chiriac

sau așa ceva, la "Cerbul de aur"! Bine măcar că s-a renunțat la prostia cu prezentarea în limba engleză, reamintită fugitiv doar de Ricky Dandel. În plus, nefericita moderatoare a fost chinuită de regie cu o "inovație" de-a dreptul penibilă: era pusă să prezinte de-a valma, la grămadă, câte 3-4 interpreți, de uitai ce a spus până când respectivul intra în scenă! Dar la

scurtă vreme ne-am lămurit cum stă treaba cu strânselile relații dintre TVR și ProTV, când am citit că o bucătăreasă (pardon, "chefă" sau cum o fi femininul) lansată de acest din urmă post urmează să aibă o emisiune culinară la postul public, de parcă Mircea Dinescu nu era suficient. Iar cu italianul Gabriel Garko, bănuții aruncați, aparent, aiurea (omul putea fi măcar întrebă de muzica italiană, de Sanremo, de Gigliola Cinquetti!), au avut o justificare clară: două seriale cu el difuzate de TVR imediat după festival!

În ceea ce privește selecția concurenților, artiștilor din recitaluri, membrilor juriului, melodiilor planează multe,

multe semne de întrebare. Italienii din concurs, de pildă, au fost mult sub nivelul câștigătorului Trofeului la concursul "George Grigoriu" din acest an, Walter Ricci, respins surprinzător la preselecție. Ne-am lămurit când Andrei Tudor, membru în comisie, ne-a povestit cum au votat cei trei colegi fără pregătire muzicală...Ce ni se pare nefiresc este faptul că se alterează ideea de competiție de INTERPRETARE, deci nu de creație și cu atât mai puțin gen Eurovision: în piesa Irlandei se mai auzeau clar încă două voci, Spania a avut, pe lângă o dansatoare, un...duet vocal feminin, iar Cipru a apărut cu... două manechine. Dora Gaitanovici, învingătoarea de la Muzic-ADA și de la Amara 2017, a cântat "Spune-mi" de Cornel Fugaru, Raluca Blejușcă (având-o ca profesoară, la Tulcea, pe valoroasa interpretă Alexandra Canareica) - "Oameni" de Marius Țeicu, Ovidiu Anton - "Copacul" de Jolt Kerestely, solista din Kazahstan, foarte bună - o piesă de Andrei Tudor. "Tu nu vezi cerul" sau "Cât de frumoasă ești!", ale tânărului și valorosului compozitor, s-au numărat între preferințele soliștilor străini, ca și "Să nu-mi iei niciodată dragostea", "Dincolo de nori" (Holograf), "La tine aș vrea să vin", "Vino mai aproape" (Bere gratis), "Timpul" (Marius Moga), "Dau viața mea pentru-o iubire" (Marius Țeicu), "Noi ne potrivim" (repertoriu Connect-R), "Iubirea schimbă tot" (repertoriu Andra), "Promit" (Paula Seling), "Of, inimioară!" de Edmond Deda (la care prezentatoarea trebuia să facă legătura cu Luminița Dobrescu, care a cucerit Trofeul în 1969 cu acest cântec). Se simte clar că Iulia Vântur nu are cunoștințe în domeniu și că oricum nu spune nimic de la ea, citind doar sponsorii și titlul plus autorii (care oricum apar pe ecran!). De pildă, la Ovidiu Anton erau revelatoare câteva detalii: că a fost șef de promoție la "Școala vedetelor-2" a lui Titus Munteanu (de la TVR!), că melodia "Moment of silence" a triumfat la

Eurovision România, că nu e atât pescar cât crescător de câini de rasă. Horia Brenciu (la care trebuia din start să se sublinieze că este brașovean) a fost în vervă, neocolind "Septembrie, luni...", "Funky party", "Fac ce-mi spune inima", "Lângă tine", "Do it for me" și, în primă audiție, "Sunt cine vreau să fiu". Așa cum starul James Blunt s-a situat pe aceeași linie a hit-urilor proprii: "Heart to heart", "Goodbye my lover", "Postcard", "Bartender", "Bonfire Heart" și a fost... "OK".

Să nu vă mire prea mult palmaresul final, fiindcă în componența juriului n-a intrat nici un compozitor sau muzicolog reprezentând UCMR!! Nici aici nu știm care au fost "criteriile" (fiindcă profesional-muzicale nu prea), optându-se pentru câteva prezențe, să le spunem, mai degrabă exotice. Dacă au ocolit, ca la mai toate manifestările sale, profesioniștii de la UCMR, cei de la TVR puteau măcar să facă apel la ograda proprie, prin specialiștii cu studii muzicale și experiență în domeniul muzicii ușoare: Jolt Kerestely, Alexandra Cepraga, Dani Constantin. Au stabilit ierarhia finală Mădălin Voicu (președinte), Gigliola Cinquetti, Luminița Dobrescu, Eleni Foureira (Grecia), Kitty Cepraga (fostă la "Școala vedetelor"-1), Edwin Marton, Arsenie Toderaș (fost la O-Zone, dar mai logic ar fi fost Dan Bălan), deci o componență eterogenă. Cineva, a propoz de altă gafă a organizatorilor, se amuza spunând că James Blunt a decăzut, ajungând să cânte în... deschiderea concertului Deliei! Aceasta a interpretat cu succes "1, 2, 3, 4", "Gura ta", "Om mare", "Aripi de vânt", "Ce are ea?", "Rămâi cu bine", din păcate n-a renunțat, nici pe această scenă prestigioasă, la nota de vulgaritate, la care, absolut condamnat, TVR s-a făcut părtașă, afișând în permanență pe ecran... "Mă-ta"!! Dacă acesta e nivelul cultural la postul public, să ne așteptăm în viitor la alt cuvânt în 4 litere, care începe tot cu "m"? Jenant. Aminteam că, impardonabil, nici măcar una din

marile vedete ale muzicii ușoare românești n-a fost invitată să susțină un recital! Flavius și Linda Teodosiu Show Band, fără o activitate consistentă pe scenele noastre (rezidenți în Germania), a oferit un recital bine interpretat, cu piese internaționale... totuși se aniversau 50 de ani de la primul "Cerb", să nu uităm asta.

Impresiile ni s-au amestecat, ca și planurile analizei, așa că ar cam fi cazul să le ordonăm puțin. Așadar să amintim înainte de toate organizatorii: Ministerul Culturii și al Identității Naționale, Consiliul județean Brașov, Primăria municipiului, TVR, co-producători fiind TVR Moldova (de la

care a venit o prezentatoare nescenică și necunoscută, Ilinca Avram – din fericire n-a vorbit prea mult) și SRR. Prezentatorul principal al primei seri, cea care a fost totuși cel mai mult în spiritul, în tradiția festivalului, Aurelian Temișan, și-a demonstrat calitățile actricești, în ciuda unui text, cum am mai spus, fără sare și piper, cu un umor forțat. O mostră grăitoare: amfitrionii au fost puși în permanență să anunțe, pleonastic, “Marele Trofeu”, de parcă ar exista și “Micul Trofeu”! O altă prostie “regizorală”: solistul intră în scenă... înaintea prezentatorului! Am înțeles că Vântur vroia să amintească mereu de cei care au coafat-o, îmbrăcat-o, i-au pus la dispoziție bijuterii, totuși să nu spuie nimic despre succesele și personalitatea uriașă a Gigliolei Cinquetti e jignitor pentru artistă. Optând pentru un stil cât mai natural, necoafată, nemachiată, dar cu o rochie superbă, fosta adolescentă-

Ionel și Andrei Tudor

minune ne-a delectat cu refrenele ei fără vârstă: “Si”, “La pioggia”, “Lacrime in un oceano”, “Fuori piove” și firește “Non ho l’età”. Luminița Dobrescu a noastră, vecină cu Gigliola în juriu, dar și în Italia (au fost nu mai puțin de 3 membre în juriu care locuiesc în Peninsula!), n-a fost pusă deloc în valoare așa cum trebuia și cum merita, oferindu-i-se spațiu doar pentru 2 piese, deși are repertoriu cu orchestra Ionel Tudor (big-bandul Radio), alături de care a susținut un mare concert. Iar prezentarea ei pe ecran a fost în aceeași notă, fiind caracterizată drept doar “Laureat” (mai trebuia un “ă”, cum am mai spus, dar de fapt trebuia scris “Câștigătoare a Trofeului “Cerbul de aur” 1969!). Ea a dat viață cu aplombul cunoscut melodiilor “Dacă nu iubești” (George Grigoriu) și “Of, inimioară” (Edmond Deda), evident neanunțate pe ecran, ca la toți artiștii români. Un recital mai consistent a avut Corina Chiriac, care a optat pentru “Inimă, nu fii de piatră”, “Inima ta”, “Hai, hai, lângă mine stai”, aduse la rampă cu umor și vervă, făcându-ne să dorim o dată mai mult să vedem vedetele noastre de primă mărime puse pe aceeași treaptă cu cele de peste hotare, față de care sunt adesea mult mai bune.

La Gală prezentatoarea mai lansează o sintagmă aiuritoare, afirmând cum că asistăm la “Cel mai important festival DE MUZICĂ din România”!! Așadar “George Enescu” e mic copil, de celelalte nu mai vorbim... Primul recital a fost al violonistului Edwin Marton, care a cântat 6 piese scurte, dar având în vedere că vine pentru a nu știu câta oară în România, și nu pe bani puțini, putea ca măcar din curtoazie să includă în repertoriu și o lucrare românească, chiar dacă Grigoraș Dinicu sau Georges Boulanger (Gheorghe Pantazi) nu cântau pe Stradivarius-ul de care nu uită să amintească de fiecare dată... Toți finaliștii sunt invitați pe scenă,

semn că organizatorii s-au inspirat de la Amara și “George Grigoriu”, ca să ne amuzăm puțin, dar n-au luat de acolo un alt lucru bun și anume filmarea unor aspecte din culise. Premiul TVR și al SRR este înmănat de Doina Gradea (PDG al TVR), dar nu împreună cu Georgică Severin, omologul său de la Radio, ci cu Ionel Tudor, care coboară de la înălțimea scenei. Culmea, Lidia Isac (Republica Moldova) nu cântă piesa care i-a adus premiul, “Tu nu vezi cerul” de Andrei Tudor, păcat. Premiul publicului (stabilit, ni se spune, prin SMS) este câștigat de Olivierre Kaye (Belgia) sau, poate, de șlagărul “Să nu-mi iei niciodată dragostea” (Holograf). Premiul presei (care presă, cine anume, o asociație profesională, cum ar fi normal?) n-a fost înmănat de vreun ziarist-critic muzical reputat, ci de directoarea festivalului, Smaranda Vornicu Shalit (după câte știm nu este jurnalistă, dar în fine), lui Ovidiu Anton (“Copacul”-Jolt Kerestely). Bizară invitarea formației din Republica Moldova, The Motans (despre care nici Vântur n-a avut ce spune!), cu un recital foarte lung și plicticos, publicul nefiind deloc entuziast. Am înțeles că în Anul Centenarului s-a dorit prezența artiștilor basarabeni în juriu, între laureați, în recitaluri, însă mult mai firesc era să fie chemate nume grele, cum ar fi Ion Suruceanu, Pasha Parfeni (cu atât mai mult cu cât au mai urcat pe scena “Cerbului”), Olga Ciolacu, Anastasia Lazariuc, Ian Raiburg, Zdob și Zdub, ca să nu mai vorbim de Paul Surugiu Fuego, la rândul-i Artist al poporului din Republica Moldova. Fostă elevă a lui Cornel Fugaru, care își punea mari speranțe în ea, și componentă a duetului Angels, Raluca Blejușcă a întrerupt un timp activitatea muzicală, devenind mamă a trei copii! Revenirea ei a fost încununată cu Premiul pentru cea mai bună interpretare a unei piese românești (dar acesta nu e oare mai potrivit să meargă către un străin? Raluca oricum avea loc în palmares) – este vorba de “Oameni” de Marius Țeicu. Premiile localnicilor au plecat peste hotare: cel al Județului Brașov a fost acordat italianului Damiano Borgi (“Dincolo de nori”-Holograf), iar cel al Municipiului Brașov a fost atribuit

Iulia Vântur, Gabriel Garko

irlandezului Ryan O’Shaughnessy (“Noi ne potrivim”). O constatare stupefiantă: laureații nu cântă, ca să-și justifice premiile, în schimb The Motans ocupă 45 de minute scena! Dacă Fuego n-a ajuns în recital, cum era de așteptat, în schimb el a fost în repertoriu și gravat pe... cizmele grecoacei Eleni Foureira. Jurata a avut alături 4 balerine, ea însăși fiind

o foarte bună și suplă dansatoare, dar cam atât, legăturile-i cu tradițiile muzicale elene nefiind detectabile. Premiul III a fost înmănat de Kitty Cepraga franțuzoacei de culoare Kelly Joyce, care a cântat cu orchestra "Of, inimioară", iar premiul II a fost oferit de Gigliola Cinquetti frumoasei macedonence Antonia Gigovska, care a cântat... "Cât de frumoasă ești!" de Andrei Tudor. Ca să-și mai justifice sacul de euro primit cam pe degeaba (el însă n-are absolut nici o vină) actorul Gabriel Garko a fost însărcinat să înmâneze premiul I belgianului Olivier Kaye, care de această dată cântă; cu cele două premii, el calcă, după 50 de ani, pe urmele compatriotului său Jacques Hustin, triumfător în 1968. Cel mai lung recital din

festival, 11 piese, a fost susținut de Nicole Scherzinger, pe aceeași linie vestimentară cu Delia și grecoaica - body și cizme înalte, plus 4 dansatoare. Una peste alta, în recitaluri mai mult s-a dansat (aerobic, costume de baie sexy) și s-a... vorbit, fiindcă, să nu uităm, am mai avut și "Eroina" sau "Acele" pictaților de la Carla's Dreams. Deci două formații din Basarabia cu stiluri asemănătoare, dar nici o formație de Top din România! Holograf sau Bere gratis au fost măcar prin cântecele lor, dar Vunk sau Direcția 5? Nemaivorbind că n-a fost nici un recital al unei mari voci, cum se întâmpla altădată. Juriul "de experți" (formulare simpatică a Iuliei Vântur) a decis o câștigătoare care a primit ceva fluierături. Inis Neziri (Albania) a fost recompensată cu Trofeul (păcat că s-a renunțat la ierarhizarea aceea cu cerbi de aur, argint și bronz), cântând piesa lui Marius Țeicu sortită gloriei la acest concurs, "Dau viața mea pentru o iubire", dar în orice festival serios câștigătorul interpretează ambele piese, nu doar una.

A 5-a seară a fost una specială și originală, nu neapărat doar de folclor, având-o la cârmă pe Iuliana Tudor. Minunata secvență "Toți K1 pentru România", oferită de Primăria generală a Capitalei, cu Nicolae Furdui Iancu, grupul K1, formația Crai Nou, Paula Seling, actori a dezvoltat un cunoscut proiect lansat la Mărășești anul trecut, la "Vrancea Eroică". Din Republica Moldova au luat parte orchestra "Lăutarii", dirijor Nicolae Botgros, și Alex Calancea Band. Au fost unele reproșuri că au lipsit marile vedete ale muzicii populare, dar, repetăm, n-a fost un concert de folclor, ci unul conceptual, mai aparte. Oricum și în presă am văzut aceeași dezinformare crasă și lipsă de cultură muzicală, cu

formulări de genul "Melodia Monicăi Anghel "Dau viața mea"", fără ca în tot articolul să se amintească măcar numele compozitorului, fiindcă al textierului nu avem pretenții. Dar de cea mai mare gravitate sunt subiectivismul și ignorarea gustului masei mari de spectatori, nepermise la o televiziune publică, plătită de fapt din banii noștri, ai tuturor. Noi am fost ceva mai blânzi, dar iată un fragment din articolul cunoscutului scriitor și comentator muzical George Stâncă, publicat în ziarul "Click!": "La urma urmei, cine sunt acești VOI (sau "ei") ca să decidă lucruri esențiale de politică a culturii? Anume, cine e reprezentativ și cine nu? Cine v-a "uns", cine i-a ales? Nu știu sigur cine e acest "VOI". Cu ce criterii s-a operat și hotărât? TVR nu este parohia nimănui: acolo putea dictatură, a clientelism, a răsfăț, a bun plac, a feudă personală". Exact ce spuneam și noi mai sus, fiindcă a existat o lipsă totală de transparență, au fostocoliți oamenii competenți (în condițiile în care TVR, evident, nu mai posedă așa ceva), s-a evitat colaborarea, care ar fi fost sigur benefică, din toate punctele de vedere, cu UCMR, s-a transformat postul public într-o anexă nereușită a ProTV, unde se știe că muzica ușoară românească este ignorată. Și toate astea pe un buget-record. Știți cum se spune: când faci ceva pe banii mei, întreabă-mă și pe mine, după care dă-mi socoteală. Ori la ediția actuală, când tragi linie, constați că n-a fost nici o vedetă uriașă (la primele ediții erau câte 3 pe seară!), doar vreo doi-trei soliști de nivel mediu-bun, plus o selecție catastrofală a reprezentanților de limbă română din recitaluri. Asta nu înseamnă că n-a fost nimic bun. În primul rând orchestra de acompaniament, o combinație între big-bandul radio și orchestra Operei din Brașov, amplul ansamblu fiind strunit cu mână (mâini!) de Maestru de cei doi excepționali dirijori și orchestratori, Ionel Tudor și Andrei Tudor. Acesta este cel mai mare câștig al festivalului și dacă se va mai organiza festivalul (să sperăm că da și nu... peste 9 ani!) obligatoriu să se mențină această formulă câștigătoare. A mai fost și scena, mare, funcțională (cam golașă, însă), să nu uităm

nici luminile, proiecțiile, pentru că de sonorizare, cum am spus, unii soliști s-au plâns. Dincolo de toate, organizatorii să-și facă bilanțul în liniște, să-și lingă rănilor, neconsiderând această manifestare cine știe ce reușită, ci una absolut normală pentru o instituție cu mii de angajați. Așa că să ne vedem măcar la ediția a 20-a! (foto: facebook - Cerbul de Aur - Golden Stag/ Cristian Radu Nema - Jimmy Catson)

Ana-Maria SZABO
Marius GHERMAN

Cutia cu amintiri

Pentru că tot s-a reluat "Cerbul de aur" și comentariile abia acum se cristalizează, iată trei imagini care ne amintesc de edițiile trecute. Într-una din ele, final de filmare, la compozitor acasă, pentru emisiunea "Portret în oglindă" (TVR2), dedicată compozitorului Alexandru Mandy. Pe rândul de sus, lângă compozitor este Octavian Ursulescu, prezentator și co-realizator, în timp ce realizatoarea Nicoleta Păun (fostă componentă a formației feminine Venus, pe vremuri!) poate fi văzută în prim-plan. Au apărut în emisiune doi interpreți care au cântat mult creațiile lui Mandy și care au reprezentat România la edițiile ante-decembriste ale "Cerbului de aur", Mihaela

George Grigoriu (1989)

Mihai și Dorin Anastasiu, motiv pentru care ni se părea normal să fie invitați în 2018 pe scenă, cântând sau nu, căci

ei fac parte din istoria festivalului brașovean. Legat de prezentatori, alt capitol extrem de comentat, din nou TVR a apelat la persoane care țin de posturile concurente, ProTV sau Antena 1, lucru inacceptabil oriunde în lume, așa cum

Andreea Marin, Răzvan Cernat

a făcut și la Eurovision sau la "Mamaia copiilor". O ipostază feminină mult mai justificată ar fi fost Andreea Marin, vedetă a postului din Dorobanți. Aici în imagine ea apare lângă Cosmin Cernat, comentator sportiv care a fost încercat, neconvingător, la o ediție a "Cerbului", alături de frumoasa Ramona Bădescu, "italianca" părându-ni-se oricum mult mai potrivită, având experiență reală în moderarea unor festivaluri. Cert este că postul public, după ce a "exportat" sau alungat tot ce avea valoros în curtea proprie, a ajuns, trist, să ia de la alții... În fine, o celebră caricatură a lui Clenciu din 1989 s-ar putea intitula "Moștenirea lui George Grigoriu", pentru că ambii dirijori ai festivalului, compozitorii Ionel Tudor, ginere, și Andrei Tudor, nepot, au fost la înălțime la ediția 2018, după ce la primele ediții piesele lui Grigoriu au fost foarte cântate, una din ele figurând în repertoriul câștigătoarei din 1969, Luminița Dobrescu. (**Lelia PRUNDU**)

Margareta Pâslaru: „Providența”

Renumita interpretă, aici și în postură de compozitoare a tuturor pieselor, dar și de textieră la 9 dintre ele, aniversează prin apariția acestui album "60 de ani activi pe multiple planuri", incluzând firește nu numai muzica, dar și filmul sau teatrul. Aceste șase decenii de succese sunt ilustrate cu numeroase fotografii, dar și cu declarații ale unor personalități sau extrase din presă. Segmentul contemporan, cu compoziții recente, include 13 titluri, între care duete cu George Nicolescu (albumul a fost realizat în beneficiul Asociației Nevăzătorilor din România) și actorul Ovidiu Niculescu sau un dialog cu vedeta TV Mircea Radu. Se înțelege, mult mai cunoscute sunt titlurile din "Arhiva sentimentală", de unde nu lipsește "Lasă-mi, toamnă, pomii verzi", ocazie de a reîntîlni numele unor colaboratori "istorici", cum ar fi Rolf Albrich, Radu Goldiș, Adrian Antonescu sau al unor valoroși actori cu înzestrări muzicale. Un valoros material care îmbină istoria cu actualitatea, muzica bună cu poezia, înfățișând-o pe artistă la fel de inspirată și de proaspătă (remarcabilă imaginea de pe copertă). Înregistrările - realizate în studioul Midi Sound al lui Jolt Kerestely, masterizare Andrei Kerestely. Chiar cu unele mici scăpări (diacritice absente), E-Multimedia ne propune o apariție atractivă, de colecție, iar Margareta Pâslaru anticipează, neobosită, noi surprize muzicale.

Album în beneficiul Asociației Nevăzătorilor din România

Un festival serios

Intenționat am dorit să întârziem această cronică, pentru a putea face o comparație cu "Cerbul de aur". Ei bine, ajuns la a 18-a ediție, Festivalul național de creație și interpretare "Mamaia copiilor" a servit niște lecții usturătoare manifestării cu buget imens de la Brașov, transmise în egală măsură de TVR1, co-organizatorare aici și "titulară" dincolo. În primul rând prin PROFESIONALISM. Pe afiș, așa cum este firesc la un eveniment muzical, prima apare Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (ocolită total la "Cerb", absolut nepermis!), fiind implicată și UCMR-ADA. Ceea ce a făcut

la acela al moderatoarelor feminine, atât Iulia Vîntur, cât și Diana Dumitrescu, folosită și la Eurovision (ambele "împrumutate" unor posturi TV comerciale, în definitiv rivale, chestie de neînțeles pentru televiziunea publică), fiind evident doar cititoare de pe prompter sau de pe hârtie, cu indicații în cască, dar în nici un caz prezentatoare în adevăratul sens al cuvântului. De ce n-a apelat TVR la Andreea Marin sau la Alexandra Velnicuic, de pildă? Ar fi fost cu siguranță cu totul altceva...

"Mamaia copiilor" a fost o sărbătoare, cu cei mai buni soliști la categoriile lor de vârstă, selectați din timp (altă lecție!), dar și cu o serie de ansambluri care au "colorat" extrem de atrăgător manifestarea. Astfel, a existat un cor al festivalului (cunoscutul ansamblu "Sunetul

muzicii" condus de Cristina Manoliu Săvulescu), dar și o trupă ce a asigurat ilustrații coregrafice, "Dinamic", de la Palatul național al copiilor din București (coregraf: Paula Mitru). Am asistat la un adevărat maraton și este demn de stimă faptul că proiectul a fost finanțat de Primăria municipiului Constanța (dar de ce oare aceasta nu se îngrijește să renoveze legendarul Teatru de vară din Mamaia?), cu susținere din partea Radio România Regional, a Casei de cultură a sindicatelor din Constanța și, firește, a neobositei Asociații culturale "Mamaia copiilor", conduse de Liviu Manolache. De ce am spus maraton? Nu numai

fiindcă durata a fost mare, ci și introducerii, alături de tradiționalele confruntări solistice pe categorii de vârstă, a

Adrian Iorgulescu înmânează Trofeul de Creație solistei Natalia-Elena Moise

ca juriul să fie unul de clasă, de autentici specialiști și muzicieni, spre deosebire de acela de la Brașov (citiți cronicile noastre pe marginea "Cerbului"): președinte al juriului - compozitorul Adrian Iorgulescu, președinte al UCMR și al UCMR-ADA, secondat de 5 membri ai UCMR, compozitorii Horia Moculescu, George Natsis, Viorel Gavrilă, Mircea Drăgan și solista/compozitoare Paula Seling. Nemaivorbind că și ceilalți trei jurați aveau strânse legături cu muzica, fiind vorba de interpreta Nico, Bogdan Dragomir (SRR), Dan Manoliu (TVR). În al doilea rând, festivalul desfășurat în Piațeta Casino din Mamaia (ce bine că nu mai este în sală, la Constanța, acum își respectă titulatura) a fost cu adevărat NAȚIONAL, ROMÂNESC, în timp ce "Cerbul" este tot mai puțin de aur și... carpatin, fiind lipsit de acea coloană vertebrală autohtonă ce conferă identitate. La "Mamaia copiilor" s-au lansat melodii românești, s-a cântat în limba română, muzica ușoară românească a fost prețuită, asemeni compozitorilor și textierilor. Într-un cuvânt, RESPECT pentru valorile autentice ale genului, cu selecții cinstitute, transparente și ierarhii impecabile. La un singur capitol cele două festivaluri au fost din păcate la egalitate,

Ana Maria Christiana Doană

unor secțiuni aparte și anume Concursul de Show și nu mai puțin de patru secțiuni de Creație.

Dacă Sanremo este nu numai longeviv, dar se numește pe drept cuvânt "al cântecului italian", este pentru

că acolo se lansează melodii care rămân în patrimoniul genului. Faceți un exercițiu, încercând să treceți în revistă ce ați reținut de la "Cerbul de aur": solistele în costume de baie, cu evoluții mai mult coregrafico-aerobice și mai puțin muzicale? Interpreții care mai mult vorbeau decât cântau? Acel "mă ta" de pe ecran? Hilara "vedetă fado" (poate fadă!) portugheză? Artiștii români care cântau în limbi străine, spre deosebire de oaspeți, care onorau limba

Creație, Tineret, unde trio-ul fruntaș a fost, în ordine: "Nu pot uita" (Sergiu Rudichi), "Nu mai cred" (Dragoș Gheorghiu), "Îmi place" (Marcel Iorga).

"Mamaia copiilor" a mai acordat două Trofee: "Aurel Manolache" pentru Interpretare (Ana Maria Christiana Doană din Craiova) și "Tomis" la secțiunea "Show" (montajul "Doi dinți din față" - grupul Andante din București). Dar au mai fost copii extrem de talentați, atât de numeroși încât nu prea au mai apucat să cânte în Gală. Cu premiul I au fost recompensați Robert Marius Condilă (București), Ana Giulia Danca (Roman), Carla Larisa Sabău (Zalău), Rareș Andrei Ioan (Buzău), Roxana Ioana Cozma (Eforie Nord), Ioana Lucia Berechet (Constanța), colajul "La șezătoare" al grupului "Steluțe dunărene" din Brăila (secțiunea Show). În memoria unui om care a iubit enorm muzica, George Naghi, firma acestuia, Aldis din Călărași, a acordat patru mențiuni, nemaivorbind de numeroasele premii II și III la fiecare categorie. Rămâne doar ca acești copii talentați să nu părăsească muzica ușoară, pe care o slujesc acum cu atâta talent, în favoarea atrăgătoarelor genuri comerciale.

Câtă atenție acordă mass-media viitorului muzicii ușoare românești și copiilor talentați rezultă din cam singura relatare apărută în presa centrală, în care era exagerat un mic accident datorat, probabil, lipsei de trăinicie a eșafodajului scenic (cine, totuși, l-a realizat?). Dar a transforma afundarea scenei cu 20 de cm într-un "moment de groază", cu "sperieturi zdravene" și "țipete" este deja

română? În schimb, la "Mamaia copiilor" s-a potrivit sloganul din ultima seară de la Brașov, "Toți K1", adulți și copii fiind uniți sub stindardul muzicii de calitate. Iar ierarhiile au consacrat câteva foarte reușite melodii care cu siguranță se vor cânta în viitor, poate și la "Cerbul de aur", dacă acolo se va schimba viziunea strâmbă. Ne referim în primul rând la Trofeul "Aurel Manolache" al secțiunii de Creație, acordat de Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România melodiei "Dacă aș putea", muzică și versuri Adrian Ordean, interpretată de Natalia-Elena Moise. Podiumul secțiunii de Creație, Preșcolari, a fost alcătuit din piesele "Viața-i frumoasă" de Ivan Caragia (fiul cunoscutului Nicolae Caragia), interpretată de Alexandra Popescu - pr. I; "Prințesa din vis" de Adrian Ordean - pr. II; "Bebelușii berzei" de Marcel Iorga - pr. III. Dominația familială... venită de peste Prut s-a evidențiat plenar atunci când s-a anunțat ierarhia finală a secțiunii de Creație, Școlari: "O rază de soare" de Nicolae Caragia - pr. I (interpret: Luca Pop-Iorgu); "Știu cum bate inima ta" de Eduard Cîrcotă - pr. II; "Când dansez" de Ovidiu Jacobsen (de fapt Ovi Cernăuțeanu) - pr. III. De ce oare n-or fi participat toți aceștia și la reușitul concurs MuzicADA? Pentru că la Eurovision știm de ce n-o fac, n-au încredere, după cum au declarat, în corectitudinea și transparența jurizării. Nu întâmplător am amintit de MuzicADA, pentru că la secțiunea de Creație, Adolescenți a obținut premiul I chiar foarte tânără buzoiancă triumfătoare atunci, Dora Gaitanovici (să ne mai mirăm oare că la "Cerbul de aur" n-a intrat în palmares, plecând în schimb străini cu câte 2 premii?). Compoziția ei, "Zbori, inima mea", a fost urmată pe podium de "Marea iubire" (Ovi Jacobsen), respectiv "Pariu cu focul" (Claudiu Bulete). Paradoxal, compozitorii cunoscuți au ocolit secțiunea de

mult prea mult. În orice caz, am sugera organizatorilor să mai concentreze programul (calitatea este primordială, nu cantitatea), dar și identificarea unei alte zone în care să fie montată scena, fără acele fântâni, pentru a da posibilitatea unui public mai numeros să urmărească festivalul. Pentru că acesta chiar merită mai mult din toate punctele de vedere (expunere, mediatizare, susținere), fiind o manifestare de indiscutabilă valoare.

Octavian URSULESCU

Marius Țeicu, compozitor de o mare complexitate

Hai să încercăm să ne gândim puțin: de unde îl cunoaștem mai bine pe Marius Țeicu? Unii vor spune: din șlagărele sale, cu Angela, Mirabela, Marina Voica, Corina Chiriac, Monica Anghel, Aurelian Andreescu, Adrian Romcescu. Răspuns: foarte bun, nota 10. Alții vor ofta și îți vor rememora show-urile TV ("Cum nu se mai fac azi, domnule!"), mai ales neuitatul trio Marius, Olimpia și Mihai. Notă de trecere și pentru aceștia. Bunicii și părinții, ba chiar și copiii pe care i-au însoțit atunci de mână la spectacole și care au crescut între timp vor evoca formidabilele musical-uri "Mary Poppins" sau "Micuța Dorothy". Greșesc ei? Nicidecum. Așa cum spectatorii fideli ai teatrului de revistă primesc la rândul lor nota maximă amintindu-și muzica lui Țeicu pe care au aplaudat-o la Teatrul "Constantin Tănase", în spectacolele "Savoy, Savoy", "Omul care a văzut moartea" sau "O comedie furtunoasă". Iar dacă sondajul de față ar include și melomani de vârste mai fragede, aceștia nici nu te vor lăsa să termini și ar începe să fredoneze "Dacă vreau, aprind o stea" sau un alt cântec încredințat micilor săi discipoli. După cum se poate constata (și am lăsat deoparte creațiile corale), Marius Țeicu este un muzician plurivalent, de mare complexitate, dar nu oricum, pentru că el este excelent pe toate planurile, bate recorduri de popularitate, tiraj, încasări, premii, clasări în topuri în orice gen muzical abordează. Parte din performanțele sale se regăsesc pe albumele recente – o colecție unică de hit-uri ale muzicii ușoare românești reunite pe 3 CD-uri de colecție ale casei de discuri Eurostar.

Regizorii de film la rândul lor au fost cucerți de melodicitatea aparte a cântecelor lui Marius Țeicu. Între peliculele artistice de lung-metraj ce beneficiază de muzica sa așa aminti "Salutări de pe litoralul românesc" (în regia unuia din membrii "Trio-ului Grigoriu", Cezar, frații săi fiind de asemenea notorii, unul compozitor, George, celălalt textier, Angel), "Angela merge mai departe", "Acordați circumstanțe atenuante?", "Orele 11" (toate regizate de Lucian Bratu), "Al patrulea gard, lângă debarcader" (Cristiana Nicolae). În urmă cu câțiva ani, în calitate de prezentator, am fost la Zlatna, în Munții Apuseni, la festivalul internațional de film etnografic, FIFE, unde am avut imensa bucurie de a o cunoaște pe marea doamnă a filmului românesc, Elisabeta Bostan. M-am reîntâlnit cu dânsa în 2017, când Elena și Gabi Boholț au organizat la cinematograful "Europa" de pe Calea Moșilor un extraordinar festival al filmului românesc pentru copii. În ambele manifestări s-a proiectat filmul "Zâmbet de soare", realizat în 1987, iar doamna Bostan mi-a vorbit elogios despre colaborarea cu compozitorul Marius Țeicu. Din coloana sonoră a acestui film de mare succes, pe unul din albume au fost reținute două piese, cântate de Loredana Groza (care a triumfat la Mamaia, la 15 ani, să nu uităm, cu o melodie de Țeicu, "Mă întreb ce să fac?"), "Nu vreau să pierd", respectiv Gabriel Dorobanțu - "Azi cerul pierde o

stea". Ambele sunt pe versurile lui Eugen Rotaru, care semnează și adaptările după celebrul basm "Punguța cu doi bani", ce a stat la baza filmul lui Ion Popescu-Gopo "Rămășagul" (1984). Și în acest caz s-au înregistrat recorduri de intrări în sălile de cinematograf, audiența datorându-se cu siguranță și muzicii inspirate a compozitorului. Cum să nu guste cinefilii mici și mari întâlnirea cu personajele binecunoscute ale copilăriei atâta timp cât nu se puteau împiedica să fredoneze șlagărele incluse și pe acest album, interpretate de artiști de clasă: Mirabela Dauer și Aurelian Andreescu ("Dac-ai ști cât te iubesc!"), Angela Similea ("Inimaginabil", "Spune-mi tu mie, Pintenatule"), Aurelian Andreescu ("Ridică-ți ochii, privește cerul")? Unele din acestea au trecut de pe marele ecran în repertoriul de concert al vedetelor respective.

În anul 2000, la Teatrul de revistă "Constantin Tănase" s-a reluat un mare succes care "ținuse afișul" la Teatrul "Ion Creangă", pe vremuri - "Nota zero la purtare", de această dată sub forma unui musical compus de Marius Țeicu. Cronicile din acea perioadă subliniau actualitatea și modernitatea muzicii acestuia, precum și performanța de a alătura în distribuție tinere staruri în ascensiune - Mălina Olinescu, Aurelian Temișan, Adrian Enache. O secvență

din acest musical, pe un text de Octavian Sava, este cântecul "Ani de școală", în care Temișan și Enache o au alături pe Silvana Ionescu.

Mereu în căutare de figuri și talente noi pentru emisiunile sale de televiziune, Titus Munteanu a poposit nu o dată la Școala populară de artă din București, la clasa profesoarei Florica Orăscu, un adevărat laborator de voci de mare viitor. Titus însuși povestea cum la una din aceste vizite, când a pătruns pe ușă, Marius, care era pianist-corepetitor, avea lângă el doi tineri, cântând cu ei cot la cot. Aceștia i-au plăcut și pe loc i-a venit ideea unei colaborări, cei "Trei prieteni" devenind amfitrioni, ani la rând, ai unor show-uri intrate în arhiva de aur a TVR. Marius (Țeicu), Olimpia (Panciu) și Mihai (Constantinescu) vă propun să-i regăsiți așa cum erau cândva, veseli și fără griji, într-un celebru refren pe un text de Ovidiu Dumitru.

Marius Țeicu a fost alături de Titus Munteanu în multe din emisiunile TV ale acestuia, ca interpret, compozitor, actor sau profesor de canto. Primul episod al serialului "Un trio formidabil" i-a adus lui Titus Munteanu

premiul I, "Charlie Chaplin", la categoria filme de scurt și mediu metraj (avea 23 de minute), la festivalul internațional de la Gabrovo, Bulgaria în 1985. Protagonisti: Marius Țeicu (semnatar al muzicii, dar și în rolul unui director de teatru muzical), Corina Chiriac, Alexandru Arșinel și Radu Gheorghe. Simpaticele poveste din acel prim episod era așa: trei tineri, deghizați în poștaș, reparator de telefoane și coșar, se întâlnesc în fața casei directorului de teatru, fiecare din ei sperând să-și facă remarcată vocea. Unul după altul, în urma încercărilor neizbutite, sunt dați afară, dar nu renunță și se decid să formeze un trio. Sunt angajați ca... zugrăvi, dar tot ce reușesc este să iasă tot pe ușa din spate.

O. Panciu, M. Țeicu, M. Constantinescu

Ultima șansă: îi fac lună mașina directorului la o spălătorie auto, drept care acesta le promite semnarea contractelor, dar îi păcălește crunt, descoperind că vor deveni... portar, casieră și rupător de bilete! Dar nu dezarmează, continuă să cânte, pasiunea este prea mare, așa cum ne demonstrează aici, într-o secvență din al treilea episod, și Corina Chiriac, cu piesa "Drumul muzicii".

Aceste momente muzicale din filme, musical-uri și show-uri TV, poate unele mai puțin cunoscute (la noi, se știe, difuzarea radio a muzicii de calitate este în mare suferință), sunt inspirat intercalate cu șlagăre celebre, care vă vor ridica sigur de pe scaun, dacă nu dansați deja. Compozitorul ne invită să parcurgem împreună 45 de ani de șlagăr românesc marca Țeicu, începând cu titlurile din 1973 (puteți crede?), la fel de proaspete și azi, "O portocală" (Anda Călugăreanu) sau "Frumoasele duminici" (autorul în duet cu Olimpia Panciu). Din 1974 datează un adevărat "evergreen" al genului, melodia "Oameni" (Aurelian Andreescu), reluată cu succes de numeroși interpreți, de la Ionuț Ungureanu, care a câștigat cu ea Trofeul de interpretare la Mamaia, până la, recent, Andra și Aurelian Temișan. Din anii '80 avem, între altele, "Mama, doar mama" - Corina Chiriac (Marele premiu la festivalul "Melodii '82"), "Unde erai?" - Corina Chiriac în duet cu autorul (Premiul publicului la același festival) sau "Eu te voi iubi" - Adrian Daminescu (Mamaia 1987). Este, de fapt, o radiografie a unei creații excepționale, ce reușește să aducă în fața noastră mai toți colaboratorii importanți ai compozitorului: Angela Similea ("Te-aș alege din nou"), Mirabela Dauer ("Îmi amintesc", "Dormeau pe-o frunză două stele"), Silvia Dumitrescu ("Nu-mi pare rău") și...Marius Țeicu ("M-am îndrăgostit la prima vedere"). Evident, fără a căuta insistent asta (ar putea alcătui câteva

albume doar cu titlurile sale premiate!), Marius Țeicu n-a ocolit două din cântecele sale emblematice din anii '90: "Ce va fi cu iubirea mea?" - Loredana Groza (Premiul Uniunii compozitorilor și muzicologilor, precum și Trofeul Mamaia, ambele în 1992) și "Dau viața mea pentru o iubire" - Monica Anghel (Trofeu Mamaia 1994), cântec de aleasă vibrație, cu care artista a cucerit și "Cerbul de aur" la Brașov.

Recomandările scrise din aceste rânduri nu pot avea decât rolul de a jalona câteva direcții, de a încerca să vă ordoneze cât de cât amintirile, de a vă ajuta să descoperiți când și unde ați ascultat pentru prima dată un refren anume. Sfatul meu sincer este să achiziționați toate cele trei albume prin care casa de discuri Eurostar completează impresionanta colecție Marius Țeicu. Sunt sigur că le veți asculta cu desfătare, bucurie și un pic de nostalgie după "cei mai frumoși ani"...

L-am numit cândva "un campion al topurilor" și chiar că este un "hit maker", cum spun anglo-saxonii: aproape tot ce atinge, muzical vorbind, se transformă în șlagăr. A compus peste 400 de cântece și îndrăznesc să afirm că un sfert din ele, cel puțin, vă revin în memorie dacă încep să vi le fredonez (bine, ar fi de dorit să n-o fac eu, ca să fiu sigur că le recunoașteți!). Asta înseamnă, fără discuție, popularitate uriașă, fără alte comentarii. Acum sigur că nu este nimic mai important decât dragostea marelui public, audiența, dar nu putem trece cu vederea zecile de premii prestigioase, din țară și de peste hotare, semn că juriile și specialiștii în materie s-au înclinat la rândul lor în fața valorii creațiilor semnate de Marius Țeicu. El reprezintă acea stirpe rară de creator care reușește performanța de a fi și pe gustul marelui public, dar și al criticii muzicale, brand-ul Țeicu, marca înregistrată ce-i poartă numele fiind, la scara țării

noastre, un fel de ABBA autohton. Ehei, dacă nu se năștea la Reșița, ci pe alte meleaguri, cu siguranță acum ar fi fost și celebru, și putred de bogat. Prima parte e rezolvată, cel puțin în România, dar cea de-a doua, din păcate...

Dacă tot am amintit că s-a născut la Reșița (ca și Stela Enache), să precizăm că acest eveniment a avut loc în 1945, la o dată istorică, 9 mai! N-a părăsit Banatul natal, dar și-a mutat zona de afirmare artistică în capitala culturală, Timișoara, unde a studiat la Școala elementară de muzică și apoi la Liceul de muzică, trecând de la pian la... oboi. De atunci, din anii '50, datează prietenia cu Titus Munteanu, chiar dacă acesta, flautist, era cu 3 ani mai mare. Cum ei făceau parte amândoi din orchestra simfonică a liceului de

muzică, din acea perioadă datează o întâmplare de un haz nebun, istorisită în cartea mea "Titus Munteanu, un lord al micului ecran", cu Țicu prăvălindu-se de pe scenă, dărâmand toate stativele și dând peste cap, involuntar, un concert la care Titus era solist! Peste ani, însă, Marius va scrie istorie în show-urile TV ale lui Titus Munteanu. Drumurile lor aveau să se intersecteze și la Conservatorul bucureștean, unde Marius Țicu intră fără probleme în anul terminării liceului, 1963. Chiar dacă genurile "lejere" nu erau deloc agreate de iluștrii, altminteri, dascăli de la "Ciprian Porumbescu" (aspect reliefat cândva și de Cornel Fugaru), Marius Țicu era iremediabil atras de muzica ușoară, încă de pe băncile facultății devenind pianist și solist vocal al formației Modern-Grup, între colegii săi numărându-se Marcel Dragomir și Petre Magdin. În paralel este pianist-corepetitor la cea mai valoroasă clasă de la Școala populară de artă din București, cea a prof. Florica Orăscu, de unde își va "recruta" unii dintre viitorii săi soliști. Atras de catedră, dar și dovedind un simț didactic deosebit, îl găsim mai târziu, evident după 1990, lector la catedrele de canto ale facultăților de teatru de la Universitatea Ecologică, dar și de la "Spiru Haret". În această ipostază a șlefuit talentul de excepție al unor interpreți care au deprins de la el și tainele music-hall-ului sau musical-ului, cum ar fi Monica Anghel, Anca Țurcașiu, Paul Surugiu-Fuego, Laura Stoica, Narcisa Suci. Tot la capitolul "dascăl de top" se cuvine formidabila sa "recoltă" de copii talentați (adolescenta-vedetă Andra Gogan este între ei) și de cântece pentru cei mici. Orchestrator și "entertainer" de clasă, a întreprins multe turnee peste hotare, fie cu formația Perpetuum Mobile (din care făceau

parte regretații săi prieteni Ion Cristinoiu și Mihai Dumbravă), fie în cadrul unor lungi turnee pe continentul nord-american. La una din edițiile puternicului festival de la Sopot, unde eram reprezentați de Angela Similea, Olimpia Panciu și Marius Țicu (cu Titus Munteanu în juriu), partiturile noastre n-au mai ajuns, așa că Marius a rescris știmatele într-o lungă noapte albă! Și dacă vorbim de multiplele sale talente, nu putem trece cu vederea zecile de spectacole și emisiuni TV în care a fost cântăreț, actor comic și nu o dată prezentator cu har. Eu însumi am preluat de la el onoranta postură de amfitrion al concursului TV "Steaua fără nume", pentru care compusese și "cortina" muzicală, convingându-ne că muzica este "a 8-a minune a lumii".

Marius Țicu a scris muzică de film, de teatru, pentru televiziune, corală, dar firește muzica ușoară este cea care l-

a consacrat încă de la prima sa melodie, în 1970. Toată lumea îl cunoaște în postura de solist vocal, a și luat parte la numeroase spectacole, vocea sa fiind absolut inconfundabilă. Din pricina emoțiilor, în vremea din urmă a renunțat la scenă sau la participarea la concursuri. Cu atât mai mare mi-a fost surpriza, la ultimele ediții ale puternicului festival internațional "George Grigoriu" de la Brăila, unde este președinte de juriu, când la Gala laureaților a cântat împreună cu întreaga sală câteva din marile sale șlagăre! Bună parte din acestea se găsesc pe albumul de care am amintit, pe cel actual figurând doar piese mai vechi, din epoca în care nu ocolea microfonul, majoritatea din anii '70, puțin mai recente fiind "Tăcerea nu-i de aur" (1981) și alte câteva. Din acest motiv, această "Autobiografie muzicală" reprezintă un capitol viu de istorie a muzicii ușoare românești, cu refrene de neuitat cum ar fi acelea ale pieselor "Proverbe", "Umbra plopilor", "Scrie, scrie", "Cine ești tu?", "Fotografia", "Tăcerea nu-i de aur", "M-am îndrăgostit la prima vedere", "Precis (Mâine)". Albumul este în egală măsură o oglindă a versurilor de calitate ce se scriau pe vremuri în muzica ușoară românească, Țicu fiind fidel colaboratorilor cu care a împărțit atâtea succese: Ovidiu Dumitru, Eugen Rotaru, Mihai Dumbravă, Sașa Georgescu, Theodora Popa Mazilu, Angel Grigoriu, Octavian Sava, pe lângă aceștia figurând poetul Ion Horea și cantautorul Mihai Constantinescu.

În discografia lui Marius Țicu, campion al popularității, casa de discuri Eurostar ocupă un loc de frunte, cu peste 16 apariții de mare calitate, "Casa de discuri nr. 1 a muzicii ușoare românești" acordându-i de altfel „Discul de Aur”!

Octavian URSULESCU

Revistă lunară de informare, opinie și dezbateri editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
și finanțată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII ȘI IDENTITĂȚII NAȚIONALE

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor șef:

George BALINT

Redactori: Mihai COSMA, Octavian URSULESCU

Editorialist: George BALINT

Secretar de redacție: Costin ASLAM

Colegiu redacțional:

Mariana POPESCU, MIHAELA SILVIA ROȘCA,

Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Cristina ȘUTEU,

Petre-Marcel VĂRLAN

Semnează în acest număr:

Inelin ANGHIEL, Dumitru AVAKIAN, Maria Cristina BOSTAN,
Nicolae BRĂNDUȘ, Carmen CĂRNECI-CAVASSI,
Grigore CONSTANTINESCU, Oana GEORGESCU,
Nicolae GHEORGHITĂ, Florian LUNGU, Carmen MANEA,
Nicolae MOLDOVEANU, Diana ROTARU, Mădălin Alexandru
STĂNESCU, Florin-Silviu URSULESCU, Petre-Marcel VĂRLAN,
Irina VESA

www.ucmr.org.ro

Adresa redacției: București, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071,
România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67

E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL

TEL: 021-242.30.32

ISSN: 1220-742X